Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети,
Ўзбекистон ССР Олий Совети ва Министрлар Советининг органи

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН • 23 октябрь 1974 йил, чоршанба № 249 (16.029). ◆ Баҳоси 3 тийин.

СССР Олий Совети Президиумининг Фармони

ЎЗБЕКИСТОН СОВЕТ СОЦИАЛИСТИК РЕСПУБЛИКАСИНИ ОКТЯБРЬ РЕВОЛЮЦИЯСИ ОРДЕНИ БИЛАН МУКОФОТЛАШ ТЎҒРИСИДА

Ўзбекистон ССР меҳнаткашларининг революцион ҳаракатдаги, Улуғ Октябрь социалистик революциясининг ғалабаси учун ва дунёда биринчи кўп миллатли социалистик давлат Совет Социалистик Республикалари Иттифоқини мустаҳкамлаш учун курашдаги катта хизматлари учун, Ватанимиз душманларига қарши жангларда кўрсатган қаҳрамонлиги ва коммунистик қурилишдаги муваффақиятлари учун **Ўзбекистон Совет Социалистик Республикаси Октябрь Революцияси** ордени билан мукофотлансин.

СССР Олий Совети Президиумининг Раиси
Н. ПОДГОРНИЙ
СССР Олий Совети Президиумининг Секретари
М. ГЕОРГАДЗЕ.

Москва, Кремль.
1974 йил, 21 октябрь

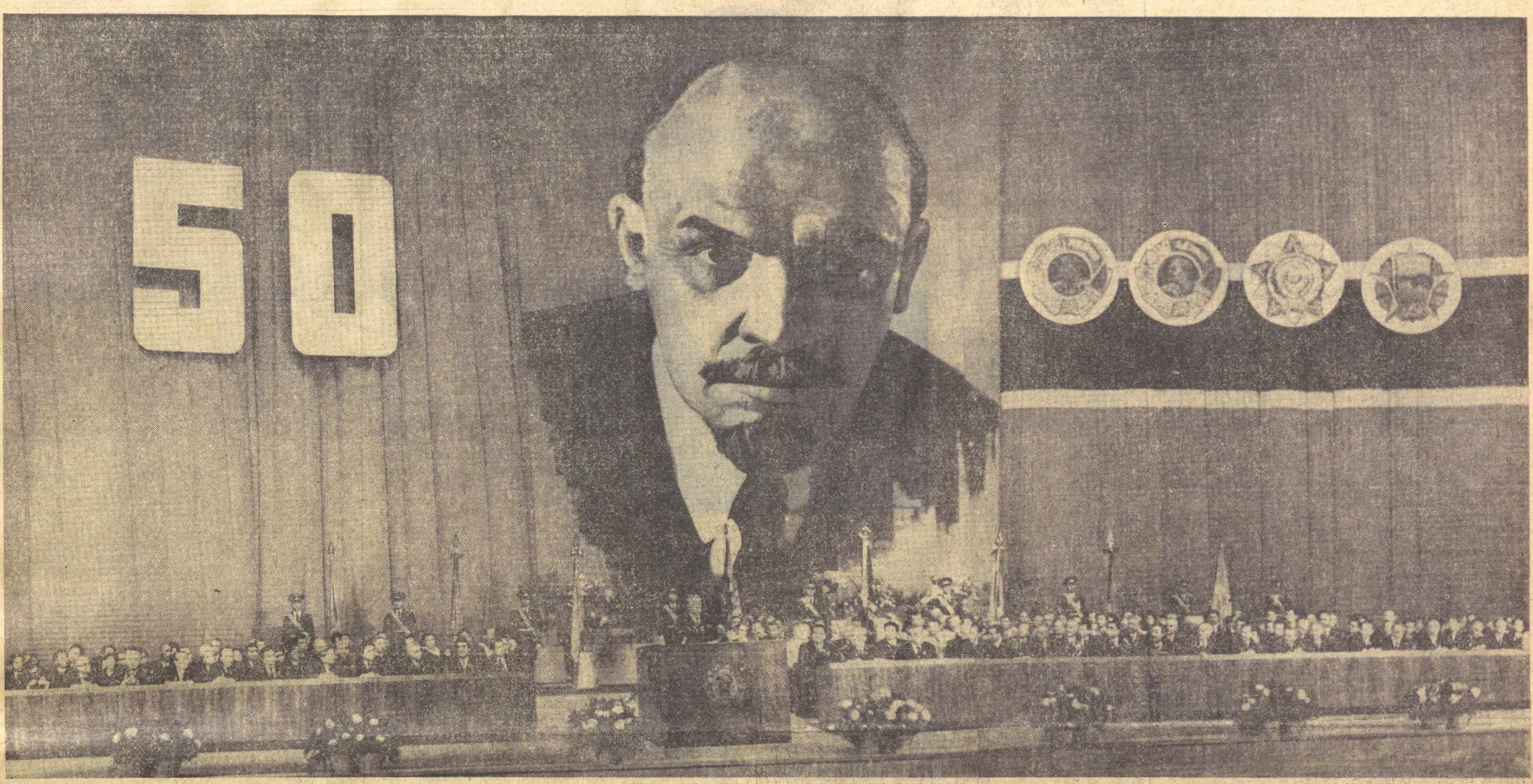

ТОШКЕНТ. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва Ўзбекистон ССР Олий Советининг республика ва Ўзбекистон Компартиясининг 50 йиллигига бағишланган тантанали мажлиси президиуми.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва Ўзбекистон ССР Олий Советининг тантанали мажлиси

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИГА ЎЗБЕКИСТОН СОВЕТ СОЦИАЛИСТИК РЕСПУБЛИКАСИ ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИГА ЎЗБЕКИСТОН ССР МИНИСТРЛАР СОВЕТИГА

Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитети, СССР Олий Совети Президиуми ва СССР Министрлар Совети Ўзбекистон ишчилари, колхозчилари, зиёлилари, барча меҳнаткашларини ва уларнинг жанговар авангарди-коммунистларни шонли сана — Ўзбекистон Совет Социалистик Республикаси ва Ўзбекистон Коммунистик партияси ташкил этилганлигининг 50 йиллиги билан қизғин табриклайдилар.

Улуғ Октябрь социалистик революциясининг ғалабаси натижасида Ўзбекистон меҳнаткашлари ўз Совет давлатини барпо этдилар, халқнинг тақдирини ўзгартириб юборган туб социал ўзгартиришларни амалга ошириш учун чинакам озодлик, кенг имконият олдилар. Чор Россиясининг ўтмишдаги қолоқ чекка ўлкаси эндиликда мамлакатимизнинг гуллаб-яшнаб турган республикаларидан бирига айланди. Совет ҳокимияти йилларида Ўзбекистон Совет Социалистик Республикаси социалистик миллатларнинг аҳил оиласида, рус халқининг ва СССРдаги бошқа халқларнинг кундалик, беғараз қардошларча ёрдамидан баҳра олиб, Коммунистик партия раҳбарлигида иқтисодий, сиёсий ва маданий ривожланишда баҳодирона сакраш қилди.

Ўзбекистон ўзининг ярим асрлик юбилейини жуда катта муваффақиятлар билан кутиб олди. Республикада бир минг уч юзта замонавий завод ва фабрика ишлаб турибди. Улар юздан ортиқ тармоққа, шу жумладан машинасозлик, кон-металлургия, олтин қазиш, авиация, химия, тўқимачилик саноатига мансуб корхоналардир. Шу вақт ичида саноатнинг ялпи маҳсулоти 140 баравардан зиёд кўпайди. Қишлоқ хўжалиги муттасил, интенсив ривожланиб бормоқда. Мамлакатимизнинг асосий пахта базаси бўлган Ўзбекистон мамлакатимизда етиштирилаётган «оқ олтин»нинг учдан икки қисмидан кўпроғини бериб турибди. Сабзавот, мева, узум, полиз маҳсулотлари, сут, гўшт ва қишлоқ хўжалигининг бошқа маҳсулотларини етиштириш кўпаймоқда. Кейинги йилларда Мирзачўл, Қарши ва Сурхон-Шеробод даштларига сув чиқариш соҳасида улкан ишлар қилинди.

Халқнинг маданий ҳаётида жуда катта ўзгаришлар содир бўлди. Ўзбекистон ёппасига саводхон, илғор фан, адабиёт ва санъат республикаси бўлиб қолди. Хотин-қизлар озодликка чиқарилганлиги катта социал ғалабаларнинг бири бўлди. Эндиликда республика хотин-қизлари ижтимоий ҳаётда, янги жамиятни барпо этишда актив қатнашмоқдалар. Меҳнаткашларнинг моддий фаровонлиги ошмоқда, шаҳар ва қишлоқларнинг қиёфаси ўзгармоқда. Уй-жой қурилиши кенг қулоч ёйди. Соҳибжамол шаҳар — Тошкент зилзиладан кейин қайта барпо этилиб, халқлар дўстлигининг рамзи бўлиб қолди.

Ўзбекистон меҳнаткашлари халқлар дўстлигини мустаҳкамлашга, мамлакат, ҳар бир Совет республикаси равнақи ва қудратининг мустаҳкам негизи бўлган Совет Социалистик Республикалари Иттифоқининг экономикаси ва маданиятини ривожлантиришга ўз муносиб ҳиссаларини қўшиб келдилар ва қўшмоқдалар. Улар совет халқларига хос ажойиб фазилатларни, социалистик Ватан бахт-саодати йўлидаги меҳнатда фидокорликни, марксизм-ленинизм ғояларига садоқатни намойиш қилмоқдалар. Улуғ Ватан урушининг даҳшатли йилларида Ўзбекистоннинг ўғил ва қизлари бутун совет халқи билан биргаликда немис-фашист босқинчиларга қарши қаҳрамонона жанг қилдилар, мамлакат ичкарисида фронт учун мардона меҳнат қилдилар, социалистик Ватанга чексиз содиқ эканликларини кўрсатдилар.

Ўзбекистон ССРнинг жуда катта ютуқлари-коммунистик партия ленинча миллий сиёсатининг, совет халқлари бузилмас қардошларча дўстлигининг, уларнинг ўзаро ёрдамининг натижасидир, республика ишчилари, колхозчилари, зиёлилари илҳом билан қилган меҳнатнинг самараларидир.

Республика меҳнаткашларининг муваффақиятлари КПССнинг йирик жанговар отрядларидан бири — коммунистик қурилишнинг улуғвор планларини амалга ошириш, меҳнаткашларни совет ватанпарварлиги ва пролетар интернационализми руҳида тарбиялаш соҳасида катта ғоявий-сиёсий ва ташкилотчилик ишини олиб бораётган Ўзбекистон Коммунистик партиясининг фаолияти билан узвий равишда боғланган. Ўзбекистон меҳнаткашлари партия ташкилотлари раҳбарлигида ўз куч-ғайратларини КПСС XXIV съезди томонидан қўйилган вазифаларни амалга оширишга сарфламоқдалар. КПСС Марказий Комитетининг партияга, совет халқига Мурожаатига жавобан улар тўққизинчи беш йиллик планни, беш йилликнинг тўртинчи, белгиловчи йили учун қабул этилган социалистик мажбуриятларни муддатидан аввал бажариш учун сабот билан курашмоқдалар.

Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитети, СССР Олий Совети Президиуми ва СССР Министрлар Совети Ўзбекистон ССР ишчилари, колхозчилари, зиёлиларини, барча меҳнаткашларини юксак мукофот — Октябрь Революцияси ордени билан самимий табриклайдилар ва республика меҳнаткашлари коммунистик қурилишда янгидан-янги катта муваффақиятларга эришадилар, деб қатъий ишонч билдирадилар.

Яшасин Ўзбекистон Совет Социалистик Республикаси!

Яшасин КПССнинг жанговар отряди — Ўзбекистон Коммунистик партияси!

Яшасин Социалистик Ватанимиз барча халқлари дўстлиги ва қардошлигининг таянчи — Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи!

Яшасин коммунизм қурилишининг илҳомчиси ва ташкилотчиси — Совет Иттифоқи Коммунистик партияси!

КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ	СССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИ	СССР МИНИСТРЛАР СОВЕТИ

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ ЭЛЛИК ЁШДА

Ўртоқ М. А. СУСЛОВ нутқи

Азиз ўртоқлар!

Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитети, СССР Олий Совети Президиуми, СССР Министрлар Совети номидан ва КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари Л. И. Брежнев номидан шонли юбилей, буюк халқ байрами — Ўзбекистон Совет Социалистик Республикаси ва Ўзбекистон Коммунистик партиясининг 50 йиллиги муносабати билан сизларга — шу тантанали мажлис қатнашчиларига ва сизлар орқали республика коммунистларига, барча меҳнаткашларига энг самимий саломларни топшириб муборакбод қилишга ижозат бергайсиз! Табрикномани республикангизга топширишга ижозат бергайсиз. **(Қарсаклар).**

Мен шу фахрли топшириқни бажариб, сизнинг тантаналарингизда иштирок қилаётганлигимдан астойдил мамнун ва хурсандман.

Бу йил бир неча иттифоқдош республика ўзининг ярим асрлик юбилейини нишонламоқда. Кўп миллатли социалистик Ватанимиздаги республикалардан ҳар бирининг юбилейи умумиттифоқ, умумхалқ аҳамиятига молик воқеадир.

Мамлакатимизнинг барча халқлари бугун Совет Ўзбекистонининг эллик йиллигини сизлар билан бирга нишонламоқдалар. Биз бу залда барча иттифоқдош республикаларнинг делегацияларини кўриб турибмиз. Миллионларча руслар ва украинлар, белоруслар ва қозоқлар, грузинлар ва озарбайжонлар, литваликлар ва молдаванлар, латишлар ва қирғизлар, тожиклар ва арманлар, туркманлар ва эстонлар, Совет Иттифоқидаги барча миллат ва элатларнинг меҳнаткашлари ўзларини бу ерда ҳозир бўлгандек ҳис этмоқдалар. Улар мамлакатимизда коммунизм қуришдан иборат муштарак ишга катта ҳисса қўшаётган қардош Ўзбекистоннинг ғоят буюк муваффақиятларидан астойдил хурсанд бўлмоқдалар. **(Қарсаклар).**

Сизнинг республикангиз катта ва шонли йўлни босиб ўтди. Тарихан қисқа давр ичида буюк иқтисодий, социал-сиёсий ва маданий ўзгаришлар амалга оширилди. Социал тараққиёт учун энг пешқадам курашчилар дадил орзу қила олган нарсалар рўёбга чиқди. Ўзбек халқининг ҳаётида рўй берган ҳақиқатан ҳам буюк ўзгаришларга муносиб баҳо бермоқ учун ҳозирги ажойиб ҳаётни ўтмишдаги аҳвол билан таққослаб кўриш кифоя.

Чоризм Ўрта Осиё билан Қозоғистонни Россиянинг шунчаки бир аграр-хом ашё манбаи деб ҳисоблар эди. Маҳаллий феодаллар меҳнаткашларни шафқатсиз талар ва эксплуатация қилар эдилар, мутаассиб мусулмон руҳонийлари меҳнаткашларни маънавий асоратга солган эдилар. Бу ерда самодержавие жабр зулми энг разил формаларда намоён бўлди. Халқ оммаси очликка, юқумли касалликлар ва жаҳолатга маҳкум этилган эди. Хотин-қизлар айниқса мудҳиш ҳуқуқсиз ҳаёт кечирар эди.

(Давоми иккинчи бетда).

ТОШКЕНТ. Ўзбекистон ССРга Октябрь Революцияси орденининг топширилиши.
А. Горокрик ва А. Авазов фотолари, (ЎзТАГ).

23 ОКТЯБРЬ, 1974 ЙИЛ

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва Ўзбекистон ССР Олий Советининг тантанали мажлиси

ЎРТОҚ М. А. СУСЛОВ НУТҚИ

(Боши биринчи бетда).

Совет кишиларининг ҳозирги авлоди Ўзбекистон территориясида экономика нечоғли қолоқ ва нечоғли мискин эканлигини ҳатто тасаввур этиш ҳам амри маҳолдир. Бу ерда саноат том маъноси билан йўқ эди. Ҳатто михни ҳам бошқа жойлардан келтирар эдилар. Ярим ҳунармандчилик типидаги бир қанча корхоналаргина ишлаб турар эди. Хўжаликнинг асосий тармоғи бўлган деҳқончилик ҳам жуда аянчли аҳволда эди. Дақкиюнусдан қолган қуроллар — омоч ва кетмон билан ишланган ерда деҳқон пешона терисини тўкиб зўр машаққат билан меҳнат қилса ҳам жуда кам ҳосил олар эди.

Ўрта Осиё ва Қозоғистон халқлари қадимий маданиятга эгадир. Бу ерда ўтмишдаги меъморчиликнинг кўпгина жуда гўзал ёдгорликлари, амалий санъат ва адабиётнинг нодир асарлари сақланиб қолган. Аммо феодализм ҳукмронлиги халқлар маданиятининг юксалишига тўсқинлик қилди. Революциядан илгариги Ўзбекистонда аҳолининг 98 проценти саводсиз бўлганлигини айтиб ўтиш кифоя.

Улуғ Октябрь социалистик революциясининг ғалабаси натижасида бошқа республикалар каби Ўзбекистон меҳнаткашлари ҳам социалистик давлатга эга бўлдилар, чинакам озодликка эришдилар, туб социал ўзгаришлар қилиш учун кенг имкониятларга эга бўлдилар. Бу ўзгаришларнинг амалга оширилиши халқнинг тақдирини ўзгартириб юборди. Ўтмишда чор Россиясининг қолоқ чекка ўлкаси бўлмиш бу ўлка мамлакатимизнинг равнақ топган республикаларидан бирига айланди. Ўзбекистон Совет Социалистик Республикаси Совет ҳокимияти йилларида Коммунистик партия раҳбарлигида социалистик миллатларнинг аҳил оиласида рус халқи ва СССРдаги бошқа халқларнинг доимий ва беғараз қардошларча ёрдами билан иқтисодий, сиёсий ва маданий тараққиёт соҳасида олға қараб жуда катта қадам қўйди.

Ўзбекистоннинг ва Совет Иттифоқидаги бошқа республикаларнинг социал тараққиёт чўққилари сари қудратли парвози Коммунистик партия ленинча миллий сиёсатининг ажойиб самарасидир. Биз ҳозирги кунда Владимир Ильич Лениннинг революцион даҳосига қайта-қайта мурожаат қиламиз. Замонамиздаги жуда буюк зафарлар, шу жумладан ижтимоий ҳаётнинг миллатлар ўртасидаги муносабатлар каби энг мураккаб соҳасида рўй берган ўзгаришлар Владимир Ильич Лениннинг номи билан боғланган. **(Қарсаклар).**

Ленин Маркс билан Энгельснинг ғояларини ривожлантириб, партиямиз миллий сиёсатининг программ принципларини таърифлаб берди. Бу принциплар мазлум халқларнинг асл орзу-тилак ва истакларига муносиб бўлди, уларни Коммунистик партия бошчилигида ишчилар синфи теварагига жипслаштириш учун хизмат қилди. Ленин миллий масалани тарихий жиҳатдан конкрет равишда қараб чиқиш, миллий манфаатларга синфий асосда ёндошиш, миллий манфаатларни пролетариат кураши манфаатларига, социализмнинг олий манфаатларига бўйсундириш лозим, деб таълим берди.

Коммунистик партиянинг миллий масала борасидаги ленинча назарияси ва программаси Россия халқлари миллий-озодлик ҳаракатининг байроғи бўлиб қолди. Бу ҳаракат чоризмга, буржуазияга қарши, помешчиклар, феодаллар ҳукмронлигига қарши, эски дунёнинг барча кучларига қарши халқ қаҳр-ғазабининг қудратли оқимига айланди. Бизнинг партиямиз пролетариатнинг синфий курашини мазлум халқларнинг озодлик кураши билан тўғри, бирга қўшиб олиб бориш намунасини кўрсатди. Коммунистик партия, ишчилар синфи синфий ва миллий зулм, миллий адоват ва маҳдудликнинг эски дунёсига янги дунёни — меҳнаткашлар бирлиги дунёсини қарама-қарши қўйди. Ана шу янги дунёда бир миллатнинг бошқа миллатни андаккина бўлса ҳам эзиши учун, бирон-бир миллий имтиёзга ўрин йўқ.

Партия, Ленин пролетариат диктатураси шароитида миллий — давлат муносабатлари тўғрисидаги масалани ҳар тарафлама ишлаб чиқдилар, тенг ҳуқуқли республикаларнинг ихтиёрий иттифоқи шаклида ягона кўп миллатли давлатни вужудга келтириш ғоясини илгари сурдилар ва амалга оширдилар. Совет Социалистик Республикалари Иттифоқининг ташкил топиши КПСС ленинча миллий сиёсатининг чинакам тантанаси бўлди.

Лениннинг революция ғалаба қилиши билан қолоқ халқлар капиталистик тараққиёт босқичини четлаб, социализмга ўта оладилар, деб чиқарган хулосаси назарий ва сиёсий жиҳатдан жуда катта аҳамиятга эгадир. Бизнинг партиямиз ана шу хулосага таяниб, шундай сиёсатни оғишмай ва изчиллик билан амалга оширдики, бу сиёсатнинг моҳияти илгариги мазлум халқларга бошқа миллатларга нисбатан бўлган ҳақиқий тенгсизликни тез суръатлар билан тугатишда ва тараққиётнинг нокапиталистик йўли негизида социлизмга ўтишда ёрдам беришдан иборат эди. **(Қарсаклар).**

Худди шу сабабли партия ва Совет давлати Ўрта Осиёда ёш республикаларни вужудга келтириш ва ривожлантиришга алоҳида эътибор бердилар. В. И. Ленин 1920 йилнинг бошларида Туркистон фронти вакиллари билан қилган суҳбатида қуйидагиларни таъкидлаб ўтган эди: «Биз... Туркистонда намунали, маданий социалистик давлатни вужудга келтиришимиз керак. Бу давлат шу ердаги мазлум халқлар ва элатларга чоризм билан Совет ҳокимияти ўртасидаги тафовутни кўрсатиб бериши керак... Бу билан Совет Туркистони империалистлар томонидан асоратга солинган қўшни элатлар учун жозиба маркази ва ибратли намуна бўлиб қолади» («Правда», 1927 йил 22 апрель). **(Қарсаклар).**

Бу вазифанинг амалда бажарилганлиги жаҳоншумул тарихий аҳамиятга эгадир. Эндиликда Ўрта Осиё республикалари ва Қозоғистон Шарқда социализмнинг сўнмас машъали бўлиб қолди.

Совет Иттифоқидаги бошқа ҳамма республикалар каби Ўзбекистонда ҳам ишлаб чиқариш воситаларининг жамоат мулклилигига, ишчилар синфининг колхозчи деҳқонлар билан тобора мустаҳкамланаётган иттифоқига, эксплуатациядан, социал ва миллий зулмдан халос бўлган бутун меҳнат аҳлининг жипслигига асосланган ижтимоий-сиёсий тузум мустаҳкам қарор топди. Социалистик ижтимоий муносабатлар халқнинг буюк бунёдкор кучларини, омманинг ташаббуси ва ижодиётини вужудга келтирдики, булар Ўзбекистон экономикасини ва унинг бутун қиёфасини таниб бўлмайдиган даражада ўзгартириб юборди.

Ишчилар синфи Ўзбекистоннинг асосий бунёдкор кучи бўлиб майдонга чиқмоқда. Ярим аср илгари бу республикада фабрика-завод ишчилари йўқ эди, дейиш мумкин. Эндиликда икки миллионга яқин ишчи бор. Совет ҳокимияти йилларида бу республикада саноатнинг юздан ортиқ тармоғида 1.300 га яқин йирик корхона барпо этилди. Шаҳарлар қад кўтармоқда, газ қувурлари ўтказилмоқда, каналлар қурилмоқда. самолётлар, тракторлар, экскаваторлар, замонавий пахта териш машиналари, мураккаб технология ускуналари ва бошқа кўп машина-ускуналар ишлаб чиқарилмоқда.

Ўзбекистон кейинги беш йилликда мамлакат рангли металлургиясининг йирик марказига айланди. Мис, руҳ, ўтга чидамли металлар ишлаб чиқариш ўсмоқда, олтин қазиб чиқариш ортиб бормоқда.

Индустрия мавж уриб ривожланганлиги туфайли эски шаҳарларнинг қиёфаси тамомила ўзгарди, Ангрен, Чирчиқ, Олмалиқ, Навоий, Зарафшон, Газли, Қўнғирот ва шулар сингари янги саноат ва маданият марказлари вужудга келди.

Ўзбекистон ишчилар синфи мамлакатимиз қаҳрамон ишчилар синфининг шонли отрядларидан биридир. Ишчилар синфининг ажойиб зафарлари билан республика ҳақли суратда фахрланмоқда. **(Қарсаклар).**

Социализм ўзбек деҳқонларининг аҳволини, меҳнати ва бутун турмушини тубдан ўзгартириб юборди. Ўтмишда муҳтожликдан ва ҳуқуқсизликдан азоб чеккан ҳуқуқсиз деҳқонлар ўз ерининг чинакам хўжайини, бахтли ҳаёт ижодкори бўлиб қолдилар. Колхоз тузуми ғалаба қозониши билан деҳқонлар социалистик меҳнатчилар синфига айланди. Улар ишчилар синфи билан мустаҳкам иттифоқ бўлиб, янги жамиятни барпо этмоқдалар.

Республика ишчилар синфининг, колхозчи-деҳқонларининг, барча меҳнаткашларининг биргаликда зўр ғайрат билан қилган ишлари натижасида ўзбек диёрининг қиёфаси тамомила ўзгарганлигини кўриб турибмиз: Ўзбекистонда сон-саноқсиз суғориш каналлари барпо этилди. Жуда катта сув омборлари қурилди. Илгари сувсизликдан қақраб ётган миллион-миллион гектар ерлар яшнаб турган воҳаларга айлантирилди. Эндиликда республикада мукаммал ирригация-мелиорация системалари борки, бундай системалар қишлоқ хўжалиги суғориладиган деҳқончиликка асосланган бирорта ҳам капиталистик мамлакатда йўқ.

Совет давлати қишлоқ меҳнаткашларини ғоят унумли ишлайдиган замонавий техника билан қуроллантирди, фаннинг энг янги ютуқларини ишлаб чиқаришга хизмат қилдирмоқда, колхоз ва совхозларни ўғит ва химикатлар билан тобора кўп миқдорда таъминламоқда. Буларнинг ҳаммаси деҳқончилик ва чорвачиликни ривожлантириш, колхоз-совхоз ишлаб чиқаришининг самарадорлигини ошириш соҳасида янгидан-янги муваффақиятларга эришишга имкон бермоқда.

Республика қишлоқ меҳнаткашларининг муваффақиятлари тўғрисида гапирганда ўзбек пахтакорларининг эришган ажойиб ютуқларини алоҳида таъкидлаб ўтишни истайман. Дарҳақиқат, ўртоқлар, шундай жуда катта ўсишга эришмоқ учун — ярим аср илгари етиштирилган 200 минг тонна ўрнига ҳозирги юбилей йилида 5 миллион тонна пахта етиштириш учун қанчадан-қанча меҳнат қилиш, ижодий ташаббус кўрсатиш ва ўз ишига нечоғлик меҳр-муҳаббат билан қараш зарур эди! Бу — Ўзбекистон пахтакорларининг, барча меҳнаткашларининг ғоят буюк меҳнат зафаридир! **(Қарсаклар).**

Ўтган эллик йил Ўзбекистоннинг маданий ҳаёти барқ уриб юксалган давр бўлди. Маданий революция алифбедан бошланган бу республикада ҳозир қарийб ўн мингта умумий таълим мактаби, 41 олий ўқув юрти, икки юзга яқин илмий муассаса ва лойиҳалаш-конструкторлик ташкилотлари бор. Совет ҳокимияти йилларида зиёлиларнинг шундай отряди етиштирилдики, бу отряд халқ хўжалигининг турли соҳаларидаги юз минглаб мутахассисларни, ўқитувчилар, врачлар, илмий ходимларни, адабиёт ва санъат арбобларини ўз ичига олади.

Меҳнаткаш зиёлилар республиканинг ишлаб чиқарувчи кучларини ривожлантиришда, фан-техника тараққиётини жадаллаштиришда, маънавий бойликларни кўпайтиришда, янги кишини тарбиялашда жуда актив қатнашмоқдалар. Ўзбек халқининг коммунистик ғоялар руҳи билан суғорилган маънавий маданияти миллий формада ривожланиб, адабиёт, рассомчилик, театр ва музика санъатининг кўпгина талантли асарлари билан бойиди. Ўзбекистонда яратилган ана шу асарлар совет социалистик маданияти ҳазинасидан жой олиб, бутун халқимизнинг мулки бўлиб қолди. **(Қарсаклар).**

Хотин-қизларнинг озод қилинганлиги социализмнинг буюк ғалабаларидан биридир. Совет ҳокимияти хотин-қизларга эркаклар билан бир қаторда тенг ҳуқуқлар берди. Аммо уларнинг амалда тенг ҳуқуқли бўлишларини таъминлаш, ўтмишнинг чиркин урф-одатларини йўқотиш, хотин-қизларни янги ҳаётга, маданиятга жалб этиш, ижтимоий фойдали меҳнатда, сиёсий ҳаётда актив қатнаштириш зарур эди. Бу — хусусан Ўрта Осиё республикаларида машаққатли ва мураккаб иш эди.

Буюк иқтисодий ва ижтимоий ўзгаришлар натижасида, партиянинг жонбозлик билан қилган ишлари натижасида Ўзбекистон хотин-қизлари чинакам эркинликка эришдилар. Улар манфур паранжи-чачвонни ташлаб, ўқишга, ишга кирдилар, янги ҳаётни барпо эта бошладилар. Ўзбекистон хотин-қизлари ҳамма жойда — саноат ва қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришда, маориф ва соғлиқни сақлаш, фан ва маданият соҳасида, ёш авлодни тарбиялаш ва ижтимоий-сиёсий ҳаётда жуда актив қатнашмоқдалар, экономика ҳамда маданиятни ривожлантиришга улкан ҳисса қўшмоқдалар. **(Қарсаклар).** Хотин-қизлар республика халқ хўжалигида банд бўлган аҳолининг 40 процентидан кўпроғини ташкил этади. Маориф ходимларининг ярмидан кўпроғи, соғлиқни сақлаш системасида ишлаётган ходимларнинг эса 73 проценти хотин-қизлардир.

Хотин-қизлар давлат ишларини бошқаришда фаол қатнашмоқдалар. Тўққизинчи чақириқ СССР Олий Совети составида Ўзбекистон аёлларидан 27 киши бор. Хотин-қизлардан 41 мингга яқин киши республика Олий Совети, Қорақалпоғистон АССР Олий Советининг ва маҳаллий Советларнинг депутатидир. Бизнинг партиямиз ва Совет давлатимиз хотин-қизларнинг олижаноб ва фидокорона меҳнатига юксак баҳо бермоқда. Республика меҳнаткаш хотин-қизларидан 40 мингдан ортиқ киши СССР орден ва медаллари билан мукофотланди, улардан 103 киши Социалистик Меҳнат Қаҳрамони номини олишга сазовор бўлди. **(Қарсаклар).** Ўзбекистоннинг тенг ҳуқуқли ва эркин қизлари коммунизм қурувчиларнинг олдинги сафларида бормоқдалар. Уларга шон-шарафлар бўлсин! **(Қарсаклар).**

Ўртоқлар!

Барча совет республикалари каби Ўзбекистонда ҳам буюк социал, иқтисодий ва маданий ўзгаришлар Ленин партияси раҳбарлигида мамлакатимиздаги барча халқларнинг биргаликда зўр ғайрат билан қилган меҳнати натижасида амалга оширилди. Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи эркин халқлар бирлиги ва дўстлигининг тарихда илгари ҳеч қачон кўрилмаган муносабатларини мужассамлантиради. Бу дўстлик — социализмнинг энг буюк ғалабаларидан бири, совет жамиятимизнинг ҳаракатлантирувчи қудратли кучидир. Бу дўстлик — мамлакатдаги барча миллатлар меҳнаткашларининг коммунизм қуришдан иборат энг олижаноб мақсад йўлидаги ижодий бунёдкорлигининг битмас-туганмас манбаидир. **(Қарсаклар).**

Қардошларча дўстлик алоқалари революция ва гражданлар уруши йилларида, мамлакатни индустрлаштириш, қишлоқ хўжалигини коллективлаштириш ва маданий революцияни амалга ошириш жараёнида кенгайди ва мустаҳкамланди. Бу дўстликнинг қудратли кучи ўтган урушнинг оғир йилларида яққол намоён бўлди.

Инсониятнинг энг ёвуз душмани — гитлерчилар фашизми устидан қозонилган ғалаба, Совет Иттифоқидаги барча халқларнинг биргаликда зўр ғайрат билан олиб борган кураши ва берилган кўп қурбонлар эвазига қўлга киритилди. Биз бу ғалабанинг 30 йиллигини келаси йили нишонлаймиз. Ана шу ғалаба Совет тузумнинг мустаҳкамлигини, кўп миллатли социалистик давлатимизнинг енгилмас қудратини бутун дунёга намойиш қилди. **(Қарсаклар).**

Ўзбекистон ўғил ва қизлари ҳам бутун совет халқи билан биргаликда немис-фашист босқинчиларга қарши қаҳрамонона жанг қилдилар ва мамлакат ичкарисида фронт учун фидокорона меҳнат қилдилар. Партия ва давлат уларнинг баҳодирона жасоратига муносиб баҳо берди. Ўзбекистонлик жангчилардан 120 мингдан ортиқ киши кўрсатган мардлиги ва жасорати учун СССР орден ва медаллари билан мукофотланди, 280 киши эса Совет Иттифоқи Қаҳрамони унвонини олишга сазовор бўлди **(Қарсаклар).**

Ўзбекистон меҳнаткашлари ана шу оғир уруш йилларида ғалаба пайтини яқинлаштириш учун ҳамма чораларни кўрдилар. Уруш бошланган чоғда мамлакатнинг фронтга яқин районларидан кўчирилган юзга яқин йирик саноат корхонаси республикада жойлаштирилди. Ишчилар, инженерлар ва техниклар бу корхоналарни қисқа вақт ичида ишга туширдилар. Кўчириб келтирилган ана шу корхоналаар бир неча ҳафтадан кейин фронтга маҳсулот бера бошлади.

Уруш даврида республикангизнинг шаҳар ва қишлоқлари Совет Иттифоқининг оккупация қилинган областларидан келган юз минглarча оилаларга меҳмондўстлик билан бошпана берганлигини совет кишилари миннатдорчилик билан эсга оладилар. Ўзбеклар уруш вақтида ота-онасидан жудо бўлган кўп болаларни фарзандликка олдилар ва тарбия қилдилар. **(Қарсаклар).**

Совет халқининг ўтган урушда кўрсатган улуғ жасорати асло сўнмасдир. Кишиларнинг янги авлодлари — оташин ватанпарварлар, интернационалистлар, коммунизм учун сабот-матонатли, мард курашчилар ўтмишнинг қаҳрамонона традициялари руҳида тарбияланмоқда. **(Қарсаклар).**

Совет Иттифоқи халқлари бутун инсоният тарихида энг даҳшатли бўлган урушда ғалаба қозониб, ўзларининг бутун куч-ғайратини халқ хўжалигини тезроқ тиклашга, коммунистик қурилиш вазифаларини ҳал этишга сафарбар қилди. Бу вазифаларнинг улуғворлиги, мақсад ва манфаатларнинг бирлиги мамлакатимиздаги барча миллат ва элатларни янада мустаҳкам жипслаштиришга ёрдам бермоқда.

Пролетар интернационализми идеологиясининг тўла-тўкис ғалаба қозонганлиги Ленин партиясининг жуда катта ютуғидир. Пролетар интернационализми совет кишиларининг чуқур эътиқодига айланди ва уларнинг ҳатти-ҳаракатининг нормаси бўлиб қолди. Пролетар интернационализми бизнинг енгилмас қудратимиз бўлиб, ҳар бир совет республикаси эришадиган муваффақиятларнинг гаровидир. **(Қарсаклар).**

Халқлар интернационал қардошлигининг ҳаётбахш кучи кўпгина қаҳрамонона ишлар учун негиз бўлиб хизмат қилади. Ўзбекистонда Мирзачўлнинг ўзлаштирилиши ана шу ишлар йилномасига шонли саҳифа бўлиб кирди. Сув ва ҳаётдан маҳрум бўлган дашт биёбонларни маҳсулдор далаларга айлантиришдан иборат жуда мураккаб вазифа ўзбек халқининг бошқа совет республикалари меҳнаткашларининг зўр бериб қилган ҳаракати, давлатнинг катта ёрдами натижасида ҳал этилди. Россия федерацияси, Украина, Болтиқ бўйи республикаларидан ва бошқа районлардан келган ишчилар ҳамда мутахассислар бу ишда ўзбеклар, қозоқлар, тожиклар билан бир сафда туриб қатнашдилар. Мамлакат Мирзачўлга қудратли техникани, бинокорлик материаллари ва машина ускуналарни юбориб турди. Бунинг натижасида Мирзачўлда қарийб ярим миллион гектар майдонда юқори ҳосилли деҳқончиликнинг янги, йирик райони вужудга келди. Ҳозирги вақтда бу ерда бепоён пахтазорлар, боғ-роғлар ва узумзорлар бор. Шаҳарлар ва обод посёлкалар қурилди, электр симлари тортилди, янги замонавий йўллар барпо этилди. Эндиликда «Мирзачўл» деган номгина мана шу яшнаб турган ҳозирги диёрнинг яқин ўтмишини эсга туширади. **(Қарсаклар).**

Қардошларча бирдамлик ҳисси, ўзаро ёрдам, бир-бирининг ишидан астойдил манфаатдорлик туйғулари СССР халқларининг қон-қонига сингиб кетди. Бу ҳол республикангизнинг пойтахти зилзила натижасида вайрон бўлган кунларда жуда яққол намоён бўлди. Барча совет кишилари ана шу табиий офатни ўз бошига тушган фожиа деб ва Тошкент шаҳри аҳолисининг кулфатини ўз кулфати деб билди. Бутун мамлакат шаҳарни тиклашга киришди. Москва ва Ленинград, Киев ва Минск, барча республикалар Тошкентга бинокорларни, техникани юбордилар ва қисқа вақт ичида янада кўркамроқ шаҳарни қайта барпо этишга ёрдам бердилар. **(Қарсаклар).** Ўзбекистонда янги Тошкент — Совет Иттифоқи халқларининг дўстлик рамзи, деб жуда тўғри айтадилар. **(Қарсаклар).**

Биз олға қараб ҳаракат қилган сари, ҳал этаётган вазифаларнинг миқёслари ва мураккаблиги орта борган сари, барча республикалар меҳнаткашларининг ғайрат-шижоати шу қадар яқин ва бир-бири билан шу қадар кўпроқ боғланган бўлади. Бусиз масалан, қўриқ ва бўз ерларни ўзлаштириш, Ўрта Осиё ва Қозоғистондаги бепоён даштларга сув чиқариш каби катта ва муҳим халқ хўжалик вазифаларини ва бошқа кўп вазифаларни ҳал этиш мумкин бўлмас эди. Ўртоқлар, бу —умуман Совет Иттифоқи ва хусусан, ҳар бир иттифоқдош республиканинг муваффақиятли ривожланиши учун ҳал қилувчи шартларнинг бири, социалистик миллатларнинг бундан буён ҳам равнақ топиши ва бир-бири билан яқинлашувининг негизидир.

Ҳозирги кунда Ўзбекистон меҳнаткашлари Совет Социалистик Республикалари Иттифоқини ривожлантириш ва мустаҳкамлашга ўзининг муносиб ҳиссасини қўшиб келганлигини ва қўшаётганлигини таъкидлаб ўтиш жуда ёқимлидир. Республикада совет ҳокимияти йиллари мобайнида интернационализм принциплари асосида, юксак ғоявийлик ва коммунизм ишига садоқат руҳида, миллатчилик кўринишларига муросасизлик руҳида тарбияланган кишилар авлоди ўсиб етишди.

Биз мамлакатимизда миллий масалани ҳал этиш соҳасида эришилган ғоят буюк муваффақиятлар билан тамомила ҳақли суратда фахрланмоқдамиз. Бизда миллатчиликнинг иқтисодий ва социал-сиёсий илдизлари аллақачон тугатилган. Шу билан бирга биз миллатчилик хурофотлари сиёсий жиҳатдан етарли даражада етук бўлмаган кишиларнинг онги ва психологиясида ҳануз мавжуд эканлигини эсдан чиқармаймиз. Ленин миллатчилик хурофотларини энг чуқур, майда буржуа хурофотларидан бири, деб кўрсатган эди. Бундай хурофотлар муайян шароитларда миллий хусусиятларни бўрттириш ёки нотўғри англашда, маҳаллийчиликда, халқларнинг тарихий ўтмишига баҳо беришда, синфий позициялардан четга чиқишда намоён бўлиши мумкин. Яна шуни ҳам назарда тутиш керакки, империализм идеологлари халқларнинг бирлигини заифлаштиришга уриниб, миллатчиликни кучайтиришга, миллатчилик хурофотларини авж олдиришга умид боғлайдилар.

Буларнинг ҳаммаси меҳнаткашларни бундан буён ҳам совет ватанпарварлиги ва социалистик интернационализм руҳида миллатчилик ва шовинизмнинг ҳар қандай кўринишларига нисбатан муросасизлик руҳида, барча миллат ва элатларни самимий ҳурмат қилиш руҳида тинмай тарбиялаш зарур эканлигини кўрсатади. **(Қарсаклар).** Ўртоқ Л. И. Брежнев таъкидлаб ўтганидек, «партия мамлакатни Ленин белгилаб берган йўлдан тобора ривожлантириш масалаларини ҳал этганида Совет Иттифоқининг барча гражданларини интернационализм ва совет ватанпарварлиги руҳида доим, систематик равишда ва чуқур тарбиялашга катта аҳамият беради. Ана шу икки тушунча, биз учун чамбарчас боғланган яхлит бир нарсани ташкил этади. Совет ҳаётининг ўзи, бизнинг бутун воқелигимиз меҳнаткашларни шу руҳда тарбиялайди, албатта. Аммо бу соҳада партиянинг, сиёсий-идеология фронтидаги барча ходимларнинг онгли суратда иш кўришлари ҳам зарур. Бизнинг бу йўлдаги ишимиз коммунизм қуришдан иборат умумий ишнинг ғоят муҳим қисмидир». **(Қарсаклар).**

Азиз ўртоқлар!

Республикангизнинг меҳнаткашлари КПССнинг жанговар отряди — Ўзбекистон Коммунистик партиясининг буюк ижодий ва ташкилотчилик фаолияти натижасида ажойиб муваффақиятларга эриша олдилар.

Ўзбекистон коммунистларининг қарийб ярим миллионли армияси партиямизнинг ленинчи Марказий Комитети теварагига маҳкам жипслашган. **(Қарсаклар).** Республика партия ташкилоти кенг кўламда ғоявий-сиёсий иш олиб бормоқда, меҳнаткашларни совет ватанпарварлиги ва пролетар интернационализми руҳида, коммунистик идеалларга фидокорона садоқат руҳида тарбияламоқда. Республика партия ташкилоти оммани жипслаштириш, уларнинг ғайрат-шижоатини хўжалик ва маданий қурилиш вазифаларини ҳал этишга сафарбар қила олажагини, ҳар қандай шароитда муваффақият қозона олажагини кўрсатди.

Биз Ўзбекистон Коммунистларининг буюк самарали фаолияти тўғрисида гапирганимизда Ўзбекистон Компартиясининг Акмал Икромов, Файзулла Хўжаев, Йўлдош Охунбобоев, Усмон Юсупов каби атоқли арбобларини самимий иззат-ҳурмат билан эсга оламиз. **(Қарсаклар).** Республика меҳнаткашлари социализм тантанаси учун, ўзбек халқининг равнақи ва бахт-саодати учун кўп куч ва ғайратларини сарф қилган ленинчи большевиклар — В. В. Куйбишев, М. В. Фрунзе, Г. К. Орджоникидзе, Я. Э. Рудзутак ўртоқларнинг шонли номини ўз хотираларида абадий сақлайдилар. **(Қарсаклар).**

Азиз ўртоқлар, Ўзбекистон ССР қўлга киритган ғоят буюк муваффақиятларни таъкидлаш билан бирга, республика коммунистлари ва меҳнаткашларини Ўзбекистон Коммунистик партиясининг шонли эллик йиллиги билан яна бир марта қизғин ва самимий табриклашни истайман! **(Қарсаклар).**

Ўртоқлар! Биз КПСС XXIV съезди ишлаб чиққан ленинча тўғри йўл билан асл мақсадимиз сари олға бормоқдамиз. Съезддан кейин ўтган уч ярим йил партия амалга ошириб келаётган ички ва ташқи сиёсат тўғри ва самарали сиёсат эканлигини жуда яққол тасдиқлади. Шу йиллар ичида халқ меҳнати билан коммунистик қурилишнинг барча соҳаларида янги, ажойиб муваффақиятларга эришилди. Мамлакатнинг моддий ва маънавий бойлиги кўпайди. Совет жамиятининг маънавий-сиёсий бирлиги янада кўпроқ мустаҳкамланди.

Мамлакат беш йилликнинг тўртинчи йилини тугалламоқда. Ишчилар синфи, колхозчи деҳқонлар, совет зиёлилари КПСС Марказий Комитетининг партияга, совет халқига Мурожаатини астойдил маъқулладилар. Мамлакатнинг ҳамма қисмида кам чиқим билан кўпроқ, сифатлироқ маҳсулот берайлик, деган шиор остида социалистик мусобақа кенг олиб авж кетди. Ҳамма жойда меҳнат унумдорлигини ўстириш суръатларини жадаллаштириш учун, ижтимоий ишлаб чиқариш самарадорлигини ошириш учун резервлар қидириб топилмоқда. Буларнинг ҳаммаси яхши натижалар беряпти. Шу йилнинг 9 ойи мобайнида саноат маҳсулоти 8,2 процент ортди. Пландан ташқари 5,5 миллиард сўмлик маҳсулот ишлаб чиқарилди.

Партиянинг аграр сиёсати изчиллик билан амалга оширилмоқда. Қишлоқ хўжалик меҳнаткашлари мамлакатга кўпроқ ғалла, пахта, гўшт, сут, сабзавот ва бошқа маҳсулотлар бериш учун бутун куч-ғайратини сарф қилмоқдалар. Сибирь ва Қозоғистоннинг баъзи областларида оби ҳаво ноқулай келиши ва қурғоқчилик бўлишига қарамай, умуман мамлакатда қулай вазият вужудга келмоқда. Россия Федерацияси, Украина ва бошқа республикаларнинг кўп областлари давлатга дон сотиш планлари ва социалистик мажбуриятлари бажарилганлиги ҳақида рапорт беришди. Бу йил дон ва бошқа экинларнинг ялпи ҳосили кўнгилдагидек бўлади, пахта ҳосили эса ўтган йилдагидан ошиб кетади, деб айтиш учун ҳамма асослар бор. **(Қарсаклар).**

Халқ меҳнати билан қўлга киритиладиган нарсаларнинг ҳаммаси халқнинг фаровонлиги учун сарф қилинади. Меҳнаткашларнинг фаровонлигини юксалтириш юзасидан съездда ишлаб чиқилган кенг программа оғишмай амалга оширилмоқда. Аҳолининг реал даромадлари кўпайиб бормоқда, уй-жой қурилиши ва маданий-маиший қурилиш кенгаймоқда, совет кишиларининг меҳнат ва турмуш шароитлари яхшиланмоқда.

Ўзбекистон ишчилари, колхозчилари ва зиёлилари бутун совет халқи билан биргаликда зўр ғайрат билан меҳнат қилмоқдалар. Республикадаги саноат корхоналарининг ходимлари пландан ташқари неча юз миллион сўмлик маҳсулот ишлаб чиқардилар. Пахтазорларда ҳал қилувчи дамлар бошланди. Шу кунгача эришилган натижаларга қараб республика пахтакорлари ўз мажбуриятларида мўлжалланган беш миллион тонна пахта етиштирибгина қолмай, бу маррадан ҳам ўзиб кетадилар, деб ишонч билан айтиш мумкин. Бу йил Ўзбекистон давлатга 5 миллион 100 минг тонна пахта топширади, деб менга «шипшитиб» қўйдилар. **(Давомли қарсаклар).** Ана шу шонли меҳнат ғалабаларининг ижодкорлари энг юксак баҳо ва ташаккурга сазовордирлар.

Моддий бойликларни вужудга келтираётган, аҳолига хизмат кўрсатаётган, кишиларнинг турмушини обод қилаётган бинокорлар, транспорт ва алоқа ходимлари, республиканинг бошқа ҳамма меҳнаткашларини ҳам тақдирлаб ўтиш керак.

Республика зиёлилари яхши меҳнат қилмоқдалар. Мактаб ва олий ўқув юртларида, илмий тадқиқот ташкилотлари ва конструкторлик бюроларида, ижодий союзлар ва маданият муассасаларида, маданий қурилишнинг ҳамма соҳаларида ғоят муҳим вазифалар ҳал этилмоқда. Уларнинг ана шу меҳнати ҳақли суратда бутун халқнинг иззат-ҳурмати ва миннатдорчилигига сазовор бўлмоқда! **(Қарсаклар).**

Ўзбекистон меҳнаткашлари барча отрядларининг зўр ғайрат билан биргаликда қилаётган ишлари яхши натижалар беряпти. Биз республика халқ хўжалигининг асосий тармоқлари КПСС XXIV съездининг тўққизинчи беш йиллик план ҳақидаги Директиваларида кўзда тутилган топшириқлардан илдам ривожланиб бораётганлигини зўр мамнуният билан қайд қиламиз.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетини, Республика Олий Совети Президиуми ва Министрлар Советини, партия, касаба союз ва комсомол ташкилотларини, совет ва хўжалик органларини, Ўзбекистон ССРнинг барча меҳнаткашларини ана шу ажойиб муваффақият билан чин кўнгилдан табриклашга ижозат бергайсиз! **(Қарсаклар).**

Биз қилинган ишларга якун ясаб, қўлга киритилган муваффақиятларга муносиб баҳо берганимиз ҳолда шу билан бирга саноатда, қишлоқ хўжалигида, капитал қурилишда ҳали кўп камчилик ва нуқсонлар ҳамда фойдаланилмаган имкониятлар борлигини ҳам яхши биламиз. Ўртоқлар, сизда, Ўзбекистонда ҳам шундай камчиликлар бор.

Олдимизда тағин ҳам буюк ва тағин ҳам масъулиятли вазифалар турибди. Биз ҳозир беш йилликнинг тугалловчи сўнгги йили бўсағасида турибмиз. Умуман, тўққизинчи беш йиллик планнинг бажарилишигина эмас, балки шундан кейинги даврдаги, янги беш йилликдаги тараққиётимиз суръатлари ҳам шу беш йилликнинг натижаларига боғлиқ бўлади. Шу сабабли жамоат ташкилотларидан, совет ва хўжалик органларидан, барча кадрларимиздан, барча меҳнаткашлардан ўз куч-ғайратларини ҳал этилмаган вазифаларга, техника тараққиётини бутун чоралар билан жадаллаштириш, меҳнат унумдорлигини ўстириш, далаларнинг ҳосилдорлигини ошириш, маҳсулотнинг сифатини яхшилаш, янги ишлаб чиқариш қувватларини тезроқ ишга тушириш ва ўзлаштириш, ёқилғи, хом ашё, металл ва пул маблағларини тежаб сарфлаш асосида ижтимоий ишлаб чиқариш самарадорлигини юксалтиришга сафарбар қилиш талаб этилади. Барча мавжуд резервларни ишга солиш, ҳар бир коллективнинг ишида уюшқоқликни юксак даражада кўтариш, ҳар бир ходимнинг интизомини ва давлат планларини сўзсиз бажариш учун жавобгарлигини кучайтириш зарур. **(Қарсаклар).**

КПСС Марказий Комитети республика партия ташкилоти, Ўзбекистон коммунистлари, комсомоллари, барча меҳнаткашлари социалистик мусобақа байроғини янада баланд кўтарадилар, коммунистик қурилишнинг ҳамма соҳаларида янги-янги ғалабалар ва зафарларга эришадилар, деб қаттиқ ишонч билдиради. **(Қарсаклар).**

Ўртоқлар!

Совет Иттифоқи КПСС XXIV съездидан кейинги даврда ташқи сиёсат соҳасида катта муваффақиятларга эришди. Интернационалист — ленинчилар партияси бўлмиш бизнинг партиямиз жаҳон социализм системасини, халқаро коммунистик ва ишчилар ҳаракатини, замонамиздаги барча революцион кучларни тағин ҳам жипслаштириш ва мустаҳкамлаш йўлини зўр матонат ва собитқадамлик билан ўтказиб келмоқда, бутун дунёда тинчлик учун ҳормай-толмай кураш олиб бормоқда. Турли ижтимоий-сиёсий тузумга мансуб бўлган давлатлар ўртасидаги муносабатларнинг негизи сифатида ленинча тинч-тотув яшаш принципи тобора кенг эътироф этилмоқда.

Социалистик Ватанимиз қарийб 30 йилдан буён тинч ҳаёт кечирмоқда. Узоқ давом этадиган тинчликни қарор топтириш истиқболлари тобора равшан бўлмоқда. Бу — жаҳондаги кучларнинг нисбати ўзгарганлиги — социализм кучайганлиги, унинг тинчликни ҳимоя қилиш сиёсати, халқларни озод қилиш, империализм кирдикорларига қарши кураш сиёсати собит қадам сиёсат эканлигининг натижасидир.

Ташқи сиёсат соҳасидаги ташаббусларимиз халқаро кескинликни юмшатиш жараёнини муқаррар давом этадиган жараёнга айлантиришга қаратилган. Биз Совет Иттифоқининг Франция, АҚШ, Германия Федератив Республикаси билан ва бошқа капиталистик давлатлар билан муносабатларида рўй берган ижобий тенденциялар, Европа қитъасида вужудга келаётган қулай иқлим янада ривожланиб, кенг тарқалишини истаймиз.

Бизнинг мамлакатимиз Осиё қитъасида мустаҳкам тинчлик ва осойишталик бўлишини доим ёқлаб келмоқда. Совет Иттифоқи Осиёда коллектив хавфсизлик ғоясини илгари сурди. Жамоатчиликнинг кенг доиралари бу ғояни тобора кўпроқ қўллаб-қувватламоқдалар. Осиёдаги халқаро муносабатлар мураккаб бўлишига қарамай, бу ғоя ўзига йўл очиб бормоқда. Бунинг боиси шуки, бу ғоя шу қитъадаги халқларнинг манфаатларига, уларнинг тинчлик ва ҳамкорлик йўлидаги интилишларига мос бўлиб тушмоқда. **(Қарсаклар).**

(Давоми учинчи бетда).

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва Ўзбекистон ССР Олий Советининг тантанали мажлиси

ЎРТОҚ М. А. СУСЛОВ НУТҚИ

(Боши биринчи ва иккинчи бетларда).

Ер юзида кескинликни юмшатиш жараёнини тўхтатиб, жаҳонни «совуқ уруш» даврига қайтаришни истаётган, халқлар ўртасида ишонч ўрнатилишига ҳалақит бериш, уларнинг онгини милитаристик, антикоммунистик ғоялар билан заҳарлашга интилаётган, халқаро ҳаётнинг кескин масалаларини тинч ҳал этишга ҳар қандай йўллар билан тўсқинлик қилаётган кучлар борлигидан кўз юма олмаймиз, албатта.

Маочилар ҳам империалистик буржуазиянинг ашаддий доиралари қаторида хуруж қилмоқдалар. Улар реакцион кучлар билан тобора иноқлашиб, уларни Совет Иттифоқига ва бошқа социалистик мамлакатларга нисбатан «қаттиқ йўл»ни ўтказишга ундамоқдалар, милитаристик блокларни сақлаб қолишга, қуролланиш пойгасини авж олдиришга даъват этмоқдалар. Маочи раҳбарларнинг сиёсати социализмга, тинчлик ва тараққиётга қарши қаратилган. Бу сиёсат Хитой халқининг манфаатларига тамомила зиддир. Бинобарин биз маочиларнинг сиёсати ҳеч қандай истиқболга эга эмаслигига, Хитой халқи эртами, кечми ўз мамлакати раҳбарлигини социалистик мамлакатлар билан дўстлик сиёсати сари буриб юбориб, тинчлик йўлидаги курашга ўз ҳиссасини қўшажагига қатъий аминмиз. **(Қарсаклар).**

Барча республикаларимиз СССРнинг жаҳон миқёсидаги позицияларини мустаҳкамлашга муносиб ҳисса қўшмоқдалар. Ўзбекистон ССР халқаро ҳамкорликда ва қўшни мамлакатлар билан дўстона алоқаларни ривожлантиришда актив қатнашмоқда. Ўзбекистон Осиё ва Африка мамлакатлари жамоатчилиги вакилларининг муҳим учрашувлари ўтказилаётган марказларнинг биридир. Бу ерда ёзувчилар ва олимларнинг, врачлар ва ўқитувчиларнинг конференциялари ва семинарлари, халқаро кинофестиваллар ўтказилмоқда. Яқиндагина Самарқандда Осиёда тинчлик ва хавфсизлик учун кураш масалаларига бағишланган халқаро конференция катта муваффақият билан ўтди.

Ўртоқлар! Партия XXIV съездининг ҳозирги босқичда империализмнинг тарихий жиҳатдан ҳеч қандай истиқболга эга эмаслиги тўғрисидаги хулосаси тамомила тўғри эканлигини ҳаёт тасдиқлаб берди. Капитализм кризиси тобора чуқурлашиб, буржуа мамлакатлари ҳаётининг ҳамма томонларини қамраб олмоқда. Капитализм «яна жонланиб қолди», у иқтисодий, социал, маданий тараққиётнинг энг муҳим проблемаларига жавоб бера олади, деб даъво қилувчи капитализм маддоҳларининг сохта назариялари чиппакка чиқиб қолмоқда. Аслини олганда, капитализм зиддиятлар натижасида тобора кўпроқ ларзага келмоқда. Капитализмнинг экономикаси кризис ва валюта танглигини бошидан кечирмоқда. Жаҳон уруши тамом бўлганидан буён ўтган давр ичида мол нархлари, солиқ ва квартира ҳақи мисли кўрилмаган даражада ошиб кетди. Ишсизлик авж олмоқда, меҳнаткашларнинг турмуши тобора ёмонлашмоқда, улар келажакка ишончсизлик билан қарамоқдалар. Давлат-монополистик йўл билан тартибга солиш системаси барбод бўлмоқда.

Ҳозирги кунда синфий жанглар бутун капитал дунёсини ларзага келтирмоқда, монополияларнинг позициясига меҳнаткашларнинг тазйиқи кучайиб бормоқда. Иш ташлаш ҳаракати тобора кенг қулоч ёймоқда. Кейинги беш йил ичида забастовкаларда 225 миллион киши, яъни ўтган беш йилдагига нисбатан қарийб бир ярим баравар кўпроқ киши қатнашди. Меҳнаткашларнинг синфий онг даражаси анча ўсди. Уларнинг талаблари тобора капиталистик жамият асосларига қарши қаратилмоқда. Меҳнаткашларнинг бирлик сари интилиши кучаймоқда. Бир қанча мамлакатларда коммунистик партияларнинг, барча сўл кучларнинг позициялари мустаҳкамланаяпти. Миллий озодлик ҳаракати империализмга тобора қаттиқ зарба беряпти.

Империалистик буржуазиянинг энг реакцион доиралари халқаро майдонда авантюра йўлига ўтиб, халқларнинг социал ва миллий озодлик йўлидаги курашини куч билан тўхтатишга уриниб, зиддиятлардан, чуқурлашиб бораётган кризисдан қутилмоқчи бўладилар. Масалан, Чилида фашист хунтаси халқаро империализм ёрдами билан халқ бирлиги ҳукуматини ағдариб, демократик кучларга қарши қонли террорни кучайтиришга муваффақ бўлди. Аммо биз реакциянинг қора кучлари тарихни орқага буриб юборишга қодир эмаслигига астойдил аминмиз. Жаҳон революцион жараёнини тўхтатиш мумкин эмас! Португалия ва Грецияда тараққийпарвар кучларнинг реакция ва фашизм кучлари устидан қозонган ғалабаси буни тасдиқловчи янги далилдир. Марксизм-ленинизм ғоялари, социализм ва коммунизм ғоялари бутун дунёда муқаррар тантана қилади! **(Қарсаклар).**

* * *

Азиз ўртоқлар! Ўзбекистон Совет Социалистик Республикасининг байроғида иккита Ленин ордени ва Халқлар дўстлиги ордени ярқираб турибди. Бу мукофотлар Ўзбекистон меҳнаткашлари барча совет халқларининг коммунизм ғалабаси учун курашдан иборат умумий ишига муносиб ҳисса қўшаётганликларини ҳар қандай дабдабали сўзлардан кўра яққолроқ кўрсатиб турибди.

Уч орденли Ўзбекистон ўзининг 50 йиллиги муносабати билан тўртинчи орден — Октябрь революцияси ордени билан мукофотланганлигини сизларга зўр мамнуният билан маълум қиламан. **(Гулдурос қарсаклар).**

Шу муносабат билан СССР Олий Совети Президиуми қабул қилган фармонини эълон қилишга ижозат бергайсиз. (Ўртоқ М. А. Суслов СССР Олий Совети Президиумининг фармонини ўқиб беради ва Октябрь революцияси орденини Ўзбекистон ССР байроғига қадаб қўяди).

Азиз ўртоқлар!

Тантанали мажлис қатнашчиларини, Ўзбекистон ишчилар синфи, колхозчи деҳқонлари, зиёлилари, барча меҳнаткашларини партиямиз Марказий Комитети, СССР Олий Совети Президиуми ва Совет ҳукумати номидан юксак ва муносиб мукофот билан қизғин ва самимий табриклайман.

Яшасин Ўзбекистон Совет Социалистик Республикаси!

Яшасин Ўзбекистон Коммунистик партияси!

Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи яшнаб, мустаҳкамланаверсин!

Яшасин Совет халқини комил ишонч билан коммунизм ғалабаси сари олға бошлаб бораётган Совет Иттифоқи Коммунистик партияси! **(Гулдурос, давомли қарсаклар).**

СОЦИАЛИЗМ ЙЎЛИДАН ЯРИМ АСР

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари ўртоқ Ш. Р. РАШИДОВ доклади

Азиз ўртоқлар, дўстлар!

Шу тантанали, завқ-шавқли дамларда Совет Ўзбекистони меҳнаткашларининг қалби зўр хурсандчилик ва юксак ифтихор туйғуси билан тўлиб-тошган. Партиямизнинг атоқли арбоби, КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, КПСС Марказий Комитетининг секретари ўртоқ Михаил Андреевич Суслов ҳозиргина Ўзбекистон Совет Социалистик Республикасига Октябрь революцияси орденини топширди, республикамиз ўзининг эллик йиллиги муносабати билан шу орденга сазовор бўлди. **(Қарсаклар).**

Шу кундан эътиборан республикамиз байроғида қўш Ленин ордени ва Халқлар дўстлиги ордени ёнида Улуғ Октябрь ғоялари тантанасининг рамзи ҳамда халқимиз кураши ва меҳнатининг ярим асрлик йўлига муносиб тож бўлган янги, тўртинчи юксак мукофот порлай бошлаганлигидан беҳад бахтиёрмиз. **(Қарсаклар).**

Биз КПСС Марказий Комитети, ССР Иттифоқи Олий Совети Президиуми ва Министрлар Советининг ёрқин, оташин табрикномасини, СССР Олий Совети Президиумининг республикани мукофотлаш тўғрисидаги фармонини қувончли ҳис-ҳаяжон ва ғоят баланд руҳ билан кутиб олдик. Бу ҳужжатларда Ўзбекистон меҳнаткашларининг социалистик революция ғалабаси, дунёда биринчи социалистик кўп миллатли давлатни мустаҳкамлаш учун курашдаги ва Ватан ҳимоясидаги хизматларига, уларнинг коммунистик қурилишдаги муваффақиятларига юксак баҳо берилди.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети ва Министрлар Совети номидан, республика коммунистлари ва барча меҳнаткашлари номидан самимий табрик сўзлари учун, Совет Ўзбекистонининг ютуқларига юксак баҳо берилганлиги учун, эзгу тилаклар учун Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитетига, СССР Олий Совети Президиуми ва СССР Министрлар Советига чуқур миннатдорчилик изҳор этишга ижозат бергайсизлар. **(Қарсаклар).**

Шу қувончли дамларда Коммунистик партияга қизғин меҳр-муҳаббат ва чексиз садоқат туйғусига тўлиб-тошган республикамиз меҳнатчилари ўз жонажон партиясига бундан буён ҳам оғишмай содиқ бўлиб қолиш, унинг ички ва ташқи сиёсатини ҳамиша ва ҳар соҳада қўллаб-қувватлаш, содиқ ленинчи, коммунизм учун толмас курашчи Леонид Ильич Брежнев бошчилигидаги партия ва унинг ленинчи Марказий Комитети раҳнамолигида ягона сафда туриб олға бораверишга тўғрисида қайта-қайта тантанали қасамёд қиладилар. Улар ўзларининг бутун кучлари ва ижодий ғайратларини коммунистик қурилиш ишига сарфлаб келдилар ва сарфлайверадилар. **(Қарсаклар).**

Азиз дўстимиз ва қардошимиз, беҳиҳоя ҳурматли Михаил Андреевич, ёрқин ва илҳомбахш нутқингиз учун, республикамиз ва унинг меҳнатчилари тўғрисидаги, бизнинг муваффақиятларимиз ва истиқболларимиз тўғрисидаги самимий ва сидқидил сўзларингиз учун, халқимизга билдирган астойдил тилакларингиз учун Сизга чин кўнгилдан миннатдорчилик изҳор этамиз. **(Қарсаклар).**

Юбилей тантаналари кунларида Ўзбекистон меҳнаткашлари республика босиб ўтган йўлга зўр мамнуният билан назар ташлайдилар ва унинг ажойиб якунларини чиқарадилар. Улар бизнинг кўп асрлик тарихимизда мисли кўрилмаган улкан зафарларнинг улуғворлигини англаб, фахрланадилар. Бугун биз тўла асос билан айта оламизки, ҳозирги Ўзбекистоннинг ажойиб воқелигида ўзбек халқи кўп авлодларининг энг яхши орзулари ва энг эзгу тилаклари мужассамлашган.

Совет Ўзбекистони ўзининг олтин юбилейини бунёдкорлик куч-қувватлари гуллаб-яшнаган ҳолда кутиб олди. Ўтган ярим аср мобайнида у ўзининг ижтимоий ривожида ўтмишда минг йиллар ичида ҳам эришиб бўлмайдиган юксак чўққиларга кўтарилди.

Халқимизга янги, чинакам озод ва бахтиёр ҳаёт йўлини улуғ Ленин ва унинг партияси кўрсатиб берди. Бу йўлни Октябрнинг сўнмас қуёши чароғон этди. Айни Октябрь социалистик революциясининг ғалабаси ва Коммунистик партиянинг ленинча ғоялари тантанаси туфайлигина жаҳоншумул-тарихий ғалабаларга эриша олдик.

В. И. Ленин революциядан аввалги даврдаёқ Шарқ халқларининг озодлик курашини синчиклаб кузатиб борган эди. У Ўрта Осиёда илмий социализм ғояларининг тарқалиши учун, халқ оммасининг синфий ва миллий онги ошиши, уни революцияга отлантириш ва интернационализм руҳида жипслаштириш учун ҳамма ишни қилди.

Ленин миллий масалага доир мунтазам таълимотни яратганлиги, бу масалани тўғри ҳал этиш йўлларини кўрсатиб берганлиги унинг чинакам тарихий хизматидир. Бу таълимот партияни жанговар ҳаракат программаси билан қуроллантирди, мамлакатнинг миллий чекка ўлкаларидаги меҳнаткашлар оммасининг миллий ва социал зулмдан озод бўлиш, тенглик ва адолат принципларига асосланган янги жамиятни барпо этиш мумкинлигига бўлган ишончини мустаҳкамлади.

Ленин ғоялари таъсири остида Ўрта Осиёда революцион ҳаракат тобора кенгайди. Октябрь социалистик революциясининг ғалабасидан кейин эса ҳамма жойда Совет ҳокимиятини ўрнатиш ва мустаҳкамлаш учун кураш авж олиб кетди.

1917 йилнинг охирига келиб, ўлканинг деярли бутун территориясида Советлар ҳокимияти ўрнатилди. Бу эса халқнинг хоҳиш-иродасига мувофиқ 1918 йил апрелида РСФСР составида Туркистон Автоном Совет Социалистик Республикасини тузиш имконини берди.

1920 йилда Хива ва Бухорода халқ революциялари бошланиб, тарихий ғалаба билан тугалланди. Бу революциялар мамлакат Шарқидаги деспотизмнинг сўнгги таянчлари бўлган Хива хонлиги билан Бухоро амирлигини тугатди. Уларнинг вайроналари ўрнида янги давлатлар — Хоразм ва Бухоро Халқ Совет Республикалари вужудга келди.

Ўрта Осиёдаги Совет Республикалари шиддатли синфий курашда туғилди. Ўлка меҳнаткашлари Советлар ҳокимиятини бўғиб ташлашга жон-жаҳди билан уринган маҳаллий феодал-буржуазия реакциясининг, босмачи тўдаларнинг, буржуа миллатчиларининг, оқ гвардиячилар галалари ва чет эл интервенциячиларининг қутуриб қилган ҳужумига бардош бердилар. Лекин бу курашда ўлка меҳнатчилари якка-ёлғиз эмас эдилар. Улар Совет Россиясининг қардошларча ёрдамига таяндилар. Совет Россияси уларга катта ҳарбий ва иқтисодий ёрдам бериб турди.

Туркистонда контрреволюцияга қарши, Совет ҳокимиятини мустаҳкамлаш учун курашни ташкил этишда ўша даврда В. И. Ленин ташаббуси билан тузилган Бутунроссия Марказий ижроия комитети билан РСФСР Халқ Комиссарлари Советининг Туркистон комиссияси ҳамда РКП(б) Марказий Комитетининг Туркистон бюроси (кейинчалик Туркистон бюроси РКП(б) Марказий Комитетининг Ўрта Осиё бюросига айлантирилди) буюк хизмат қилди. Улар маҳаллий партия ташкилотларини ва Совет ҳокимияти органларини мустаҳкамлаш учун кўп иш қилдилар, кенг меҳнаткашлар оммасини совет, хўжалик ва маданий қурилишга жалб қилишга доир муҳим тадбирларни амалга оширишда уларга катта ёрдам бердилар.

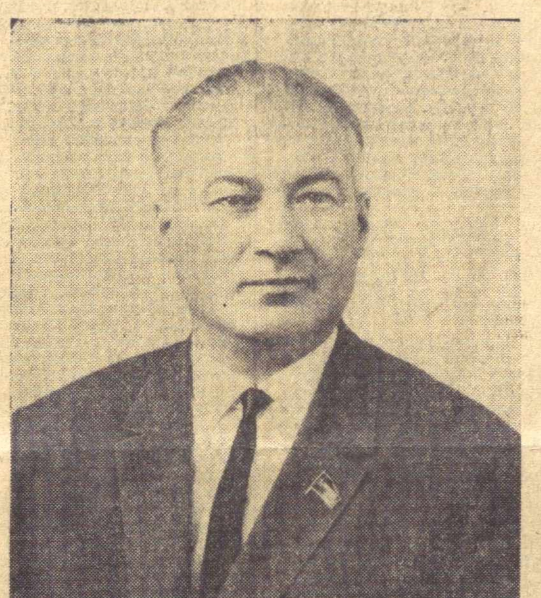

Ўрта Осиёда Совет ҳокимиятини мустаҳкамлашда, ўлка партия ташкилотларини вужудга келтириш ва кучайтиришда М. В. Фрунзе, В. В. Куйбишев, Г. К. Оржоникидзе, М. И. Калинин, Я. Э. Рудзутак, Ш. З. Элиава, С. И. Гусев ва Ленин партиясининг бошқа атоқли арбоблари бебаҳо роль ўйнадилар. Уларнинг номлари ва ишлари халқимизнинг шонли йилномасига ёзилди ва унинг миннатдор хотирасида абадий сақланиб қолади.

Советлар ҳокимияти ғалаба қозонгач, Совет Шарқи халқларининг ривожланиш йўли тўғрисидаги масала кўндаланг бўлиб қолди. Бу саволга улуғ Ленин узил-кесил жавоб берди. У социалистик қурилишнинг дастлабки йиллари тажрибасини умумлаштириб, «илғор мамлакатларнинг пролетариати ёрдамида қолоқ мамлакатлар капиталистик ривожланиш босқичини четлаб, совет тузумига ва ривожланишнинг муайян босқичлари орқали коммунизмга ўтишлари мумкин» деган доҳиёна хулосани чиқарди. Шу билан бирга Ленин Шарқнинг ўзига хос хусусиятларида социалистик қурилишга ёндошишнинг стратегик ва тактик йўл-йўриқларини ишлаб чиқди, социализмга ўтиш учун моддий ва маънавий шарт-шароитларни яратишнинг энг мақбул йўлларини кўрсатиб берди.

В. И. Ленин Шарқдаги республикаларнинг партия ташкилотларини мустаҳкамлаш тўғрисида тинимсиз ғамхўрлик қилди, уларга маҳаллий аҳоли орасида ишлаш формалари ва методларини оталарча ўргатди. У турли миллат меҳнаткашлари ўртасидаги муносабатларни жуда тўлиқ ишонч, қардошларча бирликни равшан англаш, ғоят ихтиёрий иноқлик асосига қуриш, қолоқ халқлар билан муносабатларда ғоят эҳтиёткор, жуда эътиборли ва хушмуомалали бўлиш зарурлигини уқтирди. Ленин бундай қилиш муҳимлигини Туркистон коммунистларига 1919 йил ноябрида ёзган машҳур хатида алоҳида куч билан таъкидлади.

Партиямиз Ленин йўл-йўриқларига биноан конкрет вазифаларни белгилади, бу вазифаларнинг ҳал этилиши Россия билан Туркистон халқлари ўртасида қардошларча дўстлик ва мустаҳкам ҳамкорлик муносабатлари ўрнатилишини таъминлади, Совет Шарқида муҳим сиёсий ва социал-иқтисодий ўзгартишларни муваффақиятли амалга оширишга ёрдам берди. Шу ўзгартишлар давомида халқ оммасининг синфий ва миллий онги ўса борди, янги, социалистик миллатларнинг шаклланиб, жипслашиш жараёни кучая борди. Шу тариқа Ўрта Осиё халқларининг ўз миллий давлатлар тузишга ўтиши учун шарт-шароитлар вужудга келди.

1924 йил 27 октябрда СССР Советларининг Марказий Ижроия Комитети иккинчи сессияси Ўрта Осиё республикаларида миллий чегараланиш ўтказиш тўғрисида тарихий қарор қабул қилди. Ўлка халқларининг эркин изҳор қилган хоҳиш-иродасига мувофиқ бу сессия ўлкада янги давлатларни тузишга қарор қилди.

Шу кун Ўзбекистон ССР туғилган тарихий кун бўлиб қолди. Республикамиз ташкил этилганидан кейин улуғ Ленин партиясининг ажралмас таркибий қисми, унинг жанговар отрядларидан бири — Ўзбекистон Коммунистик партияси тузилди.

Ўлкамизда Советлар ҳокимияти учун, республикамиз билан Ўзбекистон Компартиясини тузиш ва мустаҳкамлаш учун олиб борилган курашда ўзбек халқининг кўпгина муносиб фарзандлари муҳим роль ўйнадилар. Бугун улар орасида Йўлдош Охунбобоев, Файзулла Хўжаев, Акмал Икромов, Усмон Юсуповларни алоҳида кўрсатиб ўтмоқчиман. Партия билан давлатнинг ана шу ва бошқа таниқли арбоблари, оташин ленинчи интернационалистларнинг номлари асло унутилмайди. Биз уларнинг номларини ҳамиша дилимизда асраймиз.

Ўз суверен социалистик республикаси барпо этилиб, ССР Иттифоқи составига ихтиёрий равишда киргач, ўзбек халқи чинакам миллий тикланиш йўлига ўтди, тарихий ижодкорликнинг кенг йўлига чиқиб олди. Ўтган ярим аср мобайнида у асрий қолоқликдан замонавий цивилизация чўққилари сари баҳодирона сакраш қилди.

Улуғ Октябрь арафасидаги даврни эсга олайлик. У вақтда Туркистон чор империясининг энг қолоқ мустамлакаси эди. Бу ерда уруғчилик турмушининг сарқитлари ва патриархал ишлаб чиқариш усули давом этиб келаётган феодал тузум ҳукмронлик қилар эди. Ўлкада том маънодаги саноат йўқ эди. Деҳқонларнинг майда, тарқоқ хўжаликлари ибтидоий асосга таянар эди. Меҳнаткаш аҳоли чидаб бўлмайдиган зулм сиртмоғига солинган, чор мустамлакачилари билан маҳаллий феодаллар томонидан шафқатсизларча эксплуатация қилинар эди. У қашшоқлик ва нодонлик азобини тортар, батамом ҳуқуқсизликка маҳкум этиб қўйилган эди.

Ўлкамизнинг ҳозирги қиёфаси мутлақо бошқача. Ҳозирги Ўзбекистон — барқ уриб, яшнаб турган социалистик республикадир, қудратли, кўп тармоқли индустрия, техника билан таъминланган, юксак даражада ривожланган қишлоқ хўжалиги, замонавий илм-фан ва ёрқин ўзига хос маданият ўлкасидир, халқ эркин ва бахтиёр ҳаёт кечираётган, ўзининг порлоқ келажагига комил ишонч билан боқаётган ўлкадир.

Совет Ўзбекистонининг муваффақиятларини КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежнев муносиб баҳолади. Республикага Халқлар дўстлиги орденини топшириш вақтида у бундай деди: «Сизларнинг муҳташам шаҳарларингизни, замонавий завод ва фабрикаларингизни, меҳр қўйиб парвариш қилинган далаларингиз ва гуллаб-яшнаб турган боғларингизни кўрган кишининг дили қувонади». **(Қарсаклар).**

Ўз-ўзидан равшанки, бу муваффақиятлар ва тарихий ғалабалар ўз-ўзидан пайдо бўлиб қолгани йўқ. Бу — Ленин партияси раҳбарлигидаги халқнинг кўп йиллик фидокорона кураши ва ғайрат билан қилган меҳнати якунидир. Бу — ижтимоий турмушнинг ҳамма соҳаларида ҳақиқий революцион ўзгартишлар амалга оширилганлигининг натижасидир.

Экономика соҳасида социалистик индустриялаш ҳал қилувчи роль ўйнади. У халқ хўжалигининг ҳамма тармоқларини қайта қуроллантирди, уларни мутлақо янги моддий-техника негизига қўйди ва республика ҳаётида муҳим социал-сиёсий силжишларга олиб келди.

Индустриялашни амалга оширишда ўзбек халқига Россия ва бошқа қардош республикалар жуда катта ёрдам бердилар. Мамлакатнинг саноат марказларидан бизнинг ўлкамизга кўмир ва нефть, машина ва станоклар, электр асбоб-ускуналари ва приборлари кетма-кет келиб турди, тажрибали ишчилар, инженерлар, техниклар, саноат ишлаб чиқаришининг ташкилотчилари юборилди. Айни вақтда Москва, Ленинград, Иваново, Киев, Боку ва бошқа шаҳарларнинг корхоналари саноат ишчилари ва мутахассислари малакали миллий кадрларни тайёрлашда республикамизга ёрдам берди. **(Қарсаклар).**

Шуларнинг ҳаммаси саноатни тез суръатлар билан ривожлантиришни таъминлади. Урушдан аввалги ўн уч йилнинг ўзида республикада 500 тадан ортиқ янги йирик корхона ишга туширилди.

Улуғ Ватан уруши даврида мамлакатнинг Ғарбий районларидан бу ерга салкам юзта корхона кўчириб келтирилгач, Ўзбекистон ССРнинг саноат потенциали анча ўсди. Бу корхоналар қисқа муддат ичида ишга туширилиб, фронт учун маҳсулот бера бошлади.

Ўзбекистон индустрияси урушдан кейинги даврда олға томон катта қадам қўйди. Республика саноатининг ҳозирги потенциалини революциядан аввалгиси билан мутлақо таққослаб бўлмайди.

Илгари Туркистонда ярим ҳунармандчилик типидаги атиги бир неча ўнта корхона бор эди. Улар асосан қишлоқ хўжалик маҳсулотини дастлабки қайта ишлаш билан шуғулланар эди. Энди эса республикада замонавий саноат ишлаб чиқаришининг юздан ортиқ тармоғи бор. Бизда электр энергетика, кўп тармоқли машинасозлик, улкан химия, нефть, кўмир, газ, кон-руда, металлургия, олтин қазиб олиш, электр-техника, авиация, электрон, енгил, озиқ-овқат саноати ҳамда саноатнинг бошқа тармоқлари вужудга келтирилди ва тинимсиз ривожланмоқда.

Республикада энг янги асбоб-ускуналар билан таъминланган 1300 тага яқин саноат корхонаси ишлаб турибди. Улар орасида Бекобод металлургия заводи, Олмалиқ ва Навоий кон-металлургия комбинатлари, Чирчиқ электр химия комбинати ҳамда қийин эрийдиган ва ўтга чидамли металлар комбинати, Тошкентдаги «Ташсельмаш», авиация, трактор, электрон техника ва «Таштекстильмаш» заводлари, Тошкент ва Фарғона тўқимачилик комбинатлари каби индустрия гигантлари бор. Булар республиканинг фахридир.

Саноат маҳсулоти ишлаб чиқариш ҳажми йил сайин кўпаймоқда. Ўтган 50 йил мобайнида унинг ҳажми 144 баравар ортди. Маҳсулот турлари нақадар ўзгариб кетганини айтмайсизми! Ярим аср муқаддам ўзбек деҳқонлари учун керакли ҳатто кетмон ҳам чет эллардан олинган бўлса, ҳозир республикада хилма-хил озиқ-овқат маҳсулоти ва газлама, кийим-кечак ва пойафзалдан тортиб нефть ва газ, кўмир ва электр энергия, пўлат ва қора металлар прокати, қўрғошин ва олтин, минерал ўғит ва қудратли пахта териш машиналари, трактор ва сеялка, тўқимачилик ва электр техника асбоб-ускуналари, насос ва қурилиш техникаси, самолёт ва энг мураккаб электр аппаратларигача бўлган ҳамма маҳсулотлар ишлаб чиқарилмоқда. Совет Ўзбекистонининг саноат маҳсулотлари барча қардош республикаларга етказиб берилмоқда ва 90 та чет мамлакатга экспорт қилинмоқда. **(Қарсаклар).**

Тўққизинчи беш йилликда Ўзбекистон саноати яхши суръатлар билан ишламоқда. У шаҳдам илгарилаб бориб, план топшириқларини ортиғи билан бажармоқда. Уч йил мобайнида республикамиз пландан ташқари 830 миллион сўмлик саноат маҳсулоти реализация қилди. Ҳозирги юбилей йилида индустриямиз меҳнатчилари юксак марраларни эгалламоқдалар. Бугун улар ўн ойлик программани шараф билан бажариб бўлдилар, йил охиригача эса пландан ташқари юзлаб миллион сўмлик маҳсулот ишлаб чиқарадилар. **(Қарсаклар).**

Капитал қурилиш соҳасида улуғвор ютуқларга эришилди. Халқ хўжалигининг бу муҳим тармоғи индустриал негизга узил-кесил ўтиб олди. Кўпдан-кўп қудратли цемент ва уйсозлик комбинатлари, йиғма темир-бетон заводлари, хилма-хил қурилиш материаллари ишлаб чиқарувчи карьерлар ва корхоналар ҳозир унинг ишлаб чиқариш базасини ташкил этиб турибди. Республикада техника билан таъминланган йирик қурилиш, монтаж ва лойиҳа ташкилотлари барпо этилган.

Халқ хўжалигига капитал маблағ сарфлаш йил сайин кўпаймоқда. Кейинги ўн йил ичида 30 миллиард сўмликдан кўпроқ, яъни шундан аввалги қирқ йилдагига қараганда икки баравар кўп капитал маблағ сарфланди.

Шу туфайли қурилиш ишларини мислсиз кенг кўламда қизитиб юбориш мумкин бўлди. Ўтган ярим аср мобайнида республикада индустрия гигантларигина вужудга келиб қолмади. Унинг бепоён далаларида қўл билан яратилган денгизлар ва дарёлар пайдо бўлди, ноёб гидротехника иншоотлари барпо этилди, минг-минг километрлаб темир йўл ва автомобиль магистраллари қурилди.

Совет Ўзбекистони харитасида пайдо бўлган 50 дан ортиқ янги шаҳар йирик саноат ва маданият марказлари бўлиб қолди. Ҳамма қадимий шаҳарларимиз кенгайди, ёшарди ва кўркамлашди. Қишлоқ аҳоли пунктларининг қиёфаси ўзгариб, ободонлашди, шаҳар ва қишлоқларда кўпдан-кўп замонавий жамоат бинолари, маданий-маиший объектлар ва уй-жой бинолари қурилди. Кейинги ўн йилнинг ўзида салкам 50 миллион квадрат метр уй-жой фойдаланиш учун топширилди. Шундан аввалги 40 йил ичида ҳам қарийб шунча уй-жой қурилган эди.

Транспорт ва алоқанинг ҳамма турлари, коммунал хўжалик, савдо-сотиқ, маиший хизмат юксак даражада ривож топди. Шу жуда муҳим тармоқларнинг ходимлари одамларнинг турмуш ва меҳнат шароитларини яхшилаш учун, халқ фаровонлигини ошириш учун кўп иш қилмоқдалар.

Саноат, қурилиш, транспорт ва бошқа тармоқларнинг меҳнатчилари ўз меҳнат ғайратларини тобора кучайтирмоқдалар. Улар шу йилги топшириқларни ва умуман беш йиллик планларни муддатдан аввал бажариш иштиёқи билан меҳнат қилмоқдалар.

Республикамиздаги кўпгина бригадалар, участка ва цехлар саноат ва қурилиш корхоналарининг 30 мингга яқин илғор кишилари ўзларининг беш йиллик планларини бажариб бўлиб, ўнинчи беш йиллик ҳисобига ишламоқдалар. Улар орасида слесарь Маҳмуд Мўйдинов, токарь Валентин Мамаев, фрезерчи Саид Раҳимов, тўқувчилардан Лидия Казанцева, Евгения Губина, Ойша Абдураҳмонова, Белла Стадниченко, Абдураим Тўхтасинов, Вера Солдатова, Абдуманноп Умаров, ип йигирувчи Дилора Тошпўлатовалар бор.

Комплекс бригадаларнинг бошлиқлари — Абдулла Воҳидов ва Асқар Қамбаров, экскаваторчи Василий Журавлев, электр пайвандчи Николай Полевков, ўймакор уста Маҳмуд Қосимовлар шонли қурувчиларимизнинг биринчи сафларида бормоқдалар. Уларнинг ҳаммаси беш йилликни бажариб бўлди. Мухтор Ҳабибуллаев ва Дмитрий Зазулин бошлиқ қурилиш бригадалари эса шу беш йилликда икки беш йиллик планни бажариш учун курашмоқдалар.

Транспорт ва алоқанинг кўпгина ходимлари шавкатли меҳнат намунасини кўрсатмоқдалар. Улар орасида биз ҳаво лайнерининг командири Владимир Дронов, тепловоз машинисти Валерий Чиков, шофер Ҳабибулла Абдужабборов, телефончи Фотима Юсупова ва бошқа ташаббускорларнинг номларини фахр билан тилга оламиз.

Биз беш йиллик зарбдорларини, индустрия, қурилиш, транспорт, алоқа соҳасидаги барча ходимларни меҳнатдаги катта-катта ғалабалар билан астойдил табриклаймиз ва янги марралар йўлида уларга чин кўнгилдан катта муваффақият тилаймиз! Улар — ҳақиқий меҳнат қаҳрамонларидир. Уларга шон-шарафлар бўлсин! **(Қарсаклар).**

Қишлоқ хўжалигида, қишлоқ меҳнатчиларининг социал-иқтисодий турмушда қувончли ўзгаришлар рўй берди. Колхоз тузумининг ғалабаси туфайли Ўзбекистон социалистик қишлоқ хўжалиги ишлаб чиқариши ривожланган, яшнаб турган ўлкага айланди. Республикада юксак даражада механизациялашган йирик колхоз ва совхозлар пайдо бўлди. Уларнинг экономикаси йил сайин мустаҳкамланмоқда, қишлоқ хўжалик маҳсулоти етиштириш кўпаймоқда, дала ва ферма меҳнатчиларининг фаровонлиги ошмоқда.

Ўзбекистон мамлакатнинг асосий пахта базасидир. Шу билан бирга у деҳқончилик ва чорвачиликнинг бошқа жуда муҳим маҳсулотларини ҳам кўп миқдорда етиштириб бермоқда. Республика қишлоқ хўжалигининг ҳамма тармоқлари олға томон катта қадам қўйганлиги диққатга сазовордир.

Ўтган ярим аср мобайнида ялпи дон ҳосили анча кўпайди, уни харид қилиш эса 15 баравар ортди. Мева-сабзавот етиштириш салкам 5 баравар, гўшт етиштириш 5 баравар, сут етиштириш 6,5 баравар, тухум етиштириш 22 баравар, пилла етиштириш 12 баравар кўпайди. Аммо Ўзбекистоннинг асосий маҳсулоти — пахта етиштириш бошқа ҳамма маҳсулотларни етиштиришга қараганда ҳам кўпроқ ўсди. Унинг ялпи ҳосили 200 минг тоннадан 5 миллион тоннага етди. **(Қарсаклар).**

Кейинги ўн йил ичида қишлоқ хўжалигида айниқса сезиларли силжишлар содир бўлди. КПСС Марказий Комитетининг 1965 йил март, 1966 йил май Пленумлари ва шундан кейинги Пленумларининг, партия XXIII ва XXIV съездларининг қарорларига мувофиқ Совет давлати экономиканинг бу муҳим тармоғига йил сайин кўпроқ капитал маблағ сарфламоқда. Натижада колхоз-совхоз ишлаб чиқаришининг моддий-техника базаси беқиёс мустаҳкамланди.

Республикада ерларни мелиорациялаш кенг миқёсда ривож топди. Суғориладиган деҳқончилик шароитида мелиорация қишлоқ хўжалигини юксалтиришнинг ҳал қилувчи омили бўлади ва жуда катта социал аҳамият касб этади. В. И. Ленин суғориш Совет Шарқи учун ҳамма нарсадан ҳам зарур, деб ҳисоблаган ва у «Ўлканинг қиёфасини ўзгартиради, уни қайтадан барпо этади, ўтмишга хотима беради, социализмга ўтишни мустаҳкамлайди» деб доҳиёна башорат қилган эди. **(Қарсаклар).**

(Давоми тўртинчи бетда).

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва Ўзбекистон ССР Олий Советининг тантанали мажлиси

ЎРТОҚ Ш. Р. РАШИДОВ ДОКЛАДИ

(Боши учинчи бетда).

Ўзбекистон партия ташкилоти Ленин васиятларига амал қилиб, меҳнаткашларни чўлу биёбонларни унумдор экинзорларга айлантириш учун қаҳрамонона курашга отлантирди. Совет ҳокимияти йилларида республикада суғориш ва мелиорация системаларининг кенг тармоғи вужудга келтирилди.

Янги ерларни ўзлаштириш кенг кўламда олиб борилмоқда. Мирзачўлни, Шеробод водийсини, Марказий Фарғонани, Қарши даштини ва Қорақалпоғистон АССРнинг қўриқ ерларини ўзлаштириш қаҳрамонлик эпопеяси, умумхалқ жасорати бўлиб қолди. Шу массивларни забт этган кишилар мўл пахта ҳосили учун, шоли ва қишлоқ хўжалигининг бошқа маҳсулотларини етиштиришни кўпайтириш учун кураш тарихига олтин саҳифа ёздилар. Бу жойларда замонавий, обод совхоз посёлкалари қад кўтарди.

Ирригация ва мелиорация билан бир қаторда қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришини химиялаш ва комплекс механизациялаш кенг миқёсда ривожланди. Алмашлаб экиш ҳамма жойда жорий этила бошлади, илғор агротехника кенг қўлланилмоқда, деҳқончилик маданияти ошди.

Шуларнинг ҳаммаси колхоз ва совхозларга илгари мисли кўрилмаган ҳосил ундириб олиш ва қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштиришни кескин кўпайтириш имконини берди. Ўтган ўн йил мобайнида қишлоқ хўжалиги ялпи маҳсулотини етиштириш республикамизда 1,5 баравар кўпайди.

Пахтачиликни ривожлантиришда айниқса катта муваффақиятларга эришилди. Ўзбекистон деҳқонлари ва барча меҳнаткашлари қардош совет республикалари ва социалистик мамлакатлар халқлари олдидаги ўз интернационал бурчига садоқатни муқаддас билиб, пахта етиштиришни муттасил кўпайтирмоқдалар. Кейинги 10 йил ичида жами 43 миллион тоннага яқин ялпи пахта ҳосили етиштирилди. Шу билан бирга пахта етиштириш бундан аввалги ўн йилдагига нисбатан 13 миллион тонна кўпайтирилган бўлса, бунинг деярли ҳаммасига ҳосилдорликни ошириш ҳисобига эришилди.

Бу йил бизнинг пахтакорларимиз учун қийин бўлди. Улар камдан-кам учрайдиган сув танқислигига ва табиатнинг бошқа инжиқликларига дуч келдилар. Аммо колхоз ва совхозлар техника тараққиётининг қудратли воситаларини ишга солиб, қийинчиликларни муваффақият билан бартараф этдилар ва республиканинг олтин юбилейи шарафига «оқ олтин»дан рекорд ҳосил етиштирдилар.

Бугун Ўзбекистон пахта тайёрлаш халқ хўжалик плани бажарилганлиги тўғрисида рапорт беради. Давлат хирмонига 4 миллион 580 минг тонна юқори сифатли пахта топширилди. Республикада пахта тайёрлашнинг бориши тўғрисидаги маълумотнинг якунловчи чизиғи остига биз эзгу рақам: 5.000.000 тонна деб ёзиб қўядиган завқли пайтга саноқли кунлар қолди! (Қарсаклар).

Андижон, Тошкент, Сирдарё, Жиззах, Қашқадарё, Хоразм областлари, 70 район ва 620 хўжаликлар пахта тайёрлаш халқ хўжалик планларини бажарди. Уларнинг ҳаммаси социалистик мажбуриятлар ҳисобига мўл ҳосилни териш ва топширишни давом эттирмоқда.

Неча минглаб пахтакорлар мўл ҳосил етиштириб, Ватанни қувонтирмоқдалар. Ленин, Хўжаобод, Тўрткўл, Шаҳрисабз, Поп, Пахтачи, Денов, Жарқўрғон, Сариосиё, Жиззах, Қуйичирчиқ, Юқори Чирчиқ, Янгиариқ, Боғот, Хива, Хўжайли ва республиканинг бошқа кўпгина районлари меҳнатчилари олдинги сафда бормоқдалар. Улар гектаридан 35-40 центнер ва ундан ҳам кўпроқ «оқ олтин» ҳосили етиштириб олмоқдалар. (Қарсаклар).

Бу йил пахта териш ва тайёрлашда мислсиз суръатларга эришилди. Кунига 180 минг тоннагача, яъни йиллик планга нисбатан тўрт процентгача пахта топширилди. Бундан ярим аср муқаддам республика бутун мавсум давомида тахминан шунча пахта териб олар эди. (Қарсаклар).

Пахта териш техникаси ҳосил теримининг бундай суръатларини таъминлашда ҳал қилувчи роль ўйнамоқда. Бугунгача машинада 2 миллион 350 минг тонна, яъни тайёрланган пахтанинг ярмидан кўпроғи териб олинди. Қўриқ Сирдарё области теримни механизациялаштириш даражаси жиҳатидан биринчи ўринда бормоқда. Бу область топширган пахтанинг 83 процентини машиналарда териб олди. Пойтахт Тошкент областида машина териминг салмоғи 75 процентга. Жиззах областида эса 73 процентга етди. Кўпгина районлар, совхозлар ва колхозлар машина теримини 90 процентга етказдилар ва ундан ҳам оширдилар.

Республикада кўп минг кишилик механизаторлар армияси ўсиб етишиб, эндиликда қишлоқ хўжалигидаги асосий ҳаракатлантирувчи куч бўлиб қолди. Улар кечаю-кундуз пахтазорда жавлон уриб, чинакам қаҳрамонлик намуналарини кўрсатмоқдалар, мисли кўрилмаган юксак меҳнат унумдорлигига эришмоқдалар. Ўзбекистон машҳур механизаторларининг номлари республикадагина эмас, унинг ташқарисида ҳам маълум. Улар орасида ҳаракат ташаббускорлари — Турсуной Охунова, Валентин Тюпко, Жавод Кўчиев, Маннон Жалолов, Шоймардон Қудратов ва уларнинг издошлари — Обиджон Акбаров, Бобошер Шавқиев, Қувондиқ Абдураззоқов, Аҳмад Валиев, Қозоқ Камолов, Энвер Алиев, Тўлан Дадажонов, Жиянқул Рустамов, Светлана Продан, Чиннихол Худоёрова ва бошқа кўпгина кишилар бор. Республика механизаторларининг бутун армияси уларга тенглашишга интилмоқда.

Машина теримининг ажойиб усталарига, мўл пахта хирмони учун олиб борилаётган жанг қаҳрамонларига шон-шарафлар бўлсин! (Қарсаклар).

Қишлоқ хўжалигининг бошқа тармоқлари ҳам деҳқончиликни ихтисослаштириш ва концентрациялаш негизида муваффақиятли ривожланмоқда. Юбилей йилида деҳқончилик ва чорвачилик барча маҳсулотларини етиштириш кўпайди. Давлатга дон, сабзавот, полиз маҳсулотлари, мева, узум, пилла сотиш халқ хўжалик планлари анча ошириб бажарилди. Гўшт, сут, тухум ва бошқа маҳсулотларни харид қилиш планлари муваффақиятли бажарилмоқда.

Қишлоқ хўжалигида ажойиб кадрлар — агрономлар, инженерлар, ирригаторлар, зооветеринария ходимлари, колхоз ва совхоз ишлаб чиқаришининг талантли ташкилотчилари ўсиб етишди. Эндиликда колхоз ва совхозларга, қоида тариқасида, олий ва ўрта махсус маълумотли мутахассислар бошчилик қилмоқдалар.

Ўртоқлар, деҳқончилик ва чорвачилик соҳасидаги шонли илғорларимизни, қишлоқ хўжалиги ва сув хўжалиги соҳасидаги барча меҳнатчиларни эришилган муваффақиятлар билан қизғин табриклашга, қишлоқ хўжалик маҳсулотларининг мўл-кўллиги учун, Ватанимиз бойлигига бойлик қўшиш учун курашда уларга янгидан-янги ғалабалар тилашга ижозат бергайсиз! (Қарсаклар).

Маданий революция халқимизга ажойиб самаралар келтирди. Маданий революция халқнинг маънавий ҳаётида жуда катта ўзгаришларга сабаб бўлди.

Албатта, ўлкамизда ўтмиш асрларда ҳам порлоқ ақлзаковатли ва зўр истеъдодли бир талай кишилар ўтган. Ўрта Осиё халқлари Рудакий, Беруний, Абу Али ибн Сино, Хоразмий, Навоий, Улуғбек, Махтумқули, Муқимий, Фурқат ва шулар сингари атоқли олимлар, мутафаккирлар ва маърифатпарварларни вояга етказиб бердилар. Уларнинг номлари ва ижодлари жаҳон фани ва маданияти хазинасига абадий қўшилди. Бизнинг халқимиз дунёга мўъжизакор меъморларни етиштириб берди, уларнинг меъморчилик асарлари ҳозир ҳам одамларнинг таҳсинига сазовор бўлмоқда.

Аммо ўтмишда яратилган моддий ва маънавий маданият дурдоналаридан меҳнаткашлар баҳраманд бўла олмас эдилар. Бу ердаги халқ оммаси асрлар бўйи нодонликда қолиб келди. Октябрь арафасида ўлкадаги бутун аҳолининг икки процентдан сал кўпроғи ўқиш ва ёзишни билар эди.

Ҳозир бундай аянчли нодонликдан асар ҳам қолмади. Социализмнинг саховатли заминида ўзбек халқининг ранг-баранг, ёрқин, ўзига хос маданияти чинакам барқ уриб, равнақ топди.

Октябрь ғалабасидан кейин ўлкамиздаги маданий қурилишнинг бош йўли ўтмиш даврларнинг кўнгилсиз мероси — аҳолининг оммавий саводсизлигини тугатишдан иборат бўлди. Партия бу вазифани биринчи ўринга қўйиб, ҳал этди, чунки партия саводсиз кишилар билан социализм қуриб бўлмаслигини яхши тушунар эди.

Партия билан Совет ҳукумати халқ маорифи ишини революцион кўламда олиб бордилар. Халқ маорифи ғоят тез ривожланиб, урушдан аввалги йиллардаёқ Ўзбекистон болаларни мактаб таълимига жалб қилиш жиҳатидан мамлакатнинг марказий районларига тенглашиб олди ва ёппасига саводхон республикага айланди. Ҳозир республикамизда 9 минг 540 та умумий таълим мактаби бўлиб, уларда 3 миллион 646 минг киши таълим олмоқда.

Мактаб билан бир қаторда махсус ўрта ва олий таълим ҳам тез ривожланди. Ҳозир Ўзбекистон ССРда 41 та олий ўқув юрти ва 177 та ўрта махсус ўқув юрти бор. Улардаги студентлар ва ўқувчилар 400 минг кишидан ошади.

Халқ маорифини ривожлантиришнинг юксак даражаси социалистик зиёлиларнинг кўп минг кишилик армиясини вояга етказишни, фаолиятнинг ҳамма соҳалари учун юқори малакали мутахассис кадрлар тайёрлашни таъминлади. Ҳозир республика халқ хўжалигидаги жами ходимларнинг қарийб 70 проценти олий ва ўрта (тўлиқ ва тўлиқсиз) махсус маълумотли кишилардир.

Илм-фан гуркираб ривож топди. 1943 йилда тузилган Ўзбекистон ССР Фанлар академияси илмий тафаккурнинг ҳақиқий штабига айланди. Ҳозир унда катта илмий кучлар ҳамда энг янги приборлар ва асбоб-ускуналар билан таъминланган кенг тармоқли илмий-тадқиқот институтлари бор. Ҳозир республикада ҳаммаси бўлиб 190 тага яқин илмий муассаса ишлаб турибди. Биздаги илмий ходимларнинг умумий сони 28 минг кишидан ошиб кетди. Улар орасида 686 фан доктори ва 9 мингдан кўпроқ фан кандидати, 500 дан кўпроқ академик, мухбир аъзо ва профессор бор. Олимларимиз илм-фани, техникани ва ва ижтимоий фикрни ривожлантиришга сезиларли ҳисса қўшдилар.

Илгари бизнинг ўлкамизда маданият муассасалари мутлақо бўлмаган эди. Совет даврида маданият муассасалари тармоғини ривожлантириш соҳасида кўп иш қилинди. Эндиликда Ўзбекистонда 25 та театр, филармония, 4230 та киноустановка, 29 та музей, 6000 тадан кўпроқ оммавий кутубхона, 3690 та клуб, 1,5 мингта халқ университети ишлаб турибди.

Даврий матбуотни, нашриётчиликни, радио ва телевидениени ривожлантиришда катта-катта муваффақиятларга эришилди. Бизда 230 тадан кўпроқ газета ва ўнлаб журналлар кўпгина тилларда оммавий нусхада нашр этилмоқда, ҳар йили икки мингга яқин номдаги китоб чиқарилмоқда. Республиканинг ҳамма жойларидаги меҳнаткашлар ҳар куни телекўрсатувларни томоша қилиб, радио тинглаб турибдилар.

Адабиёт ва санъат мислсиз равнақ топди. Ўзига хос миллий хусусиятларини давом эттириб келаётган адабиёт ва санъатимиз социалистик мазмун ва интернационализм руҳи билан тўлиб, шаклан беқиёс даражада бойиди. Республикада талантли ёзувчилар, композиторлар, рассомлар, архитекторлар, кино ва театр арбобларининг кўп сонли отряди ўсиб етишди. Улардан кўпларининг ижодий маҳсули ҳаммага манзур бўлди.

Соғлиқни сақлаш соҳасида жуда катта силжишлар содир бўлди. Революцияга қадар ҳозирги Ўзбекистон территориясида даҳшатли юқумли касалликлар ҳукм сурган бўлишига қарамай, атиги 997 ўринли 63 та касалхона ва ҳамма ихтисосдаги 139 врач бўлган эди. Ҳозир республикада 134 минг ўринли 1200 тадан ортиқ касалхона, минглаб поликлиника, амбулатория ва соғлиқни сақлаш пунктлари бор. Уларда 31 минг врач ва 96 минг ўрта малакали медицина ходими меҳнат қилмоқда.

Шарқ хотин-қизларининг озодликка чиқарилганлиги, улар ишлаб чиқариш ва ижтимоий-сиёсий фаолиятга тортилганлиги социализмнинг катта ғалабаси бўлди. Совет даврида хотин-қизларимиз ижодий бунёдкорликнинг кенг йўлига чиқиб олдилар, янги турмушнинг актив қурувчилари бўлиб қолдилар. Улар ишлаб чиқаришга бориб ишламоқдалар, педагоглар, врачлар, ёзувчилар, артистлар, агрономлар, олимлар, давлат ва партия арбоблари бўлиб қолдилар.

Ҳамма жойда хотин-қизларимиз ғайрат-шижоат билан меҳнат қилиб, ўз билимлари ва ижодий ғайратларини буюк умумий ишимизга сарфламоқдалар. Улар коммунизм бинокорларининг янги авлоди — болаларни тарбиялаш учун жуда кўп иш қилмоқдалар!

Меҳнатчи, ижодкор ва бунёдкор хотин-қизларимизга, оналарга шон-шарафлар бўлсин! Бутун халқ номидан уларга офарин ва сидқидилдан ташаккур изҳор этамиз! (Қарсаклар).

Социалистик ўзгартишлар одамларнинг дунёқарашида туб ўзгаришлар бўлишига олиб келди. Бизда идеали юксак, билим доираси кенг, маънавий дунёси бой ва ахлоқий фазилатлари олижаноб янги инсон камол топди. Одамларимиз совет ватанпарварлиги, социалистик интернационализм ва умуммиллий совет ифтихори, жамоат бурчига, ўртоқликка ва қардошликка садоқат ҳис-туйғуларига тўлиб тошганлар.

Маданий революция ана шундай ажойиб якунларга олиб келди! Халқнинг бутун маънавий ҳаётини социалистик тарзда қайта қуриш ана шундай ажойиб натижалар берди!

Бу буюк ишга чинакам халқ зиёлиларимиз бебаҳо ҳисса қўшдилар. Улар ҳамиша халқ билан ҳамнафас, ҳаммақсад ва халқ билан якдил бўлиб, коммунизм йўлидан у билан бирга одим ташлаб келди ва келмоқда.

Биз олимларимиз, инженерларимиз, конструкторларимиз, архитекторларимиз, агрономларимиз, адабиёт ва санъат арбобларимиз, халқ маорифи, соғлиқни сақлаш ва маданият муассасаларидаги ходимларимиз, халқ хўжалигидаги барча мутахассисларимизни эришилган муваффақиятлар билан астойдил табриклаймиз, самарали меҳнатлари учун уларга чуқур миннатдорчилик изҳор этамиз ва Ватан бахт-саодати йўлида уларга янгидан-янги ижодий муваффақиятлар тилаймиз! (Қарсаклар).

Экономика ва маданият тез ривожланганлиги халқнинг турмуш даражасини мислсиз юксакликка кўтарди. Бутун мамлакатда бўлгани каби Ўзбекистон меҳнаткашлари ҳам социализмнинг ҳамма неъматларидан баҳраманд бўлмоқдалар, бахтиёр, бадавлат ҳаёт кечирмоқдалар.

Ўзбекистон ССР составига кирувчи Социалистик Қорақалпоғистон совет халқларининг қардошлик оиласида равнақ топиб, бунёдкорлик куч-қувватига тўлди. Мамлакатнинг ўтмишда энг қолоқ чекка ўлкаси бўлган Қорақалпоғистон ривожланган аграр-индустриал автоном республикага айланди. Қорақалпоқ халқининг ёрқин ва ўзига хос маданияти юксак ривожланиш поғонасига кўтарилди.

Тез кунларда биз Қорақалпоғистон АССР билан унинг партия ташкилоти 50 йиллигини тантанали равишда нишонлаймиз. Қардош қорақалпоқ халқини яқинлашиб келаётган юбилей билан ва янги турмуш қуришдаги катта муваффақиятлар билан самимий табриклашга, чин кўнгилдан янада равнақ ва коммунистик қурилишда янги муваффақиятлар тилашга ижозат бергайсизлар. (Қарсаклар).

Хуллас, ўртоқлар, Ўзбекистоннинг бугунги воқелиги ижтимоий ҳаётнинг ҳамма соҳаларида ўтмишдан мутлақо фарқ қилади. Бизнинг республикамиз асрий қолоқликни қисқа муддатда бартараф этиб, социалистик миллатларнинг ягона оиласида ўз моддий ва маънавий кучларини мислсиз равнақ топтиришга эришди.

Хўш, бу тарихий ғалабалар қандай таъминланди? Ғалабаларимизнинг манбаи нима?

Республикамиз эришган ҳамма нарсаларни, ҳозир унинг бойлиги бўлиб турган ҳамма нарсаларни биз аввало улуғ Ленин партияси туфайли қўлга киритдик. Халқнинг бахт-саодати партиямиз учун ҳамма нарсадан аълодир. Бизнинг партиямиз халқ учун яшайди ва халққа садоқат билан хизмат қилади.

Айни партия Улуғ Октябрь социалистик революциясининг ғалабасини таъминлади ва мамлакатнинг барча халқларини Советлар байроғи остида жипслаштирди. Айни партия синфий душманларга ва келгинди босқинчиларга қарши умумхалқ курашига бош бўлиб, бу курашда жаҳоншумул тарихий ғалабани таъминлади. Айни партия мамлакатнинг барча халқларини ягона аҳил оила — Совет Социалистик Республикалари Иттифоқига бирлаштирди, уларни янги, социалистик ҳаёт йўлига олиб чиқди, мамлакатимизда ривожланган социалистик жамият қурилишини таъминлади ва эндиликда совет халқини коммунизмнинг нурафшон чўққилари сари комил ишонч билан бошлаб бормоқда. (Қарсаклар).

Совет Иттифоқи Коммунистик партияси ва унинг Марказий Комитети, СССР ҳукумати экономика, фан ва маданиятни ривожлантиришда республикамизга ҳамиша ҳар томонлама ёрдам бериб келдилар. Содиқ ленинчи, партиямиз билан Совет давлатимизнинг атоқли арбоби, коммунизм ва ялпи тинчлик учун толмас курашчи ўртоқ Л. И. Брежнев КПССга бошчилик қила бошлаган кейинги ўн йил ичида бу ёрдам айниқса кучайди. КПСС Марказий Комитети, унинг Сиёсий бюроси, Совет ҳукумати ва шахсан Леонид Ильичнинг республикамиз тўғрисидаги, унинг равнақи ҳақидаги кундалик ғамхўрлигини биз ҳар соҳада сезиб турибмиз. (Қарсаклар).

Шу боисдан ҳам Ўзбекистон меҳнаткашлари Ленин партиясига, унинг Марказий Комитетига, Совет ҳукуматига азиз ва ҳурматли Леонид Ильич Брежневга оталарча ғамхўрлик ва эътибор учун, ёрдам ва мадад учун чин кўнгилдан миннатдорчилик изҳор этадилар. (Қарсаклар).

Совет Ўзбекистонининг муваффақиятлари — КПСС ленинча миллий сиёсати изчиллик билан амалга оширилаётганлигининг натижасидир. Бу — социалистик интернационализм байроғи остида буюк совет қардошлигига жипслашган СССРдаги барча халқлар биргаликда сарфлаган куч-ғайратларнинг, уларнинг қардошларча ҳамкорлиги ва ўзаро ёрдамининг ажойиб якунидир.

Совет халқлари ҳамиша — жангу-жадалларда ҳам, бунёдкорлик меҳнатида ҳам бирга бўлиб келдилар. Улар Улуғ Октябрь кунларида ёнма-ён туриб жанг қилдилар, гражданлар урушининг даҳшатли йилларида унинг жаҳоншумул тарихий ғалабаларини қаттиқ туриб қўриқладилар. Улар биринчи беш йиллик марраларини биргаликда қардошларча ҳамкорликда забт этдилар. Улар Улуғ Ватан урушидаги ғалабага биргаликда замин яратдилар.

Шу боисдан ҳам биз бугун ифтихор билан айтамизки, шу қаҳрамонона курашнинг ҳамма босқичларида ўзбек халқи қардош халқлар билан бир сафда бўлди.

Урушнинг оғир йилларини эсга олайлик. Мамлакат осмонида фашизм вабосининг ажал хатари пайдо бўлган пайтда ўзбек халқи ўзбек жангчиларига оташин мактуб билан мурожаат қилди. У ота-оналар номидан ўзбек жангчиларига қуйидаги жанговар наказни берди:

«Ўзбек халқининг эркин ўғли ва ҳур қизи!.. Оғанг — руснинг уйига, қардошларинг — белорус ва украиннинг уйига герман босмачиси бостириб кирди. Аммо руснинг уйи — сенинг ҳам уйинг, украин ва белоруснинг уйи — сенинг ҳам уйинг... Босмачи қардошингнинг уйини тортиб олган экан, унинг уйини қайтариб олиб бер, бу — сенинг бурчинг, ўзбек жангчиси!» (Қарсаклар).

Ўзбек халқининг ўғил ва қизлари бу муқаддас бурчни шараф билан бажардилар. Улар Москва ва Ленинград учун, Киев ва Минск, Кишинев ва Рига, Вильнюс ва Таллин, Севастополь ва Сталинград учун ўзи туғилиб ўсган уйни қўриқлагандек жанг қилди. Улар Россия ва Украинани, Белоруссия ва Молдавияни, Литва ва Латвияни Эстония ва Закавказье бўсағаларини ўзи туғилиб ўсган диёрни қўриқлагандек, мардона ҳимоя қилди.

Халқимиз фашизм устидан қозониладиган ғалабага мамлакат ичкарисида ҳам барча қардош халқлар билан биргаликда замин ҳозирлади. Ўша машаққатли йилларда Ўзбекистон мамлакатнинг йирик аслаҳахонасига айланди. У фронтга қурол-яроғ ва ўқ-дори, анжом ва озиқ-овқат кийим-кечак ва пойафзал юбориб турди. Фронт яқинидаги районлардан кўчириб келтирилган бир миллиондан ортиқ кишини, шу жумладан юз минглаб болаларни республикамиз ўз қучоғига олди.

Совет халқларининг қардошларча дўстлиги умумхалқ меҳнат қаҳрамонлиги билан тўлиб-тошган урушдан кейинги беш йилликларда янада кўпроқ мустаҳкамланди ва янги фазилатлар билан бойиди. Қардош халқлар социалистик ва коммунистик бунёдкорликда бизга нақадар олий ҳимматлик билан ёрдам берганликлари ва бераётганликларини биз асло унутмаймиз. Улар ўз бисотларидаги ҳамма нарсаларни — моддий ва маънавий бойликларни, билим ва тажрибаларини биз билан сахийларча баҳам кўриб келдилар ва баҳам кўрмоқдалар.

1966 йилда Тошкент бошига тушган даҳшатли табиий офат оқибатларини тугатиш давомида совет халқлари дўстлиги ва қардошлигининг қудратли кучи ўзининг бутун улуғворлиги билан намоён бўлди. Ўзбекистон пойтахтида зилзила рўй бериб, шаҳар кулфатда қолган пайтда бутун мамлакат тошкентликларга ҳамдам бўлди. Бу ерда Москва, Ленинград, Россия Федерациясининг бошқа шаҳарлари, Украина, Белоруссия, Қозоғистон, Грузия, Озарбайжон, Литва, Молдавия, Латвия, Қирғизистон, Тожикистон, Арманистон, Туркманистон, Эстония қурувчилари, ҳарбий қурилиш отрядлари улар билан ёнма-ён туриб меҳнат қилдилар.

Қардош халқлар ёрдамида пойтахтимиз қисқа муддат ичида қайта тикланди ва замонавий бинолар қурилди. Бамисоли афсонавий ққнус қуши каби у вайрона яшариб ва аввалгисидан беқиёс кўркамлашиб, қад кўтарди.

Қайта тикланган ва гуркираб ўсаётган Тошкент совет халқлари бузилмас дўстлигининг тимсоли бўлган салобатли обида каби асрлар бўйи тураверади. Ўзбекистон меҳнаткашлари эса саховатли ёрдам ва дўстона мадад берган қардош халқларга астойдил миннатдорчилик туйғусини қалб тўрида абадий сақлайверадилар. (Қарсаклар)

Совет халқларининг дўстлиги, уларнинг ҳар томонлама ҳамкорлиги ва қардошларча ўзаро ёрдами кун сайин ва ҳар соҳада намоён бўлмоқда. Бу эса халқларимизни янада иноқлаштиради, уларнинг ягона оила туйғусини мустаҳкамлайди, ҳар бир халқнинг ва бутун кўп миллатли давлатимизнинг кучига юз карра куч қўшади, барча социалистик миллатлар, бутун буюк Ватанимиз равнақининг гарантияси бўлиб хизмат қилади.

СССР халқларининг Октябрь туфайли туғилган, Ленин партияси ардоқлаб вояга етказган, меҳнатда ва жангларда узилмас қардошлик иплари билан мустаҳкамланган буюк дўстлиги абадул-абад яшайверсин, ривожланиб, кучаяверсин! Совет халқларининг дўстлигини, шу самимий ва сидқидил дўстликни, гранитдек пухта, булоқ сувидек мусаффо, қуёшнинг ўзидек қайноқ ва порлоқ дўстликни биз энг азиз бисот, кўз қорачиғи деб билиб, ардоқлаб келдик ва ардоқлайверамиз! (Қарсаклар).

Республикамиз билан бирга Ўзбекистон Коммунистик партияси ўсди ва ривожланди. У ўзининг ярим асрлик юбилейини ғоявий жиҳатдан етук ва чиниққан, сиёсий ва ташкилий ишнинг катта тажрибаси билан бойиган, КПССнинг ленинчи Марказий Комитети теварагига метиндек жипслашган ҳолда кутиб олди. У сон жиҳатидан ўсди, ташкилий жиҳатдан мустаҳкамланди. Ҳозир унинг сафларида 15 минг бошланғич партия ташкилотига бирлашган 470 минг коммунист бор.

Ўзбекистон Коммунистик партияси ўзининг бутун ярим асрлик йўли давомида улуғ Ленин партиясининг ишончли жанговар отряди бўлиш ролини шараф билан бажариб келмоқда, марксизм-ленинизмга, социалистик интернационализм принципларига садоқатни муқаддас билиб асрамоқда. У ҳамиша коммунизм учун курашда омманинг жанговар ташкилотчиси, илҳомчиси бўлиб келди ва шундай бўлиб қолади. (Қарсаклар).

Ўзбекистон Коммунистик партияси коммунистик қурилиш ва одамларни тарбиялаш вазифаларини ҳал этишда кун сайин оммавий давлат ва жамоат ташкилотларига таянади. Меҳнаткашлар депутатлари Советлари, касаба союзлари, Ленин комсомоли, кооператив, илмий-техникавий ижодий, мудофаа, спорт ташкилотлари ва меҳнаткашларнинг бошқа ташкилотлари унинг ишончли таянчи бўлиб хизмат қилмоқда. Улар катта сиёсий куч бўлиб, республика равнақи йўлида кўп иш қилмоқда.

Биз коммунистик қурилишнинг ҳамма соҳаларида, жамоат ҳаётининг ҳамма соҳаларида катта муваффақиятларга эришганлигимизни бугун мамнуният билан таъкидлаймиз. Аммо шу билан бирга ишимизни янада яхшилашимиз лозимлигини равшан англаб турибмиз. Ўртоқ Михаил Андреевич Суслов ўз нутқида жуда тўғри айтиб ўтганидек, бизда ҳали халқ хўжалигининг барча тармоқларида кўпгина фойдаланилмаётган имкониятлар бор.

Ўзбекистон партия ташкилоти резервларни тезроқ ҳаракатга келтиришни, экономиканинг самарадорлигини оширишни ва республиканинг ишлаб чиқарувчи кучларини жадал ривожлантиришни таъминлашни ўз вазифаси деб билади. У кадрларимизнинг, барча коммунистлар ҳамма меҳнаткашларнинг куч-ғайратларини шу вазифани ҳал этишга сафарбар қилаверади.

Азиз ўртоқлар! Совет республикалари ва уларнинг Коммунистик партияларнинг ярим асрлик юбилейлари бизнинг мамлакатимизда қувончли умумхалқ байрамлари бўлиб қолган. Бу юбилейлар доимо совет жамияти метиндек бирлигининг, СССР халқлари бузилмас қардошларча дўстлигининг қудратли намойишига айланиб келмоқда.

Бу йил Ўзбекистон ССР ва унинг Компартиясининг олтин юбилейи вақт жиҳатидан тўрт қардош социалистик республика — Молдавия, Қирғизистон, Тожикистон, Туркманистон ва уларнинг Коммунистик партияларининг олтин юбилейлари билан бир вақтта тўғри келди.

Биз шу республикаларнинг коммунистларини, барча меҳнаткашларини катта байрам билан сидқидилдан табриклаймиз, уларнинг ютуқларидан астойдил қувонамиз ва коммунистик қурилиш йўлида уларга чин кўнгилдан янгидан-янги ғалабалар тилаймиз! (Қарсаклар).

Бу йўл кенг ва ёруғ йўлдир. Совет Ватанимиз эзгу мақсад сари Ленин йўлидан комил ишонч билан шаҳдам одим ташлаб бормоқда, тобора янги-янги чўққиларни эгалламоқда. Олға томон йил сайин илгарилаб борганимиз сари кўз ўнгимизда бунёдкорлик ишларининг янада кенг манзараси очилмоқда.

Партиямиз Марказий Комитетининг Бош секретари Ўртоқ Л. И. Брежнев Молдавия ССР билан Молдавия Компартиясининг 50 йиллигига бағишланиб Кишиневда ўтказилган юбилей тантаналарида сўзлаган нутқида мамлакатимизнинг келажакдаги зафарлари ва янада ривожланишининг порлоқ истиқболларини чизиб берди. Бу улуғвор истиқболлар барча совет кишилари каби Ўзбекистон меҳнаткашларини ҳам ғоят хурсанд қилади ва қойил қолдиради, уларни меҳнатда янги жасоратларга руҳлантиради.

Республикамиз меҳнатчилари партия режаларини муваффақиятли амалга ошириш учун куч ва ғайратларини аямайдилар, ўзларининг социалистик Ватан олдидаги ватанпарварлик ва интернационал бурчларини бундан буён ҳам шараф билан бажараверадилар, деб Ўзбекистон коммунистлари ва барча меҳнаткашлари номидан КПСС ленинчи Марказий Комитетини ва Совет ҳукуматини ишонтиришга ижозат бергайсиз. Улар совет халқининг социализм ва коммунизм йўлидаги қаҳрамонона меҳнатини тасвирловчи буюк китобнинг янги бобига ёрқин саҳифалар битадилар.

Яшасин Ватанимиз халқлари дўстлиги ва бахт-саодатининг мустаҳкам қалъаси — Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи! (Қарсаклар).

Улуғ Ленин партияси, коммунизм учун кураш илҳомчиси ва ташкилотчиси — жонажон Совет Иттифоқи Коммунистик партиясига шон-шарафлар! (Гулдурос давомли қарсаклар).

ХАЛҚЛАР ДЎСТЛИГИ ЛЕНИНЧА ҒОЯЛАРИНИНГ ТАНТАНАСИ

Ўзбекистон Коммунистик партияси Марказий Комитети ва Ўзбекистон ССР Олий Советининг тантанали мажлиси

Шу кунга кўпдан бери мунтазир эдик. Унга ҳамма жойда — заводларнинг цехлари ва колхозларнинг далаларида, руда конларида ва олимларнинг лабораторияларида тайёргарлик кўрдик. Ниҳоят орзиқиб кутилган байрам ҳар бир хонадонга кириб келди. Ўзбекистон Совет Социалистик Республикаси ва Ўзбекистон Коммунистик партияси ташкил этилганлигининг 50 йиллигини биз билан бирга бутун мамлакат тантанали равишда нишонламоқда. Бу — барча совет халкларининг, қардош халқларнинг байрамидир, ленинча миллий сиёсатнинг тантанасидир.

Ўзбекистоннинг ҳамма томонларидан хуш хабарлар келиб турибди. Уч орденли Ўзбекистон меҳнаткашлари олтин юбилейни илҳомбахш меҳнат билан нишонламоқдалар. Улар КПСС XXIV съездининг тарихий режаларини амалга оширишга бутун кучлари, билимлари, тажрибаларини сарфламоқдалар, моддий ва маънавий неъматларни кўпайтирмоқдалар, социалистик мажбуриятларни ва тўққизинчи беш йиллик топшириқларини бажариш учун зўр ғайрат билан ишламоқдалар. Саноат ходимлари пландан ўзиб меҳнат қилмоқдалар. Пахтакорлар эзгу марра — 5 миллион тонналик хирмон учун қунт билан курашмоқдалар.

Республика меҳнаткашлари коммунизм қурилиши ишига йил сайин тобора салмоқли ва катта ҳисса қўшмоқдалар. Қисқа муддат — 50 йил мобайнида Ўзбекистон ижтимоий ҳаётнинг ҳамма соҳаларида мислсиз юксак парвоз қилди, тарихий ривожлантиришнинг энг олдинги марраларига чиқиб олди. «Партия бажарган жуда катта ишнинг, миллионлаб ишчилар ва колхозчилар, олимлар ва маданият арбоблари қилган фидокорона меҳнатнинг самараларини Ўзбекистоннинг бугунги равнақида фахрланиб кўриб турибмиз, — деди Л. И. Брежнев Ўзбекистон ССРга Халқлар дўстлиги орденини топшириш вақтида. — Сизларнинг ҳашаматли шаҳарларингизни, замонавий заводларингиз ва фабрикаларингизни, эъзозлаб парвариш қилинган далаларингизни ва яшнаб турган боғларингизни кўрган кишининг кўнгли қувонади. Ўтган ўн йилликлар давомида партия ўзбеклар диёрида Ленин тушунган маънодаги маданий революцияни амалга оширди».

Қадимий Ўзбекистон диёри... Ўзбек халқи Совет ҳокимияти йилларида нималарга эришганлигини яхшироқ кўриш ва тушуниш учун босиб ўтилган йўлга назар ташлаш зарур. Ўтмиш асрларда ҳам порлоқ ақл — заковатли ва зўр истеъдодли кўпгина кишилар бу ўлканинг шуҳратини таратган эдилар. Аммо меҳнаткаш халқ нодонлиик ва жаҳолатда қолаберган эди. Чор амалдорлари ва маҳаллий бойлаф томонидан хонавайрон қилинган ва таланган, одамлар ўртасидаги муносабатлар шариат ва қуръон ақидалари билан тартибга солинган бу ўлка йил сайин қашшоқлашиб бораётган эди.

Ўтмишда шундай эди. Аммо Октябрь туфайли Ўзбекистон диёрида янги тартиблар қарор топди. Коммунистик партия, улуғ Ленин оддий меҳнаткашлар дилидаги умид учқунларини аланга олдирдилар. «Бундан буён, — дейилган эди Совет ҳокимиятининг дастлабки мурожаатларидан бирида, — сизларнинг динингиз ва урф-одатингиз, миллий ва маданий муассасаларингиз эркин ва даҳлсиз деб эълон қилинади... Шуни билингларки, Россиядаги барча халқларнинг ҳуқуқлари каби сизларнинг ҳуқуқларингиз ҳам революциянинг бутун қудрати билан муҳофаза қилинади». Бу сўзлар ишчилар билан деҳқонларнинг дилидаги сўзлар эди, шунинг учун ҳам бу сўзлар уларнинг ғайрат-шижоатини қулф урдириб юборди. Улар бутун мамлакат аҳолиси билан бирга ўлкани янги социалистик негизларда ўзгартириш юзасидан буюк ишларни авж олдирдилар.

...Гуллаб яшнаган Ўзбекистон диёрида катта ва қувончли байрам бошланди. Унинг шаҳар ва қишлоқлари ранг-баранг либос кийди. Ҳар қачонгидан ҳам кўркамлашган Тошкент республика туғилган кунини байрамона кутиб олмоқда. Ҳамма жойда СССР ва Ўзбекистон ССРнинг, қардош иттифоқдош республикаларнинг давлат байроқлари, қизил транспарантлар, Лениннинг улуғ партиясини, совет халқларининг бузилмас дўстлигини шарафловчи алвонлар товланиб турибди.

(Давоми бешинчи бетда).

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва Ўзбекистон ССР Олий Советининг тантанали мажлиси

ХАЛҚЛАР ДЎСТЛИГИ ЛЕНИНЧА ҒОЯЛАРИНИНГ ТАНТАНАСИ

(Боши 4-бетда).

...22 октябрь эрталаб. Тошкент Санъат саройи тантанали мажлис қатнашчиларини шодиёна кутиб олади. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг аъзолари ва аъзоликка кандидатлари, Ўзбекистон Компартияси ревизия комиссиясининг аъзолари, Ўзбекистон ССР Олий Советининг депутатлари, Тошкент, республиканинг барча областлари ва Қорақалпоғистон АССР партия, совет, жамоат ташкилотларининг вакиллари, Совет Армиясининг жангчилари бу ерга келдилар. Мажлис қатнашчилари орасида ветеранлар — қўлларига қурол олиб, Туркистонда Совет ҳокимиятини ўрнатиш ва мустаҳкамлаш учун курашган, Улуғ Ватан уруши фронтларида социализм ғалабаларини қаттиқ туриб ҳимоя қилган кишилар, меҳнат қаҳрамонлари, ишлаб чиқариш илғорлари ва новаторлари бор эди.

Залда қардош иттифоқдош республикаларнинг, Ватанимиз пойтахти — қаҳрамон шаҳар Москва, қаҳрамон шаҳар Ленинграднинг делегациялари, тўқимачилар ўлкаси — Иваново областининг вакиллари, қардош Болгариядан келган дўстлар — Хасково округининг ва Болгария — Совет дўстлиги умумхалқ комитетининг делегациялари ўтиришибди.

Соат 10. КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитетининг секретари ўртоқ М. А. Суслов, КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, Белоруссия Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари П. М. Машеров, КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Ш. Р. Рашидов, КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, Ленинград область партия комитетининг биринчи секретари Г. В. Романов тантанали мажлис президиумига чиққанларида ҳозир бўлган кишилар уларни қизғин қарсаклар билан кутиб оладилар.

РСФСР Олий Совети Президиумининг раиси М. А. Яснов, Москва шаҳар партия комитетининг иккинчи секретари Л. И. Греков, Иваново область партия комитетининг биринчи секретари В. Г. Клюев, Украина ССР Олий Совети Президиумининг раиси И. С. Грушецкий, Қозоғистон ССР Олий Совети Президиумининг раиси С. Б. Ниёзбеков, Грузия Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Э. А. Шеварднадзе, Озарбайжон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Г. А. Алиев, Литва ССР Министрлар Советининг раиси И. А. Манюшис, Молдавия Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари И. И. Бодюл, Латвия ССР Министрлар Советининг раиси Ю. Я. Рубэн, Қирғизистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Т. У. Усубалиев, Тожикистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Ж. Р. Расулов, Арманистон Компартияси Марказий Комитетининг секретари К. С. Демирчян, Туркманистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари М. Ғ. Ғапуров, Эстония Компартияси Марказий Комитетининг иккинчи секретари К. В. Лебедев, ВЛКСМ Марказий Комитетининг биринчи секретари Е. М. Тяжельников, Болгария Халқ Республикаси Хасково округи делегациясининг раҳбари, Болгария Компартияси Хасково округ комитетининг биринчи секретари Г. Н. Корцанов, Болгария — Совет дўстлиги умумхалқ комитети раисининг ўринбосари, Болгария Компартияси Марказий Комитетининг аъзоси К. Нестеров улар билан бирга президиумга чиқадилар.

Тантанали мажлис президиумида Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети бюросининг аъзолари ва аъзоликка кандидатлари И. Г. Анисимкин, С. Е. Белоножко, И. Р. Қурбонов, В. Г. Ломоносов, Н. М. Матчонов, М. М. Мусахонов, Т. Н. Осетров, О. У. Салимов, Н. Ж. Худойбердиев, Қ. Камолов, Н. Маҳмудов, Г. М. Орлов, С. У. Султонова, А. А. Хўжаев, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг аъзолари, партия ва революция ветеранлари, Ўзбекистоннинг донгдор кишилари ўтиришибди.

Ўзбекистон Коммунистик партияси Марказий Комитети билан Ўзбекистон ССР Олий Советининг Ўзбекистон Совет Социалистик республикаси ва Ўзбекистон Коммунистик партияси ташкил этилганлигининг 50 йиллигига бағишланган тантанали мажлисини КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Ш. Р. Рашидов очди.

— Азиз ўртоқлар! Ҳурматли меҳмонларимиз! Азиз Михаил Андреевич! — деди ўртоқ Рашидов. — Бугун республикамиз шаҳар ва қишлоқларида катта ва қувончли байрам бошланди. Ўзбекистон ССР билан Ўзбекистон Компартияси эллик ёшга тўлмоқда.

Мамлакатимиздаги яхши анъанага кўра ҳар бир республиканинг байрамини бутун улуғ Ватанимиз нишонлайди. Қардош халқлар ўртасидаги одатга бинoан, бизнинг шодиёна байрамимиз қувончига самимий ва сидқидилдан шерик бўлиш ва қувончимизга қувонч қўшиш учун бепоён Ватанимизнинг барча республикаларидан ўлкамизга азиз ва ҳурматли меҳмонлар келганлиги туфайли Ўзбекистон Коммунистик партияси Марказий Комитетининг аъзолари, республика Олий Советининг депутатлари, Ўзбекистон ССР коммунистлари, барча меҳнаткашлари бениҳоя бахтиёрдирлар. Буни биз Совет Иттифоқи барча халқлари бузилмас қардошларча дўстлиги ва ҳамкорлигининг янги ёрқин далили деб биламиз. (Қарсаклар).

Бизнинг бугунги кунимизни Ленин ғоялари нури ёритиб турибди. Бу эса СССР халқларининг гранитдек мустаҳкам, океандек чексиз бузилмас дўстлигининг рамзидир.

Мамлакат барча миллат ва элатларини бирлаштириш ва жипслаштиришга, буюк дўстлигимизни барпо этишга улуғ Ленин раҳнамолик қилган эди. Партиямиз, унинг ленинчи Марказий Комитети, Сиёсий бюро ва шахсан КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Леонид Ильич Брежнев Ленин васиятларига амал қилиб, Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи халқларининг қардошларча дўстлигини доимо мустаҳкамлаб, кучайтириб ва ривожлантириб келмоқдалар. (Қарсаклар).

Шу боисдан ҳам улуғ Ватанимиз барча халқларининг дўстлигини жипслаштириш ва кучайтириш соҳасидаги олижаноб, тинимсиз фаолиятлари учун, совет кишиларининг фаровонлиги ва бахт-саодати тўғрисида, ер юзида тинчлик ва социал тараққиёт тўғрисида тинимсиз қилаётган ғамхўрликлари учун партиямизга, унинг Марказий Комитетига биринчи самимий миннатдорчилик ва ташаккур сўзларини изҳор этишга, меҳр-муҳаббат ва чуқур ҳурмат бажо келтиришга ижозат этгайсизлар. (Қарсаклар).

Ўзбекистон коммунистлари, барча меҳнаткашлари атоқли марксчи-ленинчи, тинчлик учун курашчи, улуғ мамлакатимиз ҳамма халқларининг содиқ дўсти ва устози — партиямиз Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Леонид Ильич Брежневга айниқса чексиз меҳр-муҳаббат, иззат-ҳурмат ва миннатдорчилик ҳис-туйғуларини изҳор этадилар. (Қарсаклар). Леонид Ильич Ўзбекистонга бир неча бор келиб, бизнинг экономикамиз ва маданиятимизни ривожлантиришнинг янги-янги катта имкониятларини олдиндан кўриб, донишмандларча очиб берди, республика партия ташкилотини, барча меҳнатчиларини унинг халқ хўжалигини янада жадал юксалтиришга руҳлантирди. Леонид Ильичнинг йўл-йўриқларини бажариш Ўзбекистон Коммунистик партияси учун шон-шараф ва юксак масъулият иши бўлиб келди, ҳозир ҳам шундай ва келажакда ҳам шундай бўлиб қолади.

Ўртоқлар, сизларнинг номингиздан, республика коммунистлари ва барча меҳнаткашлари номидан Леонид Ильич Брежневга, КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг ҳамма аъзоларига энг қизғин табриклар изҳор этишга, уларга бепоён Ватанимизнинг янада равнақи учун, ер юзида мустаҳкам тинчлик учун курашда сидқидилдан узоқ умр, сиҳат-саломатлик ва битмас-туганмас куч-ғайрат тилашга ижозат бергайсизлар. (Қарсаклар).

Биз партиямизнинг вакили, КПСС, Совет давлати ва халқаро коммунистик ҳаракатнинг атоқли арбоби, садоқатли ва матонатли ленинчи Леонид Ильич Брежневнинг энг яқин сафдоши, шахсан ғоят дилкаш инсон, КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси ва Марказий Комитет секретари, ҳаммамизнинг астойдил ҳурматимизга сазовор ўртоқ Михаил Андреевич Сусловни зўр қувонч билан табриклаймиз. (Давомли қарсаклар).

Яхши фурсатдан фойдаланиб, Сиз, Михаил Андреевични қардош Болгариянинг юксак мукофоти билан — Сизга Димитров мукофоти берилганлиги ва топширилганлиги билан чин кўнгилдан, самимий муборакбод этишга ижозат бергайсиз. (Қарсаклар). Азиз Михаил Андреевич, юбилей тантаналаримиз шодиёнасида қатнашгани республикамизга келганлигингиз учун Ўзбекистон коммунистлари, барча меҳнаткашлари Сиздан астойдил миннатдордирлар. (Қарсаклар).

Бизнинг қалбларимиз, серкуёш Ўзбекистон барча меҳнатчиларининг қалблари Ватанимиздаги ҳамма халқларга қардошларча меҳр-муҳаббат ва ҳурмат туйғулари билан тўлиб-тошган, бинобарин, биз тантаналаримизда қатнашиш учун келган делегацияларнинг раҳбарлари ва аъзоларини чин кўнгилдан қизғин табриклаймиз.

Ўзбек халқи аввало катта оғамиз — улуғ рус халқига чуқур ҳурмат ва миннатдорчилик билан қарайди. Мамлакатимиздаги барча миллат ва элатлар рус халқи теварагида ягона аҳил оилага бирлашганлар. Рус халқи ижодкорлик даҳоси, баҳодирона меҳнатсеварлиги, беғараз қардошлиги — ана шу ва бошқа кўпгина олижаноб фазилатлари туфайли янги дунё бинокорларининг биринчи сафларида бормоқда. Мамлакатнинг бошқа республикаларида бўлгани каби Ўзбекистонда ҳам янги турмуш қуришга рус халқи бебаҳо ҳисса қўшди! Улуғ рус халқи — бунинг учун сенга таъзим бажо этамиз!

Биз Украина, Белоруссия ва Молдавия халқлари коммунистик қурилиш ишига қўшган жуда катта ҳисса учун уларга самимий миннатдорлик сўзлари билан мурожаат қиламиз. Уларнинг озодлик ва социализм учун курашдаги мардлиги ва матонати тилларда достон бўлди. Улар экономика ва маданиятни ривожлантиришда юксак даражага эришиб, ўз билимлари, тажрибаларини, ўзларининг моддий ва маънавий бойликларини мамлакатимиздаги бошқа халқлар билан сахий баҳам кўрмоқдалар, индустрияни ривожлантиришда, бутун халқ хўжалигини юксалтиришда Ўзбекистонга ҳамиша беғараз қардошлик ёрдами бериб келдилар ва бермоқдалар. (Қарсаклар).

Биз Совет Балтика бўйидаги Литва, Латвия ва Эстониянинг талантли халқларига буюк дўстлик учун самимий раҳмат айтамиз, улар социалистик хўжаликни юритишнинг юксак маданияти намуналарини кўрсатмоқдалар. Улар билан бизнинг ўртамизда қарор топган мустаҳкам иқтисодий ва маданий алоқалар халқларимизни ўзаро бойитишга кўмаклашмоқда, қардошларча коммунистик муносабатларнинг мустаҳкам пойдевори бўлиб хизмат қилмоқда. (Қарсаклар).

Ўзларининг қадимий диёрларини яшнаб турган бўстонга айлантирган ва коммунистик қурилишда мислсиз муваффақиятларга эришган Грузия, Озарбайжон ва Арманистон халқлари билан бизнинг дўстлигимиз қорли Кавказ тоғларидан ҳам юксакдир. Уларнинг қардошлик қўли — саховатли. Улар барча совет кишиларининг фаровонлигини ривожлантириш ишига катта бойлик қўшмоқдалар. (Қарсаклар.)

Ўзбекистон меҳнаткашлари яхши қўшниларимиз — Қозоғистон, Қирғизистон, Тожикистон ва Туркманистон халқларига муҳаббат ва миннатдорчилик туйғуларини ўз қалбларида ардоқлаб асраб келмоқдалар. Улар феодал ўтмишга қарши, Улуғ Октябрь социалистик революциясининг ғалабаси учун, озодлик ва бахт-саодат учун ёнма-ён туриб курашдилар, ҳозир эса чўлу биёбонларни биргаликда, елкама-елка туриб ўзлаштирмоқдалар, каналлар ўтказмоқдалар, сув омборлари барпо этмоқдалар, электр станциялар бино қилмоқдалар, янги ҳаёт қурмоқдалар. (Қарсаклар).

Коммунизм йўлида биргаликда олиб борилган жангларда, биргаликда қилинаётган илҳомбахш меҳнатда вужудга келган дўстликдан ҳам мустаҳкамроқ ва завқлироқ дўстлик йўқ!

Бизнинг мамлакатдаги барча халқлар билан дўстлигимизнинг конкрет ифодаси бор. Зилзиладан кейин вайроналар ўрнида қайта тикланган, халқлар дўстлиги ва қардошларча ўзаро ёрдамининг рамзи бўлиб қолган салобатли янги Тошкент бунинг далилидир. Ўртоқлар, пойтахтимизнинг кўркам кўчалари, хиёбонлари, проспектлари, майдонларидан ўтганингизда москваликлар, ленинградликларнинг, Россиядаги бошқа кўпгина шаҳарлар, барча қардош иттифоқдош республикалар меҳнаткашларининг ва Совет Армияси жангчиларининг олтин қўллари билан қурилган ажойиб кварталларни кўрасизлар. Бу қардошлик ёрдами халқ хотирасида умрбод сақланиб қолади.

Бизнинг идеологиямиз битта, у ҳам бўлса — марксизм-ленинизмдир. Бизнинг раҳнамомиз битта, у ҳам бўлса — Ленин партиясининг Марказий Комитетидир. Бизнинг мақсадимиз ва вазифаларимиз муштарак, у ҳам бўлса — коммунизм қуришдир. Биз мустаҳкам иқтисодий алоқалар билан бирлашганмиз, бу алоқалар улуғ давлатимиз қудратига қудрат қўшмоқда, халқимиз фаровонлигини оширмоқда.

Молдавиядаги тантаналарда айтилган: «Серкуёш Ўзбекистон — ер юзидаги энг ҳарир «оқ олтин» — пахта ўлкасидир. Ғўза шохи унинг гербини безаб турибди. Бу шох ҳар бир совет кишисига бахт-саодат бахш этади», — деган сўзлар бизни бениҳоя хурсанд қилди.

Дарҳақиқат, ўртоқлар, республика меҳнаткашлари пахтага бутун қалбларини, бутун меҳр-муҳаббатларини бағишламоқдалар. Аммо бошқа маҳсулотлар каби пахтага ҳам барча совет халқларининг меҳнати, ақл-заковати ва ижодий ғайрати сарф бўлмоқда.

Ўзбекистон ишчилар синфи, колхозчи деҳқонлари, зиёлилари қардош халқларга бўлган чексиз ташаккурларини фидокорона меҳнат билан изҳор этишга интилмоқдалар. Улар бундан буён ҳам ўзларининг бутун куч-қувватларини севикли Ватанимиз қудратини мустаҳкамлашга бағишлай берадилар.

Ўртоқлар — Ўзбекистон Коммунистик партияси Марказий Комитетининг аъзолари, Ўзбекистон ССР Олий Советининг депутатлари, сизларнинг номингиздан, республика коммунистлари, барча меҳнаткашлари номидан азиз меҳмонларимизни:

РСФСР Олий Совети Президиумининг Раиси ўртоқ Михаил Алексеевич Яснов бошчилигидаги Россия Совет Федератив Социалистик Республикасининг қардош делегациясини (қарсаклар);

Ватанимиз пойтахти — КПСС Москва шаҳар комитетининг иккинчи секретари ўртоқ Леонид Иванович Греков бошчилигидаги Москва шаҳрининг қардош делегациясини (қарсаклар);

КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, КПСС Ленинград область комитетининг биринчи секретари ўртоқ Григорий Васильевич Романов бошчилигидаги Ленинград области ва Ленинград шаҳрининг қардош делегациясини (қарсаклар);

КПСС Иваново область комитетининг биринчи секретари ўртоқ Владимир Григорьевич Клюев бошчилигидаги Иваново области ва Иваново шаҳрининг қардош делегациясини (қарсаклар);

Украина ССР Олий Совети Президиумининг Раиси ўртоқ Иван Самойлович Грушецкий бошчилигидаги Украина Совет Социалистик Республикасининг қардош делегациясини (қарсаклар);

КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, Белоруссия Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари ўртоқ Петр Миронович Машеров бошчилигидаги Белоруссия Совет Социалистик Республикасининг қардош делегациясини (қарсаклар);

Қозоғистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси ўртоқ Собир Билолович Ниёзбеков бошчилигидаги Қозоғистон Совет Социалистик Республикасининг қардош делегациясини (қарсаклар);

Грузия Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари ўртоқ Эдуард Амвросиевич Шеварднадзе бошчилигидаги Грузия Совет Социалистик Республикасининг қардош делегациясини (қарсаклар);

Озарбайжон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари ўртоқ Гейдар Алиевич Алиев бошчилигидаги Озарбайжон Совет Социалистик Республикасининг қардош делегациясини (қарсаклар);

Литва ССР Министрлар Советининг Раиси ўртоқ Иосиф Антонович Манюшис бошчилигидаги Литва Совет Социалистик Республикасининг қардош делегациясини (қарсаклар);

Молдавия Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари ўртоқ Иван Иванович Бодюл бошчилигидаги Молдавия Совет Социалистик Республикасининг қардош делегациясини (қарсаклар);

Латвия ССР Министрлар Советининг Раиси ўртоқ Юрий Янович Рубэн бошчилигидаги Латвия Совет Социалистик Республикасининг қардош делегациясини (қарсаклар);

Қирғизистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари ўртоқ Турдакун Усубалиевич Усубалиев бошчилигидаги Қирғизистон Совет Социалистик Республикасининг қардош делегациясини (қарсаклар);

Тожикистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари ўртоқ Жаббор Расулович Расулов бошчилигидаги Тожикистон Совет Социалистик Республикасининг қардош делегациясини (қарсаклар);

Арманистон Компартияси Марказий Комитетининг секретари ўртоқ Карен Серопович Демирчян бошчилигидаги Арманистон Совет Социалистик Республикасининг қардош делегациясини (қарсаклар);

Туркманистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари ўртоқ Муҳаммадназар Ғапурович Ғапуров бошчилигидаги Туркманистон Совет Социалистик Республикасининг қардош делегациясини (қарсаклар);

Эстония Компартияси Марказий Комитетининг иккинчи секретари ўртоқ Константин Васильевич Лебедев бошчилигидаги Эстония Совет Социалистик Республикасининг қардош делегациясини (қарсаклар) самимий табриклашга ижозат бергайсизлар.

Ватанимизнинг жанубий чегараларини сергак туриб, қўриқлаётган Қизил байроқ орденли Туркистон Ҳарбий округининг вакиллари бизнинг тантаналаримизда қатнашаётганлигини юксак шараф деб ҳисоблаймиз. Коммунистик партия, совет халқи Совет Армиясига — совет кишиларининг тинч меҳнатини хушёр туриб ишончли қўриқлаётган шонли Қуролли Кучларимизга доимо ғамхўрлик қилиб, эътибор бериб келмоқдалар. (Қарсаклар).

Биз тантаналаримизда қатнашиш учун келган ВЛКСМ Марказий Комитетининг биринчи секретари ўртоқ Евгений Михайлович Тяжельниковга самимий ҳурмат изҳор этамиз. Мамлакат йигит ва қизлари партиянинг содиқ ва жанговар ёрдамчиси — комсомол раҳбарлигида кекса авлодларнинг меҳнат ва революцион анъаналарини давом эттириб, ҳозирги замон билимларини эгаллаётганликларини, беш йилликнинг зарбдор қурилишларида актив ишлаётганликларини, коммунизм чўққилари сари интилаётганини кўриб қувонамиз. (Қарсаклар).

Биз қардош Болгариядан келган ғоят ҳурматли меҳмонларимизни — Болгария Коммунистик партияси Хасково округ комитетининг биринчи секретари ўртоқ Корцанов бошчилигидаги округ делегациясини ҳамда ўртоқ Нестеров бошчилигидаги Болгария — Совет дўстлиги умумхалқ комитетининг делегациясини қизғин табриклаймиз. (Қарсаклар).

Бутун совет халқи каби Ўзбекистон меҳнаткашлари ҳам социалистик Болгариянинг меҳнатсевар ва талантли халқига энг порлоқ ҳис-туйғулар, меҳр-муҳаббат ва иззат-ҳурмат билан қарайдилар. Тошкент области билан Хасково округи кўпдан бери қардошлашиб қолдилар. буни биз бузилмас ва абадий болгар — совет дўстлигининг ажойиб тимсоли деб биламиз. (Қарсаклар).

Шу залда Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг аъзолари, Олий Совети депутатлари, партия, совет, хўжалик, касаба союз ва комсомол органларининг ходимлари, фан ва маданият арбоблари, шонли Қуролли Кучларимизнинг вакиллари ўтиришибди. Улар орасида шонли ишчилар синфи ва колхозчи деҳқонларнинг — ишлаб чиқариш илғорлари ва новаторларининг катта отряди бор. Биз шу залда партия ва меҳнат ветеранларини, Улуғ Октябрь социалистик революциясининг ғалабаси учун, Ўзбекистонда Совет ҳокимиятини мустаҳкамлаш учун матонат билан мардонавор жанг қилган, республикада социализм негизларини яратган кишиларни кўриб жуда қувонамиз. Азиз ўртоқлар, биз сизларнинг жанглардаги ва меҳнатдаги жасоратларингизни юксак қадрлаймиз. (Қарсаклар).

Азиз дўстлар, сизларни, Ўзбекистоннинг барча меҳнаткашларини республикамиз ва Ўзбекистон Коммунистик партиясининг туғилган куни билан табриклашга ижозат бергайсиз. Ҳаммаларингизга сиҳат-саломатлик, бахт-саодат ва қувонч ёр бўлсин! (Қарсаклар).

Ўртоқлар!

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, республика Олий Советининг Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартияси ташкил этилганлигининг 50 йиллигига бағишланган қўшма тантанали мажлисини очиқ деб эълон қилишга ижозат бергайсиз.

Совет Иттифоқи ва Ўзбекистон ССР давлат гимнлари янграйди.

Ўртоқ Л. И. Брежнев бошчилигидаги Совет Иттифоқи Коммунистик партияси ленинчи Марказий Комитетининг Сиёсий бюросини тантанали мажлис қатнашчилари баланд руҳ билан фахрий президиумга сайлайдилар.

Тантанали дақиқа. Марш садолари остида залга КПСС Марказий Комитети, СССР Олий Совети Президиуми, СССР Министрлар Совети, ВЦСПСнинг Эсдалик байроғи ва уч орденли Ўзбекистон Совет Социалистик Республикасининг байроғи олиб кирилади. Уларни залга Қуйи Чирчиқ районидаги «Ўзбекистон ССР беш йиллиги» совхозининг звено бошлиғи, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони, СССР Олий Советининг депутати Э. Алиев Чирчиқ трансформатор заводининг мастери, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони А. Д. Дугина, Андижон областидаги 1- қурилиш бошқармасининг мастери, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Г. Мирзалиев, Тошкент шаҳридаги 3- қурилиш трестининг экскаваторчиси, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Л. Д. Проскурин, Сурхондарё областидаги «Комсомолобод» совхозининг бригадири, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони, СССР Олий Советининг депутати О. Худойназаров, Олмалиқ кон-металлургия комбинатининг катта флотатори, Совет Иттифоқи Қаҳрамони Л. Г. Бабушкин, Тошкент авиация бўлинмасининг кема командири, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони, Ўзбекистон ССР Олий Советининг депутати В. А. Дронов, Янгийўл районидаги 14- мактаб директори, Совет Иттифоқи Қаҳрамони А. А. Қурбонов, Қўшкўпир районидаги «Тошкент» колхозининг бригадири, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети аъзолигига кандидат, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Ў. Нуруллаева, Қорақалпоғистон АССР даги «Маданият» совхозининг бригадири, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони У. Туримбетов олиб кирадилар.

Ш. Р.. Рашидов КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, КПСС Марказий Комитетининг секретари ўртоқ М. А. Сусловга сўз беради. Ўртоқ М. А. Сусловнинг нутқи зўр эътибор бериб тингланди ва қарсаклар билан қайта-қайта бўлиниб турди.

(Ўртоқ М. А. Сусловнинг нутқи газетанинг бугунги сонида эълон қилинган).

Ўртоқ М. А. Суслов уч орденли Ўзбекистон ўзининг эллик йиллиги муносабати билан тўртинчи орден — Октябрь революцияси ордени билан мукофотланганлигини хабар қилади. Мажлис аҳли бу хабарни гулдурос олқишлар билан кутиб олади.

СССР Олий Совети Президиумининг фармони ўқиб эшиттирилади. Мукофотни қабул қилиб олиш учун КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Ш. Р. Рашидов, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг раиси Н. М. Матчонов, Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг раиси Н. Ж. Худойбердиев, Қизил байроқ орденли Туркистон ҳарбий округи қўшинларининг қўмондони С. Е. Белоножко, Поп районидаги Ленин номли колхоз раиси, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони, СССР Олий Советининг депутати А. Одилов, «Ташсельмаш» заводининг ишчиси, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Н. А. Удалова республика байроғи ёнига чиқадилар.

Бутун мажлис аҳлининг гулдурос қарсаклари остида ўртоқ М. А. Суслов Октябрь революцияси орденини республика байроғига тақиб қўяди.

Ўртоқ М. А. Суслов Ўзбекистон меҳнаткашларини Ватаннинг юксак мукофоти билан самимий ва қизғин табриклайди, уларга коммунистик қурилишнинг ҳамма соҳаларида янги муваффақиятлар тилайди.

(Давоми 8-бетда).

Ўртоқ М. А. ЯСНОВ нутқи

Азиз ўртоқлар! Мана шу тантанали кунда Россия Федерацияси меҳнаткашлари номидан сизларни ва сизлар орқали Ўзбекистон коммунистларини, республикангиз ишчилари, колхозчилари, зиёлиларини Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартиясининг эллик йиллиги ва республиканинг Октябрь революцияси ордени билан мукофотланганлиги муносабати билан қизғин табриклашга рухсат бергайсиз. (Давомли қарсаклар).

Ватанимиз халқлари билан элатларининг кўп миллатли аҳил оиласи ярим асрдан кўпроқ вақтдан бери ягона ва қудратли Совет Социалистик Республикалари Иттифоқида яшамоқда, меҳнат қилмоқда ва янги коммунистик жамият барпо этмоқда.

Партия Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежнев партия XXIV съездига қилган ҳисобот докладида қардош республикаларнинг ярим асрлик юбилейлари тўғрисида гапириб, бу юбилейлар социалистик миллатлар равнақининг, улуғ Ватанимиз барча халқлари монолит бирлигининг намойиши эканлигини уқтириб ўтди. Бутун совет халқи катта тантана билан нишонлаётган Ўзбекистоннинг олтин юбилейи бунинг ёрқин далилидир. (Қарсаклар).

КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, КПСС Марказий Комитети секретари ўртоқ М. А. Сусловнинг сермазмун нутқида Ўзбекистон Коммунистик партиясининг ва Ўзбекистон Совет Социалистик Республикаси барча халқларининг фаолиятига юксак баҳо берилди.

Азиз ўзбек дўстлар! Россия Федерацияси меҳнаткашлари сизларнинг ажойиб муваффақиятларингизни, меҳнатдаги ғалабаларингизни кўриб, чин кўнгилдан қувонмоқда ва сизларни шу муваффақиятлар билан самимий муборакбод қилади. (Қарсаклар).

Совет Ўзбекистони халқлари Коммунистик партия раҳбарлигида иқтисодий ва социал ўзгаришларни амалга оширишда, янги ҳаёт қуришда жуда катта муваффақиятларга эришди.

Ўзбек халқи моддий ва маънавий ҳаётининг ҳар жиҳатдан барқ уриб яшнаётганлиги Коммунистик партия ленинча миллий сиёсатининг, Совет ижтимоий ва давлат тузумининг, кўп миллатли Советлар мамлакати барча халқлари ўртасидаги мустаҳкам дўстликнинг тантанасини кўрсатувчи ёрқин далилдир.

Мана шу доно сиёсатни амалга оширишда Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитетининг, унинг Сиёсий бюросининг ва содиқ ленинчи, оташин интернационалист, тинчлик ва халқлар бахт-саодати учун толмас курашчи Леонид Ильич Брежневнинг роли ғоят катта. (Қарсаклар).

Ўртоқлар! Шу йиғилишда Ш. Р. Рашидовнинг докладида рус халқи шаънига, Россия Федерациясидаги барча халқлар шаънига айтилган самимий сўзлардан, мамлакатимизни социалистик қайта қуришда уларнинг ролига берилган юксак баҳодан ғоят мамнунмиз.

Россия Федерацияси билан Ўзбекистон халқлари қадим замонларданоқ мустаҳкам қардошлик ва дўстлик алоқалари билан боғланган. Улуғ Октябрь йилларида бу дўстликка пойдевор қурилди, бу дўстлик жангларда тобланди ва мустаҳкамланди. Меҳнат ва ижодда чиниқди.

Совет халқи шу кунларда ягона бир орзу билан — партия XXIV съездининг тарихий қарорларини амалга ошириш учун беш йилликнинг тўртинчи, белгиловчи йили топшириқларини ва умуман бутун тўққизинчи беш йиллик планни муддатидан илгари бажариш учун умумхалқ курашига мумкин қадар катта ҳисса қўшиш орзуси билан яшамоқда. Совет халқи бу вазифани шараф билан бажара олишига аминдир. Чунки синалган раҳнамо — жонажон Коммунистик партия совет халқига бошчилик қилмоқда. Бизнинг партиямиз марксизм-ленинизмга чексиз садоқати, халқ манфаатлари йўлида фидокорона кураш олиб бораётганлиги туфайли бутун халқнинг меҳр-муҳаббати ва ҳурматига сазовор бўлди.

Сизларнинг ажойиб муваффақиятларингиз Совет Иттифоқи Коммунистик партиясининг йирик жанговар отрядларидан бири, унинг ленинчи Марказий Комитетининг ишончли таянчи — шонли Ўзбекистон Коммунистик партияси олиб борган катта ижодий ишнинг натижасидир. Республикангизнинг икки марта Ленин ордени билан, Октябрь революцияси ордени билан ва Халқлар Дўстлиги ордени билан мукофотланганлиги, Ўзбекистоннинг меҳнатсевар ва талантли халқининг коммунизм йўлидаги шонли ишларидан ёрқин далолат бермоқда.

Азиз ўртоқлар, дўстлар! Россия Федерацияси меҳнаткашлари номидан бутун ўзбек халқига ва унинг авангарди Ўзбекистон Коммунистик партиясига коммунистик қурилишда, партиямиз XXIV съездининг тарихий қарорларини бажаришда янгидан-янги муваффақиятлар тилашга ижозат бергайсиз. (Қарсаклар).

Ўртоқ Л. И. ГРЕКОВ нутқи

Азиз ўртоқлар! Совет Ўзбекистони ва унинг Коммунистик партиясининг шонли 50 йиллигини республиканинг ишчилари, колхозчилари ва меҳнаткаш зиёлилари билан бирга мамлакатимиздаги барча шаҳар ва қишлоқларнинг, областлар, ўлкалар ва республикаларнинг меҳнаткашлари ҳам нишонламоқдалар.

Москва шаҳар партия ташкилоти номидан, барча москваликлар номидан тантанали мажлис қатнашчиларига, Ўзбекистон Совет Социалистик Республикасининг коммунистларига, барча меҳнаткашларига самимий салом топширишга ва 50 йиллик юбилей ҳамда Ватаннинг юксак мукофоти билан қизғин қутлашга ижозат бергайсиз. (Қарсаклар).

Кўп миллатли Ватанимиз халқларининг ленинча дўстлиги, уларнинг ҳар томонлама ҳамкорлиги, ўзаро ёрдами ва мадади Совет ҳокимияти йилларида Ўзбекистон меҳнаткашлари қўлга киритган жуда катта муваффақиятларнинг негизи бўлди. Бу муваффақиятларга партия Марказий Комитети, КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, КПСС Марказий Комитетининг секретари ўртоқ Михаил Андреевич Суслов ўз нутқида юксак баҳо бердилар. КПСС Марказий Комитети Сиёсий

бюроси аъзолигига кандидат, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари ўртоқ Шароф Рашидович Рашидовнинг докладида ана шу муваффақиятлар тўғрисида ишонарли тарзда гапирилди.

Республика бу муваффақиятларга истеъдодли ўзбек халқининг ҳормай-толмай қилган меҳнати туфайли эришди. Ғўза қуёш иссиғисиз ўсмаслиги кимга маълум эмас дейсиз. Лекин ғўза учун инсон қўлининг ҳарорати яна ҳам кўпроқ зарур. Пахта ҳосили ва республика халқ хўжалигида эришилган ютуқлар Ўзбекистон меҳнаткашлари меҳнатсевар қўлларнинг сахий ҳароратига боғлиқ. Меҳнатсевар қўллар рекордли пахта ҳосилини етиштирмоқда. Ҳозирги Ўзбекистон — экономикаси юксак даражада ривожланган республика эканлигини ҳамма яхши билади. Бу ерда саноатнинг етакчи тармоқлари мавжуд бўлиб, бу ерда жуда соз машина ва приборлар, халқ истеъмол қиладиган пишиқ ва бежирим товарлар ишлаб чиқарилади. Биз ўзбек халқининг фан, маориф ва санъат соҳасида эришган муваффақиятлари билан ҳам фахрланамиз.

Бугун умумхалқ тантаналари Ўрта Осиё республикалари диёрига кириб келди. Бу тантаналар СССР халқлари бузилмас бирлиги ва дўстлигининг кучини яна бир бор яққол намойиш қилмоқда. Совет Иттифоқи Коммунистик партиясининг доно ленинча миллий сиёсати ана шу дўстликнинг негизидир.

Ўзбек халқининг «Куч — бирликда» деган машҳур мақолида халқлар бирлигидан иборат ана шундай куч, ана шундай бойлик кўзда тутилади. (Қарсаклар).

Ўртоқлар! Совет кишиси қаерда яшамасин. Москва унинг учун ҳамиша Ватан рамзи, социалистик миллатлар ва элатларни жипслаштириш рамзи, коммунистик жамият қуриш учун курашда тарихий ғалабалар рамзидир.

Москваликлар шу муносабат билан ўз зиммаларига юкланган юксак масъулиятни яхши англайдилар ва ўз олдиларига қўйилган вазифани муваффақиятли ҳал этиш учун қўлларидан келган ҳамма чораларни кўрадилар. Пойтахт аҳолиси шаҳарни ривожлантиришда, Москвани намунали коммунистик шаҳарга айлантиришда барча иттифоқдош республикалар меҳнаткашларининг бераётган ёрдами ва мададини ғоят қадрлайдилар. Шу фурсатдан фойдаланиб, Москвага бебаҳо ва катта ёрдам берганликлари учун Ўзбекистон ССРнинг меҳнаткашларига, шунингдек барча қардош иттифоқдош республикаларнинг меҳнаткашларига самимий миннатдорчилик изҳор қилишга ижозат бергайсиз. (Қарсаклар).

Москва меҳнаткашлари ҳам экономика, фан ва маданиятни юксалтириш ва ривожлантиришда республикаларнинг меҳнаткашларига ёрдам бериб келмоқдалар. Ленинча миллий сиёсат ва халқлар дўстлигининг бунёдкор кучи хусусан 1966 йилда Тошкентдаги зилзиладан кейинги унутилмас кунларда жуда яққол намоён

(Давоми 6-бетда).

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва Ўзбекистон ССР Олий Советининг тантанали мажлиси

(Боши бешинчи бетда).

бўлди. Тошкентни янгидан барпо этиш учун бошқа қардош республикаларнинг вакиллари билан бирга Москва аҳолисидан уч мингдан ортиқ киши Тошкентга келди. Улар 270 минг квадрат метр ҳажмдаги уй-жойни барпо этдилар.

Азиз ўртоқлар! Москвада КПСС Марказий Комитети ва Совет ҳукуматининг доимий ёрдами ва қўллаб-қувватлаши билан саноат, қурилиш муваффақиятли суратда ривожланмоқда, шаҳар обод қилинмоқда. Москваликлар тўққизинчи беш йиллик планни бажариш учун зўр ғайрат билан курашмоқдалар, партия XXIV съездининг тарихий қарорларини амалга оширишда ташаббус кўрсатиб, актив қатнашмоқдалар.

Ҳурматли Михаил Андреевич, Москва меҳнаткашлари номидан партиямиз Марказий Комитетини, шу ерда ҳозир бўлган барча кишиларни ишонтириб, москваликлар ўз олдида турган вазифаларни бажариш учун, Москвани намунали коммунистик шаҳарга айлантириш учун янада зўр ғайрат билан курашадилар, деб айтишга ижозат бергайсиз. (Қарсаклар).

Ўзбекистон меҳнаткашларини шонли юбилей билан, Ватаннинг юксак мукофоти билан яна бир бор табриклашга, экономика ва маданиятни ривожлантиришда, партия XXIV съездининг қарорларини, коммунистик қурилишнинг улуғвор вазифаларини амалга оширишда янгидан-янги муваффақиятлар тилашга ижозат бергайсиз. (Қарсаклар).

Ўртоқ Г. В. РОМАНОВ нутқи

ғалабаларимизнинг манбаи ленинчи Коммунистик партиямизнинг битмас-туганмас куч-ғайратида ва жаҳонни ўзгартирувчи кучида экан- [illegible]

Азиз ўртоқлар! Мана шу тантанали кунда Ленинград партия ташкилоти номидан Совет Ўзбекистони республикасини [illegible] (Қарсаклар).

[illegible]

рибасиз олиб бориш мушкулдир... Бизга ўзимизнинг маданий-оқартувимизни барпо этиш учун кумаклашингиз... Бизнинг мурожаатимиз [illegible]

росовнинг жасоратини такрорлади.

Мардона ҳалок бўлган пулемётчи Қаюм Раҳмонов эг- [illegible] (Гулдурос, узоқ давом этган қарсаклар).

[illegible]

лашга ижозат бергайсизлар. (Қарсаклар).

Кураш ва бунёдкорлик шижоати жўш урган қардош Ўзбекистон меҳнаткашлари Совет ҳокимияти йилларида Ленин партияси раҳбарлигида совет халқларининг ягона оиласида, уларнинг астойдил ёрдами ва мададидан баҳра олиб, ўз қадимий диёрининг қиёфасини мутлақо ўзгартириб юбордилар. Чор Россиясининг қолоқ чекка ўлкаси ўрнида ўсиб равнақ топган Ўзбекистон Совет Социалистик Республикасининг иқтисодий ва маънавий потенциали юксак даражада муттасил ривожланиб бормоқда. Илгари ҳосилсиз мудроқ саҳродан иборат бўлган жойлардан ҳаёт томирлари — канал ва ариқлар ўтказилди, индустриянинг қудратли корхоналари қад кўтарди, янги замонавий шаҳарлар барпо этилди, серҳосил пахтазорлар, боғ-бўстонлар яшнаб турибди.

[illegible]

Совет Ўзбекистонининг ўртоқ Шароф Рашидович Рашидов ўз докладида мароқли ва равшан тасвирлаб берган ютуқлари ленинча миллий сиёсатнинг тантанасидир, социалистик тузум шак-шубҳасиз афзалликларининг, халқлар қардошларча иттифоқи қудратининг, шонли Ленин партияси доно раҳбарлигининг зафаридир. (Қарсаклар).

Доно Алишер Навоийнинг ўзаро дўст бўлиб яшашдан олий қисмат йўқ, деб айтган ва асрлар оша халқларимизга етиб келган ўгитини Улуғ Октябрь рўёбга чиқариб, мамлакатимиздаги барча миллат ва элатларни ягона аҳил оилага бирлаштирди. Ленин, партия бу дўстликни тарбиялаб вояга етказдилар. Бу дўстлик улуғ Ватан урушининг даҳшатли йилларида мустаҳкамлик ва етуклик имтиҳонидан ўтди.

Биз синалган йўлбошчи- [illegible] ролланганмиз. Партия ва унинг ўртоқ Л. И. Брежнев бошчилигидаги Марказий Комитети кейинги йилларда бу фанни ғоят муҳим назарий қоидалар билан, зўр сафарбар қилувчилик ва ташкил этувчилик кучига эга бўлган янги хулосалар билан бойитдилар.

Умумхалқ ифтихоримиз ва социализмнинг энг олий қимматбаҳо мулки бўлган ҳамма ҳислатлар совет кишисининг ажойиб фазилатларида, унинг илҳомбахш, чинакам шон-шуҳрат, шавкат ва қаҳрамонлик иши бўлиб қолган меҳнатида мужассамлашган. Партия тарбиялаб етиштирган янги социалистик жамият кишилари — Советлар мамлакатидаги барча қардош республикалардаги каби Совет Ўзбекистонининг ҳам энг қимматбаҳо бойлигидир. Жамики ютуқларнинг манбаи ва чўққиси уларнинг қўлидадир.

[illegible]

фақиятини зўр мамнуният туйғуси билан кутиб оламиз. Сизларнинг ижодий изланишларингиз ва зафарларингиз кўп миллатли Совет давлати иқтисодий ва мудофаа қудратини янада мустаҳкамлаш ишига қўшилган реал ҳисса бўлиб хизмат қилади.

Зотан бугун, сизларнинг шонли юбилейингиз кунида сиз, азиз ўзбек қардошларга меҳнатда янги ғалабалар қучишингизни, севикли Ватанимиз шуҳрати йўлида янги-янги дадил ишлар қилишингизни тилашга ижозат бергайсиз. Партиянинг халқ фаровонлиги тўғрисидаги, унинг бахт-саодати ҳақидаги улуғ ғамхўрлигига энг муносиб жавоб бериш муддаоси қанот бағишлаган эзгу ишлар сизларга ёр бўлсин. Коммунистик қурилишнинг улуғвор режаларини амалга оширишда, ленинчи Марказий Комитетнинг ва унинг Бош секретари ўртоқ Лео- [illegible] (Қарсаклар).

Ўртоқ В. Г. КЛЮЕВ нутқи

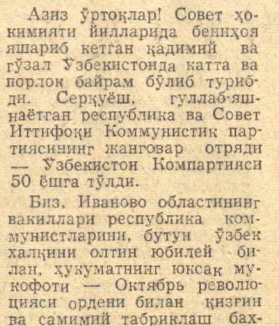

[illegible]

синовда Ўзбекистон Коммунистик партияси тарбиясини кўрган янги инсон, ўз ватан- [illegible] лиги граждалар уруши йилларида ва дастлабки беш [illegible] комбинат тўқимачилари, улардан намуна олган областнинг бошқа ҳамма тўқи- [illegible] Брежнев бошчилигидаги ленинчи Марказий Комитети! (Қарсаклар).

Ўртоқ И. С. ГРУШЕЦКИЙ нутқи

Азиз ўртоқлар! Ўзбекистонлик азиз дўстларимиз! Бизнинг делегациямиз халқ тантанаси қувончини биргаликда баҳам кўриш учун тўрт орденли серқуёш республикангизга зўр иштиёқ билан келганлигини сўз билан ифода қилиш қийин.

Украина Компартияси Марказий Комитети, Украина ССР Олий Совети Президиуми ва Министрлар Совети номидан, республика коммунистлари, барча меҳнаткашлари номидан ўзбек халқини Совет Ўзбекистонининг ва унинг шонли Коммунистик Партиясининг олтин юбилейи билан қизғин ва самимий табриклашга, Ўзбекистон Совет Социалистик Республикаси Октябрь революцияси ордени билан мукофотланганлиги туфайли самимий қувончимизни изҳор қилишга ижозат бергайсиз. (Қарсаклар).

Ҳозирги тантанали пайтда яшнаб турган ўлкангизнинг бахтли тақдири, талантли ва меҳнатсевар халқингизнинг тақдири бизнинг кўз ўнгимизда бутун улуғворлиги билан намоён бўлмоқда. Совет Ўзбекистонининг ярим асрлик йўли ленинча миллий сиёсатнинг тантанаси йўлидир. Бу йўл қашшоқлик ва жаҳолатдан моддий ва маънавий кучларни равнақ топтиришга қаҳрамонона ўтиш ва буюк социал-сиёсий ғалабаларни қўлга киритиш йўлидир. КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, КПСС Марказий Комитетининг секретари Михаил Андреевич Суслов бугун ана шу шонли йўл тўғрисида жуда яққол гапириб берди. Шароф Рашидович Рашидов бу йўлнинг ажойиб якунларини баён қилиб берди.

Азиз бирадарларимиз! Сизнинг ҳис-туйғуларингиз, тантанали байрамдаги кайфиятингиз бизга яқин ва тушунарлидир. Биз ўзбек халқининг муваффақиятларини ўз муваффақиятимиз деб билиб, хурсанд бўлмоқдамиз. Шундай бўлиши табиий бир ҳолдир. Ҳаммамиз Ленин партияси раҳбарлигида Октябрда ғалаба қозондик, социалистик индустриянинг тўнғичларини барпо этдик ва колхоз далаларида биринчи эгатни очдик.

Бизнинг совет диёримизда совет халқларининг бузилмас қардошлиги ва мустаҳкам ҳамкорлиги рамзи бўлган ёдгорликлар кўп. ДнепроГЭС ва Кама автомобиль заводи ҳам, қўриқ ерлар ҳам, Мирзачўл ҳам шундай ёдгорликлардан бири. Аммо ҳозирги кунда булар орасида сизнинг пойтахтингиз — гўзал Тошкент шаҳрини алоҳида тилга олишни истайсан киши. Тошкент совет кишилари дўстлигининг чинакам буюк ёдгорлиги бўлиб қолди.

Азиз ўртоқлар! Совет халқларимиз эришган ҳамма нарсалар, совет мамлакатимизнинг бойлигини кўрсатувчи ҳамма нарсалар жонажон коммунистик партия туфайли қўлга киритилди. Совет кишилари халқ бахт-саодати тўғрисида тинмай ғамхўрлик қилаётганликлари учун, мустаҳкам тинчлик шароитида яшаш ва меҳнат қилиш имкониятини яратиб берганликлари учун ленинчи Марказий Комитетга, унинг КПСС Марказий Комитети Бош секретари Леонид Ильич Брежнев бошчилигидаги Сиёсий бюросига чексиз миннатдорчилик изҳор қиладилар. (Қарсаклар).

Мамлакатимизнинг барча халқлари каби Украина меҳнаткашлари ҳам коммунистик партиянинг, совет давлатининг ички ва ташқи сиёсатини якдиллик билан маъқулламоқдалар ва қўллаб-қувватламоқдалар. Улар фидокорона меҳнат қилиб улуғ Ватанимизнинг куч-қудратини мустаҳкамлашга муносиб ҳиссаларини қўшмоқдалар.

Совет Украинаси яқинда немис фашист босқинчиларидан озод бўлган куннинг 30 йиллигини нишонлади. Ўртоқ Л. И. Брежневнинг самимий табригидан руҳланган ана шу катта ва қувончли байрам Совет халқининг бузилмас дўстлигини, унинг жонажон коммунистик партия теварагидаги монолит жипслигини ёрқин намойиш қилди.

Совет Украинаси фашизмни тор-мор келтиришда ҳал қилувчи ҳисса қўшганликлари учун, урушдан кейинги даврда экономикани тиклаш ва ривожлантиришда амалий ёрдам берганликлари учун барча қардош республикалардан абадий миннатдордир. Ўзбек халқи оғир уруш йилларида олижаноблик ва меҳмондўстлик билан ўз уйини, нон-насибасини кўчириб келтирилган юз мингларча украинлар билан баҳам кўрганлигини, фронтни зарур нарсалар билан таъминлашдан иборат умумий ишда уларнинг қатнашишига ёрдам берганлигини ҳеч қачон эсдан чиқармаймиз.

Азиз ўзбек дўстларимиз! Сизларни республикангиз ва Ўзбекистон Коммунистик партиясининг шонли 50 йиллиги билан чин кўнгилдан яна бир марта табриклашга, сизларга, қардош Ўзбекистоннинг барча меҳнаткашларига коммунистик қурилиш ишида янгидан-янги, ажойиб муваффақиятлар тилашга ижозат бергайсиз. (Қарсаклар).

Ўртоқ С. Б. НИЁЗБЕКОВ нутқи

Азиз ўртоқлар, дўстлар ва қардошлар!

Бугун ўзбеклар диёрида катта байрам — Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартияси ташкил этилганлигининг 50 йиллиги нишонланмоқда.

Ҳар бир совет республикасида олтин юбилей байрам қилиниши ҳамиша Совет Иттифоқи Коммунистик партияси ленинча миллий сиёсати, мамлакатимиздаги барча халқлар қардошларча дўстлиги, енгилмас бирлиги, уларнинг КПСС, унинг ленинчи Марказий Комитети теварагида метиндек жипслиги, марксизм-ленинизм музаффар ғояларига оғишмай садоқати тантанасининг ёрқин намойишига айланмоқда.

Бугун мамлакатимиз халқлари ўзбек қардошлар билан биргаликда, уларнинг қувончли тантанасига шерик бўлиб партиямиз раҳбарлигида, Лениннинг нурафшон байроғи остида қўлни-қўлга бериб олға бораверишга қаттиқ аҳд қилганликларини изҳор этмоқдалар.

Барча совет кишилари кўп миллатли гўзал Ватанимиз билан, партиямиз, совет давлатимизнинг башоратли, доно ички ва ташқи сиёсати билан, КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежнев бошчилигидаги партия Марказий Комитети ўзининг тинимсиз фаолиятида халқларнинг тинчлиги ва хавфсизлиги ишини қаттиқ туриб ҳимоя қилаётганликлари, мамлакатимизда коммунизмни муваффақиятли равишда қуриш учун қулай шарт-шароитларни вужудга келтираётганликлари билан ҳақли равишда фахрланмоқдалар.

Азиз ўзбек дўстлар! Қозоғистоннинг барча меҳнаткашлари бу байрамни сизлар билан бирга шодиёна ва қалбга яқин воқеа сифатида зўр завқ-шавқ билан нишонламоқда. Бизларнинг халқларимиз яқин қўшниларгина бўлиб қолмай, шу билан бирга яхши дўстлар ва қардошлар ҳамдирлар.

Чоризм ҳукмронлиги даврида иқтисодий ва маданий қолоқлик, бой-феодалларнинг шафқатсиз эксплуатацияси, социал ва миллий зулм, ҳуқуқсизлик ҳаммамизнинг бошимизга битган бало эди.

Октябрнинг ғалабаси, ленинча миллий сиёсат принциплари изчиллик билан амалга оширилганлиги, КПСС Марказий Комитетининг доимий эътибори ва ғамхўрлиги, Совет ҳукумати қардош халқларнинг бузилмас дўстлиги ва ўзаро ёрдами қудратли кучларини ҳаракатга келтирдики, бу нарса юртларимизнинг қиёфасини, экономика ва маданиятни, одамларнинг ҳаётини тубдан ўзгартириб юборди. Ҳозирги Ўзбекистон — мамлакатимизнинг асосий пахта базасигина бўлиб қолмай, юксак даражада ривожланган саноат давлати ҳамдир. Энергетика, химия, нефть, кўмир, газ, кон-руда, металлургия, машинасозлик, енгил ва озиқ-овқат саноати республиканинг индустриал қиёфасини белгилаб турибди. Қишлоқ хўжалиги кўп тармоқли, юксак даражада механизациялашган соҳа бўлиб қолди.

Ўзбекистон Совет Социалистик Республикаси ишчилари, деҳқонлари, зиёлилари, барча меҳнаткашларининг улкан ютуқлари ва муваффақиятлари тўғрисида партиямиз Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, Марказий Комитет секретари М. А. Сусловнинг нутқида, КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Ш. Р. Рашидовнинг батафсил докладида жуда яққол ва ишонарли тарзда гапириб берилди.

Азиз ўртоқлар, азиз дўстлар ва қардошлар! Зўр ва қувончли байрам — Ўзбекистон Совет Социалистик Республикаси ва Ўзбекистон Компартиясининг шонли 50 йиллиги билан, республика Октябрь революцияси орденига сазовор бўлганлиги билан Қозоғистон Коммунистик партияси Марказий Комитети, Қозоғистон ССР Олий Совети Президиуми ва Министрлар Совети, республиканинг барча меҳнаткашлари номидан самимий салом, қизғин қутловлар қабул этгайсиз. (Қарсаклар).

Ўртоқ П. М. МАШЕРОВ нутқи

Азиз ўртоқлар! Дўстлар! Биз ҳаммамиз Ўзбекистон Совет Социалистик Республикаси ва Ўзбекистон Компартиясининг 50 йиллиги байрами баланд руҳ билан ўтаётганлигининг завқ-шавқли, унутилмас таассуроти билан яшаб турибмиз. Бу байрамда революцион тарих қаҳрамонномаси ҳам, шу кунларимизнинг меҳнат жўшқинлиги ҳам, халқ шодиёнасининг денгиздек мавж урган тўлқини ҳам бамисоли қудратли симфония бўлиб янграмоқда. Сизларнинг шонли юбилейингиз ҳар бир совет кишисининг дилига яқин ва азиздир. Бу — буюк ССР Иттифоқи халқлари бутун оиласининг байрамидир.

КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, партиямиз Марказий Комитетининг секретари ўртоқ Михаил Андреевич Суслов ўзининг теран мазмунли нутқида Ўзбекистон коммунистлари, барча меҳнаткашларининг хизматлари тўғрисида, уларнинг шонли ишлари ва зафарлари ҳақида ғоят самимий ва илиқ сўзлар айтди. Ватанимиздаги коммунистик бунёдкорликнинг умумхалқ ишига ўзбек халқи ва унинг жанговар авангарди — Ўзбекистон Компартияси қўшган ҳиссага юксак баҳо берилганлиги, республика Октябрь Революцияси ордени билан мукофотланганлиги барча совет кишилари қатори Белоруссия меҳнаткашларида ҳам зўр ва чуқур мамнуният туйғусини уйғотди.

Азиз ўртоқлар ва дўстлар, сизларга белорус халқидан ва Белоруссия Компартияси Марказий Комитети, республика Олий Совети Президиуми ва Министрлар Совети номидан, Белоруссия ССР коммунистлари, барча меҳнатчилари номидан таъзим бажо этишга, сизларни, тантанали мажлис қатнашчиларини, сизлар орқали эса бутун ўзбек халқини шонли юбилей — Совет Ўзбекистони ва унинг Компартиясининг 50 йиллиги билан, Ватаннинг юксак мукофоти — Октябрь Революцияси ордени билан самимий табрик-

Ўртоқ Э. А. ШЕВАРДНАДЗЕ нутқи

Ҳурматли ўртоқлар! Яқиндагина серқуёш Молдавиядаги тантана кунларида КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари ўртоқ Шароф Рашидович Рашидов чуқур маъноли ва шоирона нутқ сўзлади. Унинг қуйидаги сўзлари айниқса эсимда қолди: «Бир донишманддан: олтиндан қиммат нарса нима? — деб сўрасалар, — дўстлик, деб жавоб берибди. Темирдан мустаҳкамроқ нима бор? — деб сўрасалар. — дўстлик деб жавоб берибди яна донишманд. Бўрондан кучли нарса борми? — деб сўраган эканлар ,дўстлик! деб хитоб қилибди донишманд».

Молдавиядан қайтиб келгач, бу гавҳар, сўнмас фикрни авлодларга мерос қилиб қолдирган донишманднинг ўзи ким эканлигини аниқлаб беришни олимларимиздан илтимос қилдим. Улар якдиллик билан бир жавоб беришди. Ўша донишманд жафокаш тарихнинг суронли асрлари оша мардона ўтиб келган ижодкор халқ, бунёдкор халқ ўзбек халқининг ўзи экан. (Қарсаклар).

Сизларнинг юбилейингиз умумхалқ байрамидир. Шу байрам арафасида ҳар биримиз ўзбек халқи тарихининг мактаб партасидаёқ эшитган ажойиб саҳифаларини эсга олдик, унинг гўзал ҳозирги кунини тасаввур этдик. Бугун эса бутун бепоён Советлар мамлакати шу диёрда замон ҳукмига бўйин эгмайдиган меъморчилик ва адабиёт обидаларини пешона тери ва юрак қони билан бунёд этган, забардаст ва доно фанни яратган кишиларнинг ижодий даҳосига, қардош халқларнинг ва аввало ҳаммамизнинг оғамиз ва дўстимиз — улуғ рус халқининг беғараз ёрдами ва мададидан баҳраманд бўлиб ўтмишнинг энг заковатли мутафаккирлари ҳатто орзу ҳам қила олмаган улуғвор мўъжи-

(Давоми 7-бетда).

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва Ўзбекистон ССР Олий Советининг тантанали мажлиси

(Боши 6-бетда)

зани — Ўзбекистон Совет Социалистик Республикасини барпо этган кишиларнинг даҳосига ғоят чуқур ҳурмат туйғуси билан тўлибтошганмиз.

Грузия меҳнаткашлари сизларга, оға-иниларимиз ва опа-сингилларимизга ўзбек пахтаси учун, сизларнинг машиналарингиз ва асбоб-ускуналарингиз учун, қишлоқ хўжалик маҳсулотларингиз учун — Ўзбекистон улуғ Ватанимизнинг умумхалқ хазинасига қўшаётган ҳамма нарсалар учун таъзим қилиб, чуқур миннатдорчилик билдиришни менга топширишди.

Шу билан бирга бизнинг чойимизга бу ерда бефарқ қаралмаслигини менга айтишди, кеча ва бугун ўзим бунга ишонч ҳосил қилдим. Грузия чойининг ҳар граммида, грузин виносининг ҳар томчисида, цитрус меваларнинг ҳар донасида ўзбек пахтасининг чаногида бўлгани каби партиямизга садоқат, халқимизнинг ғайрати, ўзаро меҳр-муҳаббат ва қардошларча зўр эътиқоддан илҳом олган дўстлигимиз ва меҳнатимиз акс этиб турганлигини сизла[illegible]қилишни Гру[illegible]

Грузия меҳнаткашлари партиямиз XXIV съездининг тарихий режаларини рўёбга чиқариш йўлидаги курашга, беш йиллик топшириқларини бажаришга батамом сафарбар эканлигини сизларга маълум қилишни ҳам менга топширишди.

Икки йил муқаддам Грузия пойтахтида табиий офат — сув тошқини содир бўлди. Шаҳар қаттиқ шикаст кўрди. Тошкентдан ва мамлакатнинг бошқа шаҳарларидан зудлик билан эшелонлар кела бошлади. Ҳозир Дўстлик кварталида ўзбек нақши билан безалган кўп қаватли уйлар қад кўтариб турибди.

Тошкентда 1966 йилда рўй берган офат — бутун мамлакатни ларзага солган зилзила ҳаммамизнинг эсимизда, албатта. Ҳар бир киши бунга ачиниб, ташвиш чекди. Москвада ва Ленинградда, Киевда, Бокуда ва Ереванда, Тбилисида мамлакатнинг ҳар бир бурчагида, — ҳамма жойда шундай бўлди. Орадан атиги бир неча соат ўтгач КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежнев Тошкентга етиб келганини эшитганимизда қувончимиз ичимизга сиғмай кетди. Леонид Ильич Брежневнинг бу ерга келиши фа[illegible] ўзи[illegible] халқига ҳам довюраклик, матонат, осойишталик бахш этди, ҳеч бир халқ ҳеч қачон кулфатда қолмаслигига, партиямиз, унинг ленинчи Марказий Комитети, Бош секретари ҳар бир халқнинг ташвишини бамисоли Лениндек сезиб турганликларига, кулфатни омон-эсон бартараф этишда Ленин каби ёрдам беришларига бўлган ишончни кучайтирди. (**Қарсаклар**).

Совет кишилари ленинча меҳрибонликлари, ленинча эътиборлари, ишда ва ҳаётдаги ленинча услуби, ленинча принципиаллиги ва талабчанлиги учун Коммунистик партия Марказий Комитетини, унинг Сиёсий бюросини севадилар ва ардоқлайдилар. Айни шундай олий фазилатлар учун мамлакатимиздаги барча халқлар партиямизнинг муносиб ва эътиборли раҳбари Леонид Ильичнн баббаравар севадилар ва эъзозлайдилар. (**Қарсаклар**).

Бугун биз қайта тикланган Тошкентни кўрдик. Бунда республикамиз меҳнаткашларининг ҳам камтарона улуши борлигини англаб ўзимизни бахтиёр ҳис этдик. Тарихда халқлар ва давлатларнинг турли иттифоқлари кандай вужудга келганлиги ва барбод бўлганлиги маълум. Бу иттифоқлар империя ёки муқаддас итти[illegible] — хуллас қандай деб аталмасин муқаррар барбод бўлиб, ер юзидан йўқ бўлиб кета берган. Бунда оддий бир мантиқ бор: пойдевор мустаҳкам бўлмаса иморат пухта бўлиши мумкин эмас.

Марксизм классиклари, ўлмас Ленин, улуғ партиямиз инсон тафаккурининг олий ютуғи бўлган ва марксизм-ленинизм таълимоти деб аталган ана шундай метин пойдеворни вужудга келтирдилар.

Бугун ушбу муҳташам залда айни шу руҳ ҳукм сурмоқда, бу ердаги дўстлик ва қардошлик тантанасига барча халқларнинг вакиллари келишган. Бутун улуғ мамлакатимизда бўлгани каби ўзбеклар диёрида ҳам айни шу руҳ ҳукм сурмоқда. Одамлар тўғрисида кун сайин ғамхўрлик қилиш муҳити, сидқидиллик ва холис ният, юксак ғоявийлик ва коммунистик эътиқод муҳити нормага айланиб қолди. Биз бу вазиятни КПСС Марказий Комитетининг 1964 йилги октябрь Пленуми билан боғлаймиз. Шу боисдан ҳам биз айтамизки: «Яшасин шу муҳит ва унинг ижодкори — бизнинг ленинчи Марказий Комитет, Марказий Комитетнинг Леонид Ильич Брежнев бошчилигидаги доно Сиёсий бюроси!» (**Қарсаклар**).

Ўртоқ И. И. БОДЮЛ нутқи

Ўзбекистонлик азиз оға — инилар ва опа — сингиллар! Ҳурматли ўртоқлар ва дўстлар! Молдавия Коммунистик партияси Марказий Комитети, Молдавия ССР Олий Совети Президиуми ва Министрлар Совети номидан, бутун молдаван халқи номидан қардош Ўзбекистоннинг барча меҳнаткашларини Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартиясининг 50 йиллиги билан, Ўзбекистон Ватаннинг юксак мукофоти — Октябрь революцияси ордени билан мукофотланганлиги билан қизғин ва чин қалбдан табриклашга ижозат этгайсиз. (**Қарсаклар**).

Азиз ўртоқлар, биз сизларга Молдавия ССР ва Молдавия Коммунистик партиясининг 50 йиллиги муносабати билан яқинда Кишиневда ўтказилган тантаналарда ўртоқ Ш. Р. Рашидов ўзбек халқи номидан топширган қизғин табрик сўзлари учун молдаван халқининг астойдил миннатдорчилигини олиб келдик. (**Қарсаклар**).

Сизларнинг ажойиб бахт-саодат, ёруғлик ва меҳнат байрамингизда иштирок этар эканмиз, вақт қанчалик тез ўтаётганлиги тўғрисида беихтиёр ўйлаб кетасан киши. Совет Ўзбекистонининг 40 йиллигини бир ягона оилада яқиндагина нишонлагандекмиз. Бугун эса, қуёш ва пахта республикасининг ярим асрлик юбилейи туфайли қувонмоқдамиз, қондош-жондош ва қардош Ўзбекистон янги катта ютуқларга эришганлигидан кувонмоқдамиз.

Ижтимоий-иқтисодий ривожланишдаги бундай жараён халқ эришган катта-катта муваффақиятларнинг ёрқин далилидир, социализмда инсон улуғворлиги ва қудратининг тимсолидир.

Гуллаб-яшнаётган Ўзбекистоннинг бугунги пойтахти — бу ажойиб майдонлар шаҳри, такрорланмас архитектура ансамбллари шаҳри, бу — ўқув юртлари, театрлар, кенг уй-жой кварталлари, парклар шаҳри, фан ва ижод шаҳри, дўстлик ва қардошлик шаҳридир. (**Қарсаклар**).

Инсон даҳосининг бу ижоди В. И. Ленинга ўрнатилган улкан ҳайкал ҳамда В. И. Лениннинг ажойиб музейи билан янада яшнаб турибди. Булар Ленин ғоялари абадийлигининг ҳамда ўзбек халқининг Ленинга бўлган чексиз садоқатининг рамзидир. (**Қарсаклар**).

Матонатли ва изчил ленинчи ўртоқ М. А. Сусловнинг назарий жиҳатдан бой, ғоят сермазмун нутқи ва ўртоқ Ш. Р. Рашидовнинг доклади бизда чуқур таассурот қолдирди.

Революцияга қадар саноати ярим кустар корхоналаридан иборат бўлган ўлка, қишлоқ хўжалиги ғоят қолоқ бўлган ўлка, аҳолисининг бори-йўғи икки процентигина хат-саводли бўлган ўлка, ҳаёт ва турмуш шариатнинг жиркaнч қонунлари ва қуръон догмалари билан маромга солиб келинган ўлка 50 йил мобайнида қудратли индустрия, қишлоқ хўжалиги юксак даражада механизациялаштирилган, юқори маданиятли ўлка бўлиб қолди.

Совет Ўзбекистони қўлга киритган, эришган ғалабаларнинг бари қаҳрамон ишчилар синфи, колхозчи деҳқонлар ва истеъдодли зиёлиларнинг қўли ва ақл-заковати билан бунёд этилганлиги билан ҳақли равишда фахрланса арзийди деб, ҳақ гапни айтишади. Буларнинг бари совет халқлари буюк мустаҳкам дастлигининг натижаси, уларнинг интернационал ҳамжиҳатлиги ва якдиллигининг натижасидир.

Бизлар ҳаммамиз дўстлигимизни ҳормай-толмай мустаҳкамлашга, коммунизм сари ҳаракатимизнинг манбаи — Ватанимизга садоқатли бўлишга қасамёд қиламиз.

Шароф Рашидович Рашидов ўзининг юксак ватанпарварлик руҳида ёзилган асарларидан бирида совет кишиларининг фарзандлик ҳис-туйғулари ҳақида жуда яхши гапни айтган: «Ватан, сен мени бақувват, билимдон, бадавлат қилдинг. Энди ана шу кучларни саҳоват билан сарфлаш пайти келди. Мен буларни сенга бағишламоқдаман, буларни бағишлаганим сари янада бадавлатроқ бўлаверaман».

Молдавия меҳнткашлари ўзбек халқининг ҳаётида юз берган жуда катта чуқур ўзгаришларни кўриб барча совет кишилари билан биргаликда ана шу ютуқлардан чин кўнгилдан қувонмоқдалар. Халқ кўрсатаётган қаҳрамонликка, унинг бунёдгорлик фаолиятига улуғ Ленин партияси бошчилик қилмоқда. Партиянинг революцион жасорати туфайли, унинг тўғри раҳбарлиги туфайли халқ Совет ҳокимиятини ўрнатди, социалистик ғалабаларни сақлаб қолди, жаҳонда ижтимоий тараққиёт учун ҳаракатнинг бошида ҳамиша борди ва ҳозир ҳам бормоқда.

Партиямиз, унинг Ленин типидаги доно ва истеъдодли сиёсий арбоб ўртоқ Л. И. Брежнев бошчилигидаги Марказий Комитети эндиликда халқимизни, мамлакатимизни жадал ҳаракат қилиш манфаатлари йўлида социализм афзалликларидан янада кенгроқ миқёсда фойдаланишга, бутун ишимизнинг самарадорлигини тубдан оширишга, мамлакатимизда коммунизм қурилишида янги ғалабалар сари даъват этмоқда.

Кишиневдаги тантанали мажлисда ўртоқ Л. И. Брежнев томонидан ўз ишига берилган юксак баҳодан руҳланган Молдавия меҳнаткашлари унинг йўл-йўриқлари ва кўрсатмаларини беш йиллик планни муваффақиятли бажариш учун, ленинчи партиямизнинг XXV съездини муносиб кутиб олиш учун курашнинг жанговар программаси деб қабул қилдилар.

Молдаван халқи ўзбек диёрида улкан революцион ўзгаришлар ва шонли ғалабаларнинг нурли байрами кунида Ўзбекистон металлурглари билан машинасозларига, пахтакорлари билан чорвадорларига, бутун ўзбек халқига севикли Ватанимизнинг бундан буён ҳам ҳар тарафлама ривожланиши учун Партия тузиб берган Программани амалга оширишда янгидан-янги куч-ғайрат ва муваффақиятлар тилайди. (**Қарсаклар**).

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва Ўзбекистон ССР Олий Советининг тантанали мажлиси

ХАЛҚЛАР ДЎСТЛИГИ ЛЕНИНЧА ҒОЯЛАРИНИНГ ТАНТАНАСИ

(Боши 5-бетда).

Мажлисда раислик қилувчи Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг раиси Н. М. Матчонов «Ўзбекистон Совет Социалистик республикаси ва Ўзбекистон Коммунистик партиясининг 50 йиллиги» тўғрисида доклад қилиш учун КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Ш. Р. Рашидовга сўз беради. Ш. Р. Рашидов ўз докладида ўзбеклар диёрида Совет хокимияти йилларида Совет Иттифоқи Коммунистик партияси ва унинг жанговар отряди — Ўзбекистон Компартияси раҳбарлигида рўй берган улуғвор ўзгаришларни гапириб берди. Ўрток Рашидовнинг доклади қарсаклар билан бир неча бор бўлиниб турди.

(Ўртоқ Ш. Р. Рашидов доклади газетанинг бугунги сонида эълон қилинган)

Шундан кейин делегацияларнинг раҳбарлари: РСФСРдан — РСФСР Олий Совети Президиумининг раиси М. А. Яснов, қаҳрамон шаҳар, Совет Иттифоқи пойтахти Москвадан — Москва шаҳар партия комитетининг иккинчи секретари Л. И. Греков, Ленинград область ва қаҳрамон шаҳар Ленинграддан — КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, Ленинград область партия комитетининг биринчи секретари Г. В. Романов, Украина ССРдан — Украина ССР Олий Совети Президиумининг раиси И. С. Грушецкий, Бело- раиси Ю. Я. Рубэн, Қирғизистон ССРдан — Қирғизистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Т. У. Усубалиев, Тожикистон ССРдан—Тожикистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Ж. Р. Расулов, Арманистон ССРдан — Арманистон Компартияси Марказий Комитетининг секретари К. С. Демирчян, Туркманистон ССРдан — Туркманистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари М. Ғ. Ғапуров, Эстония ССРдан — Эстония Компартияси Марказий Комитетининг иккинчи секретари К. В. Лебедев, Болгария Халқ Республикаси Хасково округидан — Болгария коммунистик партияси Хасково округ комитетининг биринчи секретари Г. Н. Корцанов табрик нутқи сўзладилар.

Азиз меҳмонларнинг нутқлари улуғ Ленин кўрсатган ягона тўғри йўл — коммунизм йўлидан қардош оила бўлиб бораётган мамлакатимиз халқлари дўстлигининг ҳаётбахш кучини яна бир марта намойиш қилди.

Йиғилиш иштирокчиларини Тошкентнинг шонли ёшлари — октябрятлар, пионерлар ва комсомоллар табрикладилар. Улар ўз сўзларида улуғ Ленин васиятларига содиқ бўлишга, коммунистик жамиятнинг саботли ва моҳир бинокорлари бўлишга қасамёд қилдилар.

Тантанали йиғилиш иштирокчилари КПСС Марказий Комитети, СССР Олий Совети Президиуми ва СССР Министрлар Совети номига узоқ давом этган гулдурос кати бирлиги ва жипслигини мустаҳкамлаш учун толмас курашчи, Сиз, азиз Михаил Андреевичга,—деди Н. Ж. Худойбердиев,— юбилей тантаналарида шахсан иштирок этганлигингиз учун, Ўзбекистон меҳнаткашлари ва партия ташкилоти шаънига айтган илиқ сўзларингиз, дўстона қутловларингиз ва истакларингиз учун ҳамда республикага Октябрь революцияси орденини топширганлигингиз учун самимий ташаккур изҳор этишимизга рухсат бергайсиз. **(Қарсаклар).**

Ўзбекистон Коммунистик партияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми, Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг топшириғига мувофиқ, тўрт орденли республикамизнинг барча меҳнаткашлари номидан Ўзбекистон ишчилар синфи, колхозчи деҳқонлари, халқ зиёлилари партия ва ҳукуматнинг экономика ва маданиятни ривожлантириш тўғрисидаги, халқ фаровонлигини ошириш тўғрисидаги доимий эътибори ва меҳрибонлигига жавобан, социалистик Ватанимизнинг барқ уриб яшнашига тобора кўпроқ ҳисса қўшиш учун куч-қувватини аямайди ва бутун совет халқи билан биргаликда ленинча партиямизнинг синалган раҳбарлиги остида коммунизмнинг тўла тантанаси сари олға бораверади, деб, КПСС Марказий Комитетига, Совет ҳукуматига ваъда беришга руҳсат этгайсиз. **(Қарсаклар).**

Қардош Иттифоқдош республикалардан, Москва, Ленинград ва Иваново шаҳар- чин кўнгилдан миннатдормиз. **(Қарсаклар).**

Болгария Халқ Республикасидан келган Хасково округи делегациясининг, шунингдек Болгария — Совет дўстлиги умумхалқ комитети делегациясининг юбилей тантаналарида иштирок этаётганлиги бизни ғоят қувонтирди. Азиз болгариялик дўстлар, дўстона табрикларингиз учун миннатдорчилигимизни қабул қилишингизни ва қардош болгар халқига ўз экономикаси ва маданиятини ривожлантиришда янгидан-янги муваффақиятларга эришувини астойдил тилаганлигимизни етказишингизни илтимос қиламиз. **(Қарсаклар).**

Ўзбекистон коммунистлари, республиканинг барча меҳнаткашлари экономика ва маданиятни ривожлантиришда эришган муваффақиятлари улуғ рус халқи бошчилигида барча қардош халқларимизнинг биргаликда сарфлаган куч-ғайратининг ажойиб меваси эканлигини, партиямизнинг ленинча доно миллий сиёсатининг, барча совет кишилари абадий дўстлигининг натижаси эканлигини яхши биладилар.

Ўзбек халқи коммуниз[…] учун курашда куч ва қудра[…] тимизнинг битмас-туганма[…] ҳаётбахш манбаи бўлган ш[…] муқаддас дўстликни юкс[…] қадрлайди ва уни ҳамиш[…] кўз қорачуғидек авайлаб а[…] райди ва мустаҳкамлайве[…] ди.

Яшасин бизнинг кўп м[…] латли улуғ Ватанимиз, С[…] вет Социалистик Республ[…] калари Иттифоқи! **(Қар[…] лар).**

Қудратли социалистик […]

КПССнинг тарихий XXIV съезди улуғ Ватанимизни янада ривожлантириш ишида, совет халқининг фаровонлигини яхшилаш ва тинчликни мустаҳкамлашда партия фаолиятининг жанговар программасини белгилаб берди. Совет кишилари, шу жумладан, Совет Арманистонининг меҳнаткашлари ҳам партия қўйган вазифаларни амалга ошириш йўлида фидокорона меҳнат қилмоқдалар. Тўққизинчи беш йилликнинг белгиловчи йили топшириқларини муваффақиятли бажариш учун кенг қулоч ёйган Бутуниттифоқ социалистик мусобақаси бунинг яққол мисолидир. Совет Ўзбекистонининг меҳнатчилари катта муваффақиятларга эришдилар, ўз социалистик мажбуриятларини шараф билан бажармоқдалар.

Мамлакатимизнинг каттакатта ютуқлари, социалистик жамиятимизнинг сиёсий стабиллиги ва иқтисодий барқарорлиги, давлатимизнинг мустаҳкам ташқи сиёсат позициялари ва халқаро обрўэътибори, жаҳон коммунистик ҳаракатини мустаҳкамлашдаги, Тинчлик программасини амалга оширишдаги муваффақиятлар, бутун гўзал воқелигимиз Совет Иттифоқи Коммунистик партияси ўтказаётган тўғри, чинакам ленинча сиёсатнинг, партиямиз Марказий Комитети, Марказий Комитетининг ўртоқ Л. И. Брежнев бошчилигидаги Сиёсий бюроси қилаётган баҳодирона ташкилотчилик ва сиёсий ишнинг натижасидир.

Ўзбек халқининг ва мамлакатимиздаги барча халқларнинг қасамёди, Улуғ Октябрь байроғига ва улуғ Иттифоқимизга садоқат қасамёди, улуғ Ильич васиятларига, муқаддас коммунизм идеалларига садоқат қасамёди бугун сизларнинг юбилейингизда яна бир карра такрорланди.

Яшасин совет халқларининг ягона оиласи — Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи! **(Қарсаклар).**

Ўртоқ М. Ғ. ҒАПУРОВ нутқи

Азиз ўзбек қардошлар! Туркманистон Компартияси Марказий Комитети, Туркманистон ССР Олий Совети ва Министрлар Совети номидан, бутун туркман халқи номидан, республикамизнинг барча меҳнаткашлари номидан сизларни, сизлар орқали Ўзбекистон коммунистларини, ишчиларини, колхозчиларини, зиёлиларини нурли ва қувончли байрам — Ўзбекистон Совет Социалистик Республикаси ва қардош Ўзбекистон Коммунистик партиясининг 50 йиллиги билан қизғин ва самимий табриклашга ижозат бергайсиз. **(Қарсаклар).**

Ўзбек халқининг олти[…] юбилейи — бар[…]

Коммунистик партиясига шонли Коммунистик партиямизнинг XXIV съезди қўйган вазифаларни амалга оширишда янги катта муваффақиятлар тилашга ижозат бергайсиз. **(Қарсаклар).**

Ватанимиздаги бошқа барча халқлар каби туркман ва ўзбек халқларини ҳам дўстлик ва қардошликнинг бузилмас алоқалари боғлаб турибди. Бу дўстликка устозимиз ва доҳиймиз Владимир Ильич Ленин пойдевор қўйган эди. Биз бу дўстликни муқаддас сақлаймиз ва бойитаверамиз. […]

давлатга камида 5 миллион тонна «оқ олтин» етказиб бериш юзасидан олинган юксак социалистик мажбуриятнинг бажарилишида муваффақиятлар тилаймиз. **(Қарсаклар).**

Ўртоқлар! Ватанимиз беқиёс юксалишларнинг гувоҳи бўлиб турибди. Коммунистик партия коммунистик қурилишнинг мураккаб проблемаларини изчил ва муваффақиятли ҳал этмоқда. Совет давлатининг экономикаси ва мудофаа қуввати ҳар қачонгидан […]